

Dominikovo svjetlo

Jedna goruća zublja u snu zapali svijet.
Pade na plodne njive, potaknu duše na let.
Habit bijeloga Reda oblače djevojke mlade,
u Suboticu rodnu mladicu stabla sade.

*Za sedamdeset pet ljeta
dajemo hvalu Bogu
Na ponos našem Redu
i korist hrvatskom rodu!*

„Budite sestre i majke ovom Božjemu puku.”
Prima ih biskup Lajčo, daje im Senčansku župu.
Već desetljeće osmo tu sestre žive, rade
moleći da Gospodin podigne nove nade.

s. Blaženka Rudić

Maranatha

Radujemo li se susretu s Bogom?

Pisati o došašću znači pisati o iščekivanju. To i ptičice što „lijepo pjevaju” (adventska pjesma) dobro znaju. Prva dva tjedna očekujemo Kristov ponovni dolazak, a druga dva očekujemo Kristovo rođenje.

No pitam se što iščekujemo ovaj advent? Okićenu vanjštinu ili susret s Bogom u grijehom narušenoj nutрини? Imam osjećaj da se u vremenu došašća čovjek osjeća pomalo zbunjeno: s jedne strane radosno iščekujemo susret s malenim Isusom, a s druge strane grijehom zahvaćeni želimo se sakriti od njega (Adam i Eva). Vjerujem da na nas to djeluje pomalo zabrinjavajuće. U pozadini toga susreta krije se sudar različitih osjećanja: razočaranje nad vlastitom slabošću (osjećaj krivice, tuge, nesposobnosti), a s druge strane osjećamo strah hoće li me susret s Isusom osuditi?

Na temelju toga volio bih da se podsjetimo ohrabrujućih riječi Svetoga pisma u kojima Bog priprema svoj narod na susret s Njime. Prisjetimo se najprije da u Svetom pismu Bog više puta govori

čovjeku: *Ne boj se!* Zatim u Knjizi proroka Ezekijela Bog poručuje: *Odgovori im: „Života mi moga” – riječ je Jahve Gospoda – „nije meni do smrti bezbožnikove, nego da se odvрати od zloga puta svojega i da živi!”* (Ez 33,11). Sjetimo se i Isusovih riječi: *I sluša li tko moje riječi, a ne čuva ih, ja ga ne sudim. Ja nisam došao suditi svijetu, nego svijet spasiti* (Iv 12,47). Sjetimo se i spasiteljskog poziva koji Isus upućuje: *Dođite k meni svi koji ste izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti. Uzmite jaram moj na sebe, učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca i naći ćete spokoj dušama svojim* (Mt 11,28–29).

Osjećam nekako da okićena vanjština želi zamaskirati ranjenu nutrinu. Nemojmo je sakrivati! Otkrijmo je našem Gospodinu! I kako god moje i nečije druge riječi budu zvučale mudro, Bog jedni poznaje potrebe srca ljudi (usp. Ljet 6,30).

Neka nas Božja Riječ ohrabri ovaj advent da doista s radošću iščekujemo svoga Spasitelja! Onoga koji čovjeka ljubi kao sebe samoga!

Urednik

75 godina Bogu, Redu i narodu Bačke

Časne sestre dominikanke proslavile su 12. i 13. studenog ove godine 75 godina djelovanja na tlu Subotičke biskupije, odnosno u Župi sv. Jurja u Subotici. U više od sedam desetljeća dominikanke su mnogo toga lijepog i plemenitog dale za Suboticu, Tavankut, ali i Kongregaciji svetih Anđela Čuvara, jer je iz Bačke poteklo 18 sestara dominikanki.

O. ANĐEO MARIJA MIŠKOV – UTEMELJITELJ KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

Jedan od najistaknutijih članova Hrvatske dominikanske provincije na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće bio je o. Anđeo Marija Miškov, pučki misionar i propovjednik, urednik mjesečnika *Gospina krunica* koji je izlazio u Splitu. Rođen je 28. studenoga 1848. na otoku Zlarinu blizu Šibenika. Naslov općega propovjednika stekao je već u 38. godini života, a naslov doktora teologije 1896. godine. Otac Miškov 1905. godine utemeljio je Kongregaciju svetih Anđela Čuvara koja se sastojala od triju samostana: u Šibeniku, Splitu i Korčuli. Osnutak Kongregacije pružao je pravne okvire za daljnji tijek reforma. Broj sestara počeo se povećavati zahvaljujući reformama koje je o. Miškov započeo. Imenovao je 1908. godine s. Imeldu Jurić za prvu vrhovnu predstojnicu Kongregacije i starješicu samostana na Korčuli. Angažirao se oko otvaranja vrtića i škola za odgoj djece i mladeži u kršćansko-hrvatskom duhu. Geslo „Bogu, Redu i narodu”, uklesano na pročelju Zavoda sestara u Korčuli, najbolje svjedoči o tome kakvu je reformu sestara Miškov želio.

DOMINIKANSKA PRISUTNOST U BAČKOJ U 20. STOLJEĆU

Otac Anđelo Marija Miškov, kao član Reda propovjednika bio je svjestan da samo pripremljen može poći ususret potrebitima i navijestiti im riječ Božju. Stoga se sustavno pripremao za početak pučkih misija. O ostvarivanju pučkih misija u Bačkoj saznajemo iz uvodnoga dijela u propovijed koju je o. Miškov održao u Subotici 1909. godine prigodom obilježavanja 700. godišnjice od osnutka franjevačkoga reda. Otac Miškov održao je dva ciklusa pučkih misija u Bačkoj, i to: u Lemešu, Čonoplji, Bajmaku, Sonti, Vajskoj, Subotici, Žablju, Titelu i Plavnoj. Miškov nije krio oduševljenje braćom Bunjevcima (Šokcima) za koje je kazao kako su ga slušali kao brata, kao oca i kao prijatelja. Plod misija bio je preobilan. Mnogo je vjernika iz svih mjesta pristupio sv. ispovijedi i euharistiji. Miškov u izvješću provincijalu piše kako je on držao misije za Hrvate, odnosno Bunjevce

ili Šokce, naglašavajući kako se oni u Bačkoj Hrvatima ne smiju nazivati. Nakon o. Miškova održavane su pučke misije u Bačkoj: u Župi sv. Jurja i Isusa Radnika u Subotici, Kelebiji, Vajskoj, Tavankutu i Bačkim Vinogradima. Među pučkim misionarima ističe se Tomo Vereš. Svakako treba spomenuti kako je biskup Lajčo Budanović (1873. – 1958.) bio začetnik dolaska dominikanaca u Suboticu. Biskup se upoznao s dominikancima tijekom II. svjetskog rata kada je 1. lipnja 1941. godine, protiv svoje volje, interniran u dominikanski samostan u Budimpešti, gdje su ga dominikanci srdačno primili. Ljudski pristup, učenost i mudra pastoralna djelatnost budimpeštanskih dominikanaca tako su oduševili biskupa Budanovića da ih je odlučio dovesti u Suboticu nakon završetka rata. Dominikanci su stigli u Suboticu 29. studenoga 1945. godine te im bila povjerena Župa Uskrsnuća Isusova, koja je obuhvaćala naselja Mali Bajmok, Crveno selo, salašarska naselja Bajskih vinograda i Čikerije. Prvi upravitelj župe bio je o. Kazimir Horšić. Dominikanci su započeli obnovu vjerskog života u Subotici, no 19. travnja 1948. godine morali su napustiti Suboticu.

o. Anđeo Marija Miškov

PRVE BAČKE DOMINIKANKE NA KORČULI

Sestre dominikanke svoju filijalu u Subotici utemeljile su 11. svibnja 1947., no njihova poveznica s Bačkom započela je dvadeset godina ranije, kada je u rujnu 1926. u Korčulu kao kandidatice došla prva bačka Hrvatica, Veronika Vidaković (s. Mala Tereza).

SESTRA MALA TEREZA VIDA KOVIĆ

Glasnik Gospine krunice koji je izlazio u Splitu, dospio je u ruke mlade subotičke gimnazijalke Veronike Vidaković. Rođena je 16. travnja 1911. godine. U rujnu 1926. ona ostavlja ravnu Bačku i odlazi u Korčulu u pratnji svoga djeda kao prva dominikanska kandidatica iz Bačke. Njezina sestra Julijana ili s. Marija Josipa piše: „Bio je to vrlo smioni skok u nepoznato, ali prožet dubokom vjerom i još većom ljubavi. Bila je to kolerična narav, znala je što hoće i što može. To joj je pomoglo da savlada mnoge poteškoće koje su se ispriječile”. Nakon postulature, ulazi u novicijat godine 1927. i od te je godine poznajemo pod imenom s. Mala Tereza. Kao zrela redovnica želi prenijeti duhovno blago dominikanskog duha u svoj rodni zavičaj. S rođenom sestrom s. Marijom Josipom održavaju vezu sa školskim prijateljem vlč. Antom Kopunovićem, koji je bio spreman ustupiti svoju obiteljsku kuću uz crkvu svetog Jurja, kako bi sestre mogle proširiti svoje djelovanje i u Subotici. Kao prva bačka dominikanka, s. Mala Tereza Vidaković neprestano se nadala da će njezina redovnička zajednica otvoriti samostan u rodnom joj zavičaju i za to je mnogo posredovala kod ordinarija Lajče Budanovića i klera.

SESTRA MARIJA JOSIPA VIDA KOVIĆ

Ubrzo je njezinim stopama krenula i njezina sestra Julijana, odnosno s. Marija Josipa. Rođena je 30. prosinca 1912. godine u subotičkom gradskom dijelu Ker.

s. Mala Tereza, Cila i s. Marija Josipa

Otac s. Male Tereze i s. Marije Josipe zvao se Alojzije, a majka Alojzija rođena Kovačev. Njihova najmlađa sestra, imenom Cecilija (Cila), rođena je 25. studenoga 1914. u Tavankutu.

Julijanino djetinjstvo nije bilo nimalo lako jer je koncem srpnja 1914. buknuo Prvi svjetski rat. Otac Alojzije morao je na bojište, kao i ostala četiri njegova brata. Roditelji petorice braća zavjetovali su se da će tavankutskoj crkvi pribaviti postaje križnoga puta ako im se sinovi vrate živi. Nije se vratio jedino Veronikin i Julijanin otac Alojzije. Ipak, njihovi djed i baka izvršili su zavjet i poklonili tavankutskoj crkvi postaje križnoga puta i kip Presvetoga Srca Marijina. Majka je mlada umrla od tuberkuloze. Brigu za tri sestre (Veroniku, Julijanu i Cilu) preuzeli su baka i djed uz pomoć preostala svoja četiri sina. Julijana je u rodnom gradu završila osnovnu školu i potom pohađala Rimokatoličku žensku građansku školu, koju je vodila Družba bačkih sestara Naše Gospe.

Julijana kao mlada djevojka odlazi 1927. godine u Korčulu na redovničko oblačenje svoje sestre Veronike, sada već s. Male Tereze te se oduševila dominikanskim idealima. Stoga se Julijana nije vraćala kući u Suboticu, nego je ostala u Korčuli gdje završava građansku školu. Nakon redovničke formacije, za s. Mariju Josipu slijedili su brojni premještaji i službe, od kojih joj je najčešće povjeravana starješinska.

DOLAZAK SESTARA DOMINIKANKI U SUBOTICU

U vrijeme dok su braća dominikanci pastoralno djelovali u Subotici (1945. – 1948.), sestre dominikanke dolaze u Suboticu 11. svibnja 1947. u Župu sveti Juraj. Među prvim dominikankama u Subotici bile su s. Mala Tereza kao zamjenica prve starješice Ignacije Bojanić. Osim starješice Ignacije Bojanić, dolaze još tri dominikanke: s. Imakulata Klobučar, s. Serafina Vladušić i s. Kazimira Patrewucha koje se smještaju u roditeljsku kuću vlč. Ante Kopunovića. Nekoliko mjeseci nakon utemeljenja zajednice, stigla je i s. Marija Josipa.

Biskup Lajčo Budanović svečano ih je uveo u službu u Župu sv. Jurja, gdje preuzimaju službu sakristana i orguljaša jer komunističke vlasti u to vrijeme ne dozvoljavaju sestrama nikakve društvene djelatnosti. Bila je nedjelja, lijep i sunčan dan. Biskup je želio da sestre javno, zauzmu svoje mjesto u mističnom životu župne zajednice. Oko 10 sati došao je u kuću župnik Pavao Bešlić i vjernici povesti ih u župnu crkvu. Pozvao ih je riječima evanđelja: „Gospodin je ovdje, zove vas, i ja vas pozivam. Želim i molim vas da se odazovete Njegovu pozivu i da sada i uvijek vršite volju Njegova Oca, kao što ju je i On vršio”. Šest sestara krenulo je praćeno zvonjavom crkvenih zvona, predvođeno križem i crkvenim barjacija, na svetu misu. Na ulaznim vratima crkve čekao je biskup Budanović, koji je protumačio vjernicima svrhu

Reda i dolaska sestara u Suboticu. „Došle su *bile sestre* da rade za vas, da vam budu majke i sestre, a vi njima budite pri ruci dajući im rada i povjerenje.” Biskupov tajnik, Ivan Kujundžić, pročitao je dekret o odobrenju rada. Potom je svečano zapjevan *Te Deum*.

PASTORALNI ŽIVOT SESTARA DOMINIKANKI U SUBOTICI

Vrhovno vijeće s. Mariju Josipu imenovalo je 1949. i 1952. godine starješicom samostana u Subotici. Časne

dobrote Božje nestaje vjekovne nategnutosti, barem u crkvi. Želja naših crkvenih poglavara vrlo je velika. U toj siromašnoj radničkoj četvrti mi bismo imale vjernicima biti pravo utočište, a svećenicima pomoćnice u pastoralnom radu.” Premda su prihodi subotičke zajednice bili jako mali, s. Marija Josipa kaže da se Providnost Božja brine za sestre i šalje im onoliko koliko im treba. Unatoč brojnim problemima, sestre nisu ni pomišljale na zatvaranje subotičke filijale, nego su nastavile kročiti naprijed „utirući put po trnovitim stazama u Župi sv. Jurja”. Razloge i motive za to otkriva s. Marija Josipa: „Jedino velika ljubav prema našem bijelom habitu čini nas jakima i ustrajnim. Ljubav prema Kongregaciji i dušama ne dozvoljava nam da kukavički pobjegnemo s tako teške filijale. Naš bijeli habit mora među našim djevojkama naći simpatizera i oduševljenja.” U doba starješinstva s. Marije Josipe riješen je stambeni problem subotičke zajednice. Biskup Budanović isplatio je dotadašnju vlasnicu.

DOMINIKANSKA ZVANJA IZ BAČKE

Očekivanja s. Marije Josipe da će se među bačkim djevojkama naći onih koje će se oduševiti dominikanskim idealima ubrzo su se obistinila. Već u studenome 1947., dakle nekoliko mjeseci nakon dolaska sestara u Suboticu, Marija Bojanović

S lijeva na desno: s. Marija Josipa, u sredini župnik Pavao Bešlić i desno s. Mala Tereza

sestre živjele su u siromaštvu, ali s pouzdanjem u Božju providnost i spremnosti da na svaki rad u Subotici žive od svoga rada: pletenjem džempera, pranjem i glačanjem crkvenoga ruha, čuvanjem radničke djece, poučavanjem djece matematici, hrvatskom jeziku i stranim jezicima. Pod vodstvom s. Male Tereze i g. Bele Tikvickoga posvetili su se poučavanju glazbe i organiziranju župnog mješovitog zbora, mladih i poletnih Bunjevaca željnih da svoje glazbene talente utkaju u život Crkve. Liturgijsko je pjevanje tada podignuto na zavidnu razinu.

Sestra Marija Josipa u svojim zapisima govori o djelatnosti u Subotici: „Mi se nalazimo u tvorničkoj četvrti, okružene siromašnim vjernicima. Kao hrvatske sestre, trebale smo mnogo pregarati dok su se polako okupili oko nas vjernici i mađarske nacije. Sada vjernici ljubitelji crkvenog pjevanja bez razlike na jezik okupljaju se oko orgulja na kojima svira s. Mala Tereza. Polako pod utjecajem

Prvi red s desna na lijevo: s. Imelda, s. Brigita, s. Benvenuta, s. Borislava, s. Gema
Drugi red s desna na lijevo: s. Đurđa, s. Dominika, s. Nada, Eržika Ostrogonac
Treći red s desna na lijevo: s. Sofija, s. Leopoldina, s. Marija Josipa, časna majka Manes, s. Margita, Giza Petreš

(s. Benvenuta) otišla je u Korčulu kako bi postala dominikanka. Nakon nje, u doba dok je u Subotici djelovala s. Marija Josipa, 1953. u samostan dolazi Marija Temunović (s. Leopoldina), potom 1954. Anica Gabrić (s. Nada), Vita Malagurski (s. Borislava) i Marija Aladžić (s. Sofija), a 1956. Skolastika Cindrić (s. Imelda) i Jelena Loch (s. Dominika). Njima se do 1984., ne računajući one koje su napustile Kongregaciju, pridružilo još osam bačkih djevojaka. Neke od njih izričito spominju utjecaj sestara Male Tereze i Marije Josipe na njihov dolazak u samostan. Popis sestara dominikanki iz Bačke:

1. S. Mala Tereza Vidaković
2. S. Marija Josipa Vidaković
3. S. Kornelija Geci
4. S. Benvenuta Bojanović
5. S. Leopoldina Temunović
6. S. Dominika Loch
7. S. Nada Gabrić
8. S. Borislava Malagurski
9. S. Alfonza Ostrogonac
10. S. Sofja Aladžić
11. S. Amata Prčić
12. S. Brigita Stantić
13. S. Imelda Cindrić
14. S. Gema Prčić
15. S. Mala Tereza Mačković
16. S. Kalista Stantić
17. S. Nada Ivanković
18. S. Blaženka Rudić
19. S. Marta Turi.

NOVA FILIJALA SESTARA DOMINIKANKI U TAVANKUTU

Kraj prvoga desetljeća njihove prisutnosti u Bačkoj obilježila je i prilika da prošire svoju djelatnost izvan Subotice, na obližnji Tavankut. Tamošnji župnik Ivan Lebović obratio se sestrama Maloj Terezi i Mariji Josipi Vidaković s molbom da preuzmu ređenje župne crkve. S. Mala Tereza prenijela je časnoj majci Anđeli Milinković župnikovu želju da se u Tavankut pošalju tri sestre za vođenje crkvenoga pjevanja, kateheze i uređenje crkve. Časna majka s Vrhovnim vijećem Kongregacije prihvatila je ponudu i odlučila o otvaranju filijale u Tavankutu. No čini se da do toga ne bi došlo da nije s. Marija Josipa Vidaković detaljno izvijestila časnu majku o svemu i ponudila se da osobno pođe u Tavankut. Nakon što

je 30. srpnja 1958. svoj pristanak dao biskup Matiša Zvekanović, s. Marija Josipa napustila je 1. kolovoza Suboticu i preselila u novootvorenu filijalu Gospe Lurdske u Tavankutu. Sestre su katehizirale u Donjem i Gornjem Tavankutu, priređivale predstave s djecom i mladima, čuvala i njegovala običaje bunjevački Hrvata. Novu samostansku kuću u Tavankutu podižu početkom 70-ih godina. Bog je pozvao iz Tavankuta šest dominikanki: s. Nadu Gabrić, s. Alfonzu Ostrogonac, s. Amatu Prčić, s. Brigitu Stantić, s. Gemu Prčić i s. Malu Terezu Mačković.

Vjernici Župe Presvetog Srca u Tavankutu poznavali su sestre dominikanke mnogo prije jer su sestre Vidaković dolazile često u obiteljski vinograd u Tavankutu, koji je bio od crkve udaljen samo par minuta. Obitelj Vidaković darovala je tavankutoj crkvi reljefni Križni put, kipove Prečistog Srca Marijina i Gospe Škapularske.

Sedamdeset i pet godina zajedničke molitve, pjesme, kateheze, rada, ljubavi, odgajanja generacija i generacija djece i mladih nije ostalo bez plodova. Bez sumnje dugujemo veliku zahvalnost s. Maloj Terezi i Mariji Josipi Vidaković, koje su sebe ugradile u temelje dominikanske prisutnosti u Bačkoj, u Subotici ili Tavankutu. Kako onda, tako i danas, mi se u Bačkoj nalazimo pred ostvarenjem vjerske i kulturne autonomije, kao zaloga našeg opstanka na ovim prostorima, stoga će trebati

misлити i o radu u predškolskom odgoju, makar i uz cijenu velikih žrtava, a to bi vjerujemo bilo spasonosno i za tu sestersku zajednicu, jer bi joj vratio kontakt s mladošću, a to je izvor novih zvanja.

Došašće

Za ministrantske godine značajno je bilo, kao što je značajno ostalo i za vrijeme svećeničke službe, sveto doba došašća.

Istina, tzv. adventski vijenac bio je „neophodan” artikl za ukras doma, radnog mjesta, željezničkog kolodvora, pa čak i glavnih trgova, gdje donedavno nije bilo preporučljivo izgovoriti riječ Bog ili Božić.

No malo će se naći potrošača kojima je bilo poznato biblijsko tumačenje svijeća: prorok Izaija, sveti Ivan Krstitelj, sveti Pavao apostol („Vrijeme je da se oda sna premeno!”) i Blažena Djevica Marija.

Danas vlada neko posebno raspoloženje, ne toliko iščekivanja, kao što se sada u vrijeme ubrzane duhovne komunikacije možda i više no često čuje, nego razmatranja o ispunjenju danih obećanja: Bog nam je obećao svoga Sina i doista Ga i poklonio... A kako ja stojim s mojim obećanjima i odlukama?

Slično kao u korizmeno vrijeme, i tijekom došašća oltari i propovjedaonica bili su pokriveni dugačkim ljubičastim antependijima, mada su se (u to doba) zornice, kao Gospine zavjetne mise, služile u liturgijskom ruhu bijele boje.

Budući da je radno vrijeme u tvornicama i uredima započinjalo ujutro u šest sati, pokazala se potreba za zornicom u još ranije vrijeme. Tako je kod otaca franjevaca bila zornica – prava zornica, ujutro u pet sati. Propovijedi na tim misama nije bilo. Klupe su bile pune, a vjernici su stajali i pored njih. Kada se sveta misa završila, svi su se tramvajem, koji je tada još prometovao, uputili prema Šandoru (Aleksandrovu), gdje je bilo najviše tvornica.

U katedrali i ostalim župnim crkvama zornica se služila u šest sati ujutro, a kako se Božić približavao, crkve su se sve više punile vjernicima. S obzirom na to da je u katedrali i kod franjevaca bilo za to mogućnosti, vjernici su isto tako, kako se približavao blagdan, u sve zbijenijim redovima stajali i čekali na red ispred ispovjedaonica. Velika je istina, Crkva oživljava, kao

i pojedinog vjernika sakrament pokore, spremnost na obraćenje, poboljšanje života. Na kraju je osvanuo i 24. prosinca: „Danas ćete saznati što dolazi Gospodin, a sutra ćete vidjeti slavu Njegovu!” Mada smo kod franjevaca bili standardni ministranti, odlučili smo, da ćemo na polnoćku ići u katedralu, s obzirom na „zemljopisne danosti”.

Poslijepodne smo otišli na Bajsko groblje po lijepom subotičkom običaju i ponijeli grančicu, žito i zapalili svijeću, uz molitvu „Svjetlost vječna svijetlila im”, ono Svjetlo, koje je pastirima zasijalo u prvoj božićnoj noći. Tako smo već odmalena bili odgojeni u vjeri u „općinstvo svetih”, u jedinstvo slavne, vojujuće i trpeće Crkve. Na putu za groblje, prošli smo kroz park s crkvom Isusova Uskrsnuća. Obično se tada već spustilo inje ili je pao i snijeg. Kroz prozore crkve moglo se naslutiti tajanstveno zlatno-crvenkasto svjetlo. Odrasli su mi objasnili da sigurno sada sastavljaju jaslice. Ta čarobna riječ samo je povećala znatiželju i sveto uzbuđenje u meni.

Kada smo stigli kući, čekala nas je okićena grana, s jasicama iz kojih je lik novorođenog Bogočovjeka uzdignutih ruku dijelio blagoslov prisutnima. Činilo se kao da čudesna božanska snaga ispunja desnicu tog slabašnog Novorođenčeta...

Zatim smo se uputili ka katedrali – ali već tada u 20.30 nije bilo moguće ući od mnoštva. Nije preostalo drugo no nastaviti put ka Franjevačkoj crkvi. Tada je već bilo 23.45, a to znači još veće mnoštvo. Tada su se odrasli odvažili na neobičan (ne odviše crkveni) podvig te su zamolili vjernike da me jedan drugom dodaju do pričesne ograde, gdje nas je već brat sakristan čekao s ministrantskim odijelima. Znao je da ćemo moj brat i ja neizostavno doći. Nas ministranata tada je služilo 42, a svi su bili „birani momci”, koji su tijekom tjedna barem jedanput ministrirali. Božić, samo ako nije pao u nedjelju, bio je radni dan. Sve mise na Božić bile su – možemo reći – „masovno posjećene” (godine 1953.).

Deseta „Večer svetaca” u Subotici

Uoči svetkovine Svih svetih, 31. listopada, u dvorani HKC-a „Bunjevačko kolo” u Subotici organizirana je „Večer svetaca”. „Večer svetaca” (Holywin) nastala je kao odgovor na marketinški popularnu „Noć vještica” (Halloween), koja se izravno suprotstavlja katoličkoj tradiciji.

Program je započeo duhovnim nagovorom župnika subotičke Župe Uskrsnuća Isusova vlč. **Vinka Cvijina**, koji je i prije deset godina imao čast otvoriti prvu „Večer svetaca” u Subotici. „Tijekom deset godina na ovoj pozornici prošetali su se svetački velikani, poput Male Terezije sa svojim roditeljima, Majke Terezije iz Kalkute, sv. Antuna Padovanskog, sv. Dominika, sv. Filipa Nerija, sv. Terezije Avilske, blažene Marije Propetog Isusa Petković, sv. Franje Asiškoga, sv. Josipa, a danas je s nama sv. Tarzicije. On je bio prvi ministrant Katoličke Crkve i zato je zaštitnik ministranata, mladih i čuvara Presvetog sakramenta. Iako je bio samo dječak, resila ga je velika ljubav prema Presvetom sakramentu, tolika da je i svoj život dao za njega”, rekao je među ostalim vlč. Cvijin i dodao kako je i danas najvažnije ljudima donijeti Boga, ali u teškim vremenima važno je i sačuvati vjeru, braniti je i predati u naslijeđe. „Neka i ova večer bude još jedna

Ivanković, Karlo i Josip Kujundžić, Marin Vidaković, Marijan Rukavina, Marko i Matej Margetić, Ivan Crnković, Pavle Franjković, David Ivandekić, Josip Svirčev, Terezija Sekereš, Manuela i Ivona Šimon, Staša Repčen, Andrea Šimon, Roko Piuković i Janja Marki. Glazbenu podlogu za predstavu odabrao je **Darko Temunović**. Život sv. Tarzicije, o kojemu ima malo podataka, s obzirom na to da je živio u prvim stoljećima nove ere, bio je povod za razmišljanje o službama, odnosno raznim načinima služenja vjernika laika u Crkvi.

O proteklih deset godina govorila je u uvodnom dijelu **Nevena Baštovanović**, koja je više godina i

pobjeda svetih, te nas nadahne da živimo dostojno poziva na koji smo pozvani”.

Tekst za predstavu „Na anđeoskoj straži” napisala je te djecu i mlade pripremila vjeroučiteljica **Danica Mlisko**. U spomenutoj predstavi glumila su pretežito djeca iz Župe Marije Majke Crkve iz Aleksandrova u Subotici te djeca i mladi drugih subotičkih župa. Tako su se među glumcima ove godine pronašli: **Pavao Piuković, Vedran Peić, Slađan Bošnjak, Marija Sekereš, Marija Gabrić, Matija Sekereš, Andrija**

sama režirala predstave o svetcima za tu prigodu. „Prije deset godina, predvođeni svećenicima, mladi Subotičani u večeri prije blagdana Svih svetih ponudili su program koji bi bio potpuno drukčiji od onoga koji nam nameću svjetski trendovi. Izabrali su javno zastupati život i proslavljati svetost naspram poganske kulture smrti i ‘Noći vještica’ te su svoju snagu, vrijeme i kreativnost stavili u službu Krista i Njegove zaručnice Crkve. Subotica je bila plodno tlo, a vjernici su posjećivanjem toga programa u velikom broju pokazali da im godi druženje sa svetcima”, rekla je među ostalim Baštovanovićeva. Da je to tako, potvrdilo je i ove godine iznimno mnogo posjetitelja koji su do posljednjeg mjesta ispunili dvoranu.

Župa Marije Majke Crkve iz Aleksandrova u Subotici bila je od početka organizator „Večeri svetaca”, uz suradnju i nesebičnu pomoć djece, mladih i odraslih iz gotovo svih subotičkih župa. Kao i ranijih godina, večer je bila humanitarnog karaktera te se prikupljao dobrotvorni prihod koji će biti usmjeren za misije. /Ž. V., „Hrvatska riječ”/

Misa u prigodi 75. obljetnice djelovanja dominikanki u Subotici

U prigodi 75. obljetnice djelovanja dominikanki u Subotici, svečano euharistijsko slavlje, u nedjelju, 13. studenoga, u župnoj crkvi Sv. Jurja predvodio je đakovačko-osječki pomoćni biskup Ivan Ćurić.

Koncelebrirali su dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije i župnik Župe svetog Jurja **mons. Ferenc Fazekas**, zamjenik provincijala hrvatske dominikanske zajednice **fr. Domagoj Augustin Polanščak**, svećenici Subotičke biskupije i redovnici.

U propovijedi, biskup Ćurić istaknuo je: „Isus je primijetio kako se čovjek lako zaustavi na izvanjskome te zaboravi da se Bog želi nastaniti ponajprije u čovjeku, u njegovu životu i srcu, i da je od svega najpotrebnije sav svoj život osloniti na zajedništvo s Bogom. Zato se kršćanin ne boji budućih vremena. Ne računa s nekim tajnim apokaliptičnim brojevima godina. Što god nadošlo, krijepi ga oslonjenost na Krista. Život mu je ucijepljen u Kristov život. To je izvor i sigurnost, to je neugasiva radost spasenja koju trajno, s nadom i pouzdanjem, doživljavaju Kristovi vjernici. U tom svjetlu, drage sestre, i danas doživljavamo vaš život i redovničko posvećenje u krilu velike obitelji sv. Dominika, ugrađene u više od 800 godina povijesti i djelovanja dominikanskoga reda. Snaga redovničkog života i danas, ljudima našeg vremena, svjedoči beskrajnu Božju ljubav prema čovječanstvu i Njegovu želju da sve privuče k sebi, da sve privede k ‘novosti života’ koja nam je darovana u Kristu i Njegovu uskrsnuću. Taj je put, gledajući sv. Dominka, u konkretnim prilikama i potrebama vremena u kojem je živio slijedio i vaš utemeljitelj, fr. Anđeo Marija Miškov kad je na Korčuli početkom XX. stoljeća oblikovao novi, hrvatski ogranak sestara dominikanki, utemeljivši 1905. novu

Kongregaciju sv. Anđela Čuvara. Ta će zajednica, i u svojim početcima i kasnije, posebno osjetiti duhovne plodove djelovanja dominikanaca krajem 19. stoljeća u Slavoniji, Srijemu i Bačkoj. Čuli smo to na sinoćnjoj svečanoj akademiji. Za mene, koji dolazim iz Đakova, zadivljujuća je spoznaja o ulozi biskupa Josipa Jurja Strossmayera i njegovoj tako snažnoj potpori osnivanju Kongregacije. ‘Smjesta da si se na posao dao, uzdaj se u dragog Boga, tvoja je nakana sveta i rodoljubna’ – podržao je, kako svjedoči sam fr. Anđeo, nakanu utemeljenja nove družbe. A čini se da su nacrti novoga samostana

na Korčuli rastrti na Strossmayerovu radnom stolu u Đakovu dočekali i trenutak njegove smrti 1905., ‘pa je valjda to bio zadnji posao što je obaviti htio kad ga smrtna bolest obori’, zapisao je fr. Anđeo”.

„Drage naše sestre”, kazao je biskup, „s vama danas velikodušna srca gledamo na 75 godina vašeg dosadašnjega djelovanja u Subotici. Primjećujete kako Božji narod danas s vama i za vas zahvaljuje, za svaku sestru, sva nastojanja i mnoge žrtve. Svoju zahvalnost najprije izručujemo Božjoj providnosti, jer vjerujemo da ‘neće biti izgubljeno nijedno od naših djela koja smo učinili s ljubavlju i da neće biti izgubljena nijedna od naših iskrenih briga za druge, ... nijedan velikodušni napor, nijedna bolna strpljivost’ (EG 279). A za budućnost – opet ‘mirabilia Dei’! Zajedno s vama, drage sestre, pouzdanje, suradnja i otvorenost ‘silnim djelima’ Božje ljubavi. Ona neka vas jača i obnavlja po svojoj volji, snagom i ‘pokretom svoga Duha’ na radost i blagoslov toj župnoj zajednici i cijelom gradu, Subotičkoj biskupiji i svima nama”, zaključio je biskup.

U znak zahvalnosti što je sudjelovao na proslavi jubileja dominikanki u Subotici, biskupu Ćuriću

uručena je slika od slame s motivom Anđela čuvara. Dominikanke su na proslavu došle iz Splita, Korčule, Šibenika, Zagreba. Predvodila ih je vrhovna glavarica **s. Jakica Vuco** koja je pozdravila i zahvalila vjernicima što mole i podržavaju dominikanke već punih 75 godina.

Kao znak zahvalnosti, župljani Župe svetog Jurja uručili su časnoj majci Jakici grb Dominikanskog reda, izrađen u tehnici slame, kako bi je podsjećao da more nije samo plave boje nego i zlatne, poput klasja bačkih ravni koja čekaju „bile žeteoce“.

U ime Grada Subotice redovnicama je čestitku uputio dogradonačelnik **Imre Kern**.

Nedjeljnom slavlju prethodila je akademija održana u subotu, 12. studenog, u župnoj crkvi. Za tu prigodu priređena je u crkvi izložba starih fotografija o dominikankama koje svjedoče o životu i radu sestara u Subotici i Tavankutu. Svečanu proslavu u Subotici organizirale su dominikanke, Katoličko društvo „Ivan Antunović“ te Župa svetog Jurja. Na proslavi su sudjelovali Katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem **Miroslava Stantića**, orguljaš **Kornelije Vizin**, gudački kvartet „Garden“, a za tu prigodu nastale su nove skladbe koje je skladao **Bela Anišić**, a napisala **s. Blaženka Rudić**. Glavni nositelji organizacije bili su **s. Nada Ivanković**, župni vikar **vlč. Tomislav Vojnić Mijatov** te župljani. /IKA/

Akademija prigodom 75. obljetnice djelovanja sestara dominikanki u Subotici

Svečana akademija prigodom jubileja 75 godina djelovanja dominikanki u Subotici i Tavankutu održana je 12. studenog u subotičkoj crkvi sv. Jurja.

Akademiju su organizirale časne sestre dominikanke u Subotici, Župa svetog Jurja te Katoličko društvo „Ivan Antunović“. Na početku je prikazan prizor odlaska Veronike i Julijane Vidaković iz rodnog zavičaja na Korčulu, gdje polažu zavjete te postaju prve bačke dominikanke kao s. Mala Tereza i Marija Josipa Vidaković. Nakon scenskog prikaza, skupu se obratio dijecezanski upravitelj mons. Ferenc Fazekas te je uslijedilo je prvo predavanje **prof. dr. Ivana Armande** na temu: „Povijest dolaska sestara dominikanki u Suboticu i njihovo djelovanje“. Zatim je **Klara Dulić Ševčić** predstavila novu knjigu s. Blaženke Rudić pod nazivom „Ispunjeno vrijeme“. Tijekom akademije nastupio je Katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem dirigenta Miroslava Stantića, uz pratnju gudačkog kvarteta te orguljaša Kornelija Vizina koji su izveli tri skladbe: „Magnificat“ (Albe Vidaković), pjesmu „Dominikovo svjetlo“ koju je za tu prigodu napisala s. Blaženka Rudić, a uglazbio prof. Bela Anišić te pjesma „Divne l' nade“ koju je za tu prigodu skladao prof. Bela Anišić. Po završetku Akademije, riječi pozdrava uputio je **mons. Ivan Ćurić**, pomoćni biskup Đakovačko-osječke nadbiskupije te vrhovna glavarica Kongregacije svetih Anđela Čuvara, časna majka **Jakica Vuco**. /dominikanke.org/

Bliža proslava jubileja sestara dominikanki u Subotici

Bliža proslava 75 godina od dolaska i djelovanja sestara dominikanki u Subotici počela je 9. studenog susretom mladih Župe svetog Jurja te iz drugih gradskih i okolnih seoskih župa. Gošća susreta bila je s. Marta Turi rodnom s Palića, koja je trenutno na službi u Šibeniku.

Tema susreta bila je „Redovnice nastupaju“, jer ove godine veliki jubilej slave i sestre Kćeri milosrđa u Župi svetog Roka u Subotici. Cilj susreta bilo je upoznavanje neprocjenjivog ženskog redovničkog i duhovnog blaga jednog grada i naroda u Subotici i Bačkoj. U prvom dijelu susreta mladi su pogledali film o dominikanskom samostanu u Subotici te im je domaćin susreta, vlč. Tomislav Vojnić Mijatov, govorio o vrijednosti, duhovnom bogatstvu i povijesti sestara dominikanki u Subotici. Na prvom dijelu susreta sudjelovali su i mladi roditelji iz Župe svetog Jurja koji su i sami bili učenici dominikanki. Roditelji su ukratko ispričali svoje iskustvo rada i života s dominikankama. U drugom dijelu susreta, s. Marta iznijela je osobno svjedočanstvo o vlastitom životu, pozivu i poslanju koje joj je povjereno. /IKA/

Suradnja prvih susjeda: Uzvratni posjet Petrovčana Plavnoj i Baču

Grkokatolički župnik u Petrovcima (Križevačka Geparhija) o. Vladimir Sedlak izvješćuje o uzvratnom posjetu župljana njegove Župe Pokrova presvete Bogorodice Plavnoj i Baču, 12. studenog. To je bila treća planirana aktivnost projekta „PLA-PET 2022” koji financira Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, u svojstvu vodećeg partnera projekta.

Posjetili smo 12. studenog našeg projektnog partnera, rimokatoličku Župu svetog Jakova iz Plavne i tom prigodom kroz studijsko putovanje obišli drevni biskupski i kraljevski grad Bač i mjesto Plavnu u Bačkoj, radi boljeg upoznavanja bogatstva duhovne, kulturne i višestoljetne narodne povijesne baštine naših domaćina.

Spomendan sv. Jozafata biskupa i mučenika iz Polocka, zaštitnika crkvenog jedinstva, bio je znakovito odabran. U drevnom bačkom franjevačkom samostanu izmolili smo posvetnu molitvu pred milosnim likom presvete Bogorodice koja se ovdje časti kao Radosna Gospa Gradovrška i Bačka. Njezin se, naime, spomendan slavi uvijek isti dan kada i Pokrov presvete Bogorodice – titular petrovačke župe.

U sklopu studijskog obilaska posjetili smo neka- dašnju rezidenciju bačko-kalačkih nadbiskupa, danas župni dvor i crkvu sv. Pavla, hamam – tursko kupatilo, jedino sačuvano u ovom dijelu Europe, „Šiljak” kapiju, stari bački grad i tvrđavu iz XIV. stoljeća, drevnu templarsku/franjevačku crkvu i samostan iz XII. stoljeća sagrađen na temeljima starorimske bazilike, samostanski muzej i bogatu etnografsku zbirku hrvatske šokačke nošnje Bača i okolice.

Nakon domjenka u Selenči, uputili smo se u mjesto Plavnu u kojoj već preko 350 godina žive potomci šokačkih Hrvata doseljenih iz Gradovrha i okolice Tuzle. Čuli smo crtice iz prošlosti mjesta Plavna i Župe sv. Jakova. Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Matoš” priredilo je u crkvi prigodni program koji smo

s velikom radošću i pozornošću popratili.

Druženje uz domaće delicije i kolače nastavljeno je u dvorani Pastoralnog centra, koja je tom prigodom i svečano otvorena, tj. prvi put upotrijebljena u svojoj namjeni – biti mjestom susreta ljudi. Budući da Plavna, osim škole, trenutno nema niti jedan drugi prostor namijenjen društvenim okupljanjima vjerskog, kulturnog te bilo kojeg drugog oblika, taj prilagođeni prostor vrlo je značajan za Plavance.

Plavna je mjesto udaljeno od Vukovara koliko i Petrovci (manje od 10 km). Brojni Plavanci žive u Vukovaru i okolici. No put do Plavne danas je dug, jer

skela na Dunavu nije u funkciji. Namjesto dvadesetak minuta skelom i autom, putujući preko Iloka ili Erduta potrebno je više od dva sata. Našim posjetom Plavnoj tu udaljenost pokušali smo umanjiti i pokazati kako je lijepo međusobno, kao prvi susjedi surađivati.

Nadamo se kako će taj projekt, koji su inicirale dvije župe, pokrenuti suradnju i na područjima kulture, obrazovanja, sporta i lokalne samouprave te na taj način kroz buduće projekte u programu prekogranične suradnje doprinijeti boljem povezivanju i kakvoći življenja kako nama ovdje u R. Hrvatskoj, tako i hrvatskoj dijaspori u Vojvodini, u R. Srbiji. /V. S./

Susret mladića koji razlučuju zvanje u Đakovu

Uđakovačkom Bogoslovnom sjemeništu od 11. do 13. studenoga održan je vikend-susret za mladiće koji razlučuju svoje životno zvanje.

U susret su bila uključena četvorica mladića iz Đakovačko-osječke nadbiskupije te iz Subotičke biskupije. U tom trodnevnom razdoblju mladići su upoznali

svakodnevicu bogoslovskoga života te su i sami imali priliku sudjelovati u brojnim molitvenim i drugim litur- gijskim događanjima u sjemenišnoj kapeli, poput molitve časoslova, krunice, euharistijskoga klanjanja itd. Održano je i nekoliko radionica na kojima su zajedno s bogoslovima te vicerektorom razmišljali o mogućnostima i preprekama ostvarenja životnoga zvanja. Svoj su boravak u Sjemeništu obogatili i obilaskom đakovačke katedrale te prijemom kod nadbiskupa Đure Hranića. /IKA/

Blagoslovljen kamen temeljac za nove jaslice u Subotici

U Subotici je 28. listopada blagoslovljen i položen kamen temeljac za nove jaslice koje će se graditi u sklopu vrtića „Marija Petković – Sunčica”.

Kamen temeljac položen je na području Župe sv. Roka, neposredno pokraj samostana redovnica Kćeri milosrđa Trećeg samostanskog reda sv. Franje, na zemljištu koje je sestrama ustupila vjernica **Teza Nimčević**, koja je kroz razgovor s predstojnicom subotičkog samostana **s. Silvanom Milan** prepoznala potrebu za otvaranjem jaslica. Projekt je stavljen pod zaštitu bl. Marije Petković.

Projekt se sufinancira iz sredstava Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, zahvaljujući prekograničnoj suradnji Grada Valpova i Družbe sestara Kćeri Milosrđa TSR sv. Franje te Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Vlade Republike Hrvatske u okviru postojećeg vrtića koji su utemeljile sestre, koje tim činom ulaze u veliki jubilej – 100 godina djelovanja te redovničke družbe u Subotici. Radovi na izgradnji koštati će oko 200 tisuća eura, a završetak je planiran za oko godinu dana. Kapacitet jaslica za dvije dobne skupine bit će ukupno 32 djece, a u sklopu njih bit će izgrađen i apartman za potrebe samostana. U vrtiću „Marija Petković – Sunčica” u Subotici odgojno-obrazovni rad odvija se na hrvatskom jeziku.

Polaganju kamena temeljca nazočila je i dobrotvorima zahvalila predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji **Jasna Vojnić** sa suradnicima,

čelnici Grada Valpova, provincijalna poglavarica zagrebačke provincije sestara Kćeri milosrđa **s. M. Mirjam Gadža**, privremeni dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije **preč. Ferenc Fazekas**, a čin blagoslova predvodio je mjesni župnik **mons. Andrija Anišić**. /IKA/

Zahvala Bogu na plodovima zemlje u Tavankutu

Na 32. nedjelju kroz godinu, 6. studenog, u Župi Presvetog Srca Isusovog u Tavankutu tijekom mise zahvalnice zahvalili smo svemogućem Bogu na plodovima zemlje.

Mladi u narodnoj nošnji u darovnoj procesiji pred žrtvenik prinijeli su voće i povrće, cvijeće, žitarice, kruh, zemlju, Sveto pismo, hostije i vino koji su posvećeni u svetoj misi. U homiliji je spomenuta potreba za čestim zahvaljivanjem našem Bogu Ocu Stvoritelju na svemu što raste u našim vrtovima, njivama i voćnjacima. Radost te zahvale biva veća jer su svi plodovi donošeni pred oltar plod rada ruku naših župljana: iz Mirgeša, Gornjeg i Donjeg Tavankuta. Molitva zahvale najiskrenija je molitva, molitva koja ne traži ništa, nego hvali

Boga za primljeni dar. Na taj način veličamo našega Stvoritelja za sva djela koja je stvorio, a sva je stvorio dobrima. Dao dobri Bog da naša zahvalnost bude iskrena i svakodnevna. /FB Rimokatolička Župa Presveto Srce Isusovo/

Kruničarski i misijski listopad u Sonti

Užupi sv. Lovre u Sonti tijekom mjeseca listopada moljena je krunica, unutar još uvijek postojećih vijenaca kruničarskih društava. Misijska nedjelja proslavljena je 23. listopada.

Listopad je odvajkada u Sonti bio kruničarski. I danas je tako. Svakodnevno se u crkvi sv. Lovre prije mise molila krunica, redom kako i slijedi, i na kraju mjeseca izmoljene su sve četiri krunice, tj. cijeli ružarij. Još postoji do desetak društava, vijenaca, ali ni jedno više nema dvadeset osoba kako bi trebalo biti. Neka imaju samo po pet do šest osoba. Nekada je bilo i preko 100 vijenaca s punim brojem članova. Svaki vijenac ima svoga prozornika, tj. voditelja, koji brine o članovima. Nekada je prozornik morao biti član Trećega reda, ali sada je to nemoguće, jer se i Treći

red svetoga Franje osuo. Obično vjernice razmjenjuju otajstva krunice ispisana na digitronski obrađenim karticama jedanput mjesečno, prvom nedjeljom poslije prvog dana u mjesecu. Nekada se razmjenjivalo Mladom nedjeljom, ali je bilo zahtjevno pratiti kada je Mlada nedjelja, pa je dolazilo do zabuna u razmjenjivanju otajstava.

Kako je cijeli listopad posvećen i misionarima, Misijska nedjelja proslavljena je 23. listopada. Misionari su Sontu posjetili 1908., 1956., 1974. i 2016., o čemu svjedoči drveni križ na kojemu su ispisane te godine i koji se čuva u našoj crkvi. Svećenik je održao prigodnu propovijed, podsjećajući vjernike na život misionara koji je vrlo trnovit. U Sonti su se te nedjelje prikupljali prilozi za misionare. /Ruža Silađev/

Mise zahvalnice za plodove zemlje u Vajskoj i Bođanima

Na 32. nedjelju kroz godinu, 6. studenog, u župama sv. Jurja u Vajskoj i sv. Ilije u Bođanima svečano su proslavljene mise zahvalnice. Bogu su župljani i ove godine zahvalili za sve plodove zemlje, za sve dobro i što su osjetili manje dobrim.

U svojoj homiliji, župnik **Goran Vilov** u objema župama istaknuo je važnost zahvale. „Ove godine možda nam njive nisu rodile onako kako smo i koliko smo željeli, ali Bogu ipak trebamo zahvaliti i na onome što imamo i moliti ga za buduće urode”, rekao je župnik. Djeca koja su sudjelovala u zahvali recitacijama, na oltar su pri-nijela darove.

U Župi sv. Jurja djeca su na kraju mise tom slavlju dala svoj veliki doprinos. Za svaki plod njiva oni su posebno zahvalili, a među ostalim i za kruh, našu zemaljsku hranu, te za onu duhovnu – malu bijelu hostiju. Među ostalim, rekli su kako „nas ono loše što

nam se desi samo učvrsti u vjeri”. Na kraju svojih recitacija zajedno sa župnikom, koji ih je pratio na gitari, otpjevali su Bogu pjesmu hvale. Poslije misnih slavlja, po dugogodišnjoj tradiciji, u objema župama uslijedilo je druženje i čašćenje slatkim i slanim slasticama koje su priredile župljanke. /Amalija Šimunović/

Misijska nedjelja u Župi Marije Majke Crkve u Subotici

U Župi Marije Majke Crkve iz Subotice u nedjelju, 23. listopada, nakon svetih misa u 7.30 i 9.30 sati upriličena je prodaja kolača i rukotvorina, koje

su vjeronaučna djeca pripremila na subotnjem oratoriju i kod kuće sa svojim roditeljima.

Njima su se pridružile i vrijedne župljanke koje su pripravile mnogo kutija s kolačima i divnim jesenjim ukrasima. Svi su bili motivirani ciljem da budemo dijelom akcije koja je organizirana na razini Subotičke biskupije te da pridonesemo sakupljanju prijeko potrebnih sredstva za djelovanje naših misionara i misionarki diljem svijeta.

Osim kolača, pripremili smo i kutiju za dobrovoljne priloge koja se lijepo napunila. Najmanja vjeronaučna djeca bila su zadužena za sakupljanje, u čemu su uživala. Župljani su bili svjesni da su, osim molitve za misije i upoznavanja misijskog rada, vjernici pozvani u korist misija dati i dobrovoljne novčane priloge. Misije pomažu ljudima u najsitimašnijim zemljama svijeta: prehranom, medicinskom skrbi, obrazovanjem i Božjom Riječi. /Hajnalka Illés/

Susret mladih uoči Svih svetih na temu „Tko su sveti i što nam poručuju”

Uoči svetkovine Svih svetih, 29. listopada, organiziran je susret mladih u Ruskom Krsturu na temu: „Tko su sveti i što nam poručuju”. Na susretu su sudjelovali mladi iz Ruskog Krstura, Selenče, Bača i Plavne. Susret je plod zajedničke suradnje s. Augustine Ilyuk SSBDM te vlč. Dominika i s. Kristine Ralbovsky, ASC.

Susret se odvijao u više dijelova. U dvorani Župe sv. Nikole upriličeno je upoznavanje kroz igru i ples. U tom prvom dijelu posjetili su nas i počastili svojim prisustvom i razgovorom mons. **Simón Bolívar Sánchez Carrión**, otpravnik poslova Apostolske nuncijature u Beogradu, eparh Eparhije sv. Nikolaja – Ruski Krstur, mons. **Đura Džudžar** i s. **Martina Kmyta**, provincijalna poglavarica sestara Službenica Presvete Bogorodice, Provincije sv. Josipa.

Zatim je uslijedio posjet manastiru Družbe sestara Službenica Presvete Bogorodice. U kapeli smo otpjevali pjesmu Djevici Mariji i častili relikvije bl. Josafate Gordashevskije, njihove utemeljiteljice. U centru „Josafata” dočekale su nas drage tete koje su za nas pripremile ukusne poslastice, a mladi domaćini napravili su krunice kao dar za sve sudionike susreta.

Susret se nastavio kratkim predavanjem domaćega katedralnog župnika o. **Vladislava Varge** i vlč. Dominika Ralbovskog. Nakon poticajnih riječi, mladi

su odabrali odijelo nekog svetca i razgovarali o njemu u skupini.

U katedrali sv. Nikolaja, nakon službe Božje, uslijedio je molitveno-meditativni dio susreta. Mladi obučeni u svetce, u ruci noseći upaljenu svjetiljku, predstavili su svog svetca, narod je odgovarao „moli za nas” i stavljali su svjetiljku na jedno stablo – simbol veličine i svetosti. Na kraju susreta, o. Vladislav sve je prisutne blagoslovio moćima sv. Nikole Mirlikijskoga.

Mladi su oduševljeni susretom i druženjem s mladima iz drugih crkava. To je znak jednog bogatstva i oduševljenja da nisu sami. Na susretu je vladala atmosfera u kojoj bi svako srce poželjelo biti sveto, poručuju mladi na kraju susreta. /S. Kristina Ralbovsky/

Spomendan Sv. Nikole Tavelića proslavljen u župi u Somboru

U crkvi sv. Nikole Tavelića u Somboru (Bezdanski put) 14. studenoga celebrirano je svečano misno slavlje u čast velikog svetca i mučenika Nikole Tavelića.

Misno slavlje predvodio je o. Zlatko Pletikosić OCD u zajedništvu s domaćinom vlč. Josipom Štefkovićem, a na nakanu pokoja duše preminulog biskupa Slavka Večerina. Na liturgiji se okupilo mnogo vjernika. U nadahnutoj propovjedi o. Zlatko spomenuo se prošlogodišnje proslave 50 godina izgradnje te crkve s dotadašnjim biskupom, a prije toga mjesnim župnikom Slavkom. Na dan proštenja spominje se druga godina njegovog biskupskog ređenja. Tužni smo što ga više nema među nama, ali kao kršćani radujemo se jer vjerujemo da je na ljepšem mjestu sada.

Za liturgijsko pjevanje i glazbu bio je zadužen profesor Mihailo Parčetić. /Marica Mikrut/

„Originalni vikend” Hrvatske zajednice bračnih susreta u Domus pacisu

Hrvatska zajednica bračnih susreta (HZBS) organizirala je od 4. do 6. studenog u franjevačkoj kući duhovnih vježba „Domus pacis” kod Horgoša 12. „Originalni vikend”, duhovnu obnovu za hrabre bračne parove iz Subotice i okolice koji su odlučili produbiti svoj bračni odnos, odreknuti se svojih loših navika, posložiti svoje prioritete te poboljšati svoj vjernički život i obnoviti obećanja dana na svojem vjenčanju.

Bračnim parovima pridružio se i svećenik da se podsjeti svojih zavjeta i svećeničkog ređenja. Obnovu su vodila tri tim-para: **Josipa i Dinko Hrehorović**, **Ljubica i Goran Thur** te **Danica i Marinko Mlinko** i svećenik iz Gline, vlč. **Nikola Majcen**, koji su svjedočenjem svojih iskustava protumačili što to Bog traži od bračnih parova. Svih deset parova i svećenik oduševljeno su pratili program, doživljavajući svakodnevno nova iznenađenja. Svi su naučili da o međusobnom odnosu bračnih parova ovisi i ozračje u obitelji. Ako su mama i tata sretni – i djeca su radosna. Ta radost prenosi se u školu, na posao, u širi krug obitelji... zapravo svaki par pojedinačno može mijenjati svijet. Ako je svećenik uvijek pozitivan, onda će i narod koji mu je Crkva povjerila da vodi, u ovim teškim vremenima,

kada su poremećena mjerila vrijednosti, utjecati na njih da šire evanđelje i ljubav gdje god se pojave – istaknuto je na obnovi. Vrhunac susreta bila je misa na kraju duhovne obnove, kojoj su prisustvovali i drugi članovi Zajednice, koji su već prošli iskustvo vikenda.

Sve je završeno „erupcijom” lijepih osjećaja. Kada je počeo susret, mnogi su bili bojažljivi, u neizvjesnosti što će se dogoditi. Kako je vrijeme odmicalo, svima je bilo jasno da Bog zapravo želi da osjetimo slobodu, voljenost i pripadnost. Zahvaljujemo tim parovima i svećeniku koji je vodio susret, svim sudionicima susreta i drugima koji su pomagali i žrtvovali se za održavanje susreta, jer gdje god se čine dobra dijela – prisutan je i Bog. Želimo svima da ponosno nastave koračati Njegovim putem. /Mirko i Marina Šokčić/

Blagoslovljene slike i križ kod franjevac u Subotici

Usredištu Subotice, u dvorištu franjevačke crkve sv. Mihovila Arkandela, 30. listopada subotički gvardijan fra Zdenko Gruber blagoslovio je slike četiriju svetaca i novopostavljeni križ.

Uz već postojeće slike sv. Nikole, sv. Antuna pustinjača, sv. Franje i Majke Terezije, koje je izradio subotički slikar **Imre Molnár**, tom prilikom blagoslovljene su i četiri nove slike, djela istog umjetnika: sv. Elizabete, sv. Veronike, sluga Božjeg oca Tome Gerarda Stantića i sv. Leopolda Bogdana Mandića.

Po riječima fra Zdenka, Majka Crkva izlaže svetce na javno štovanje zato da imamo pred očima slike onih koji su Krista vjerno slijedili. „Slijedimo njihov primjer i tražimo onaj budući grad i stupajmo putem na kojem ćemo najsigurnije doći do savršena jedinstva s Kristom. Svetci su prijatelji i subaštinici Isusa Krista, oni su naša braća i izvanredni dobročinitelji. Oni nas ljube, stoje uz nas, brižno za nas posređuju i na čudesan su način u zajedništvu s nama”, pojasnio je fra Zdenko smisao izrađivanja slike, koje su još davno bile u planu. Naime, po njegovim riječima, slikar Imre Molnár još osamdesetih godina razmišljao je o tome kako u tome prostoru nedostaju neke slike, a njegova želja ostvarila se nakon gotovo 40 godina. „Slike su vrlo jednostavne, ali imaju duboku poruku i možda sam subjektivan, ali jako su dobro napravljene.

Ako pogledamo Majku Tereziju, vidimo da je naslikana s tamnom pozadinom, a ona je uvijek govorila: ‘Ako ikada budem sveta, ja ću biti svetica tame. Tražit ću od Boga da me pošalje tamo gdje je tama, da donosim svjetlo’. Okviri na slikama u stilu su vitraja na crkvi i zaista mislim da je umjetnik odradio izniman posao”, kazao je fra Zdenko.

„Fra Zdenko predložio je koji svetci trebaju biti naslikani. Napravio sam gomilu skica i crteža i kada je rekao da je to dobro po svim propisima, počeo sam raditi. Prošle godine urađena su četiri svetca, a ove još četiri. Radio sam ih i prošle i ove godine u razdoblju od svibnja do rujna te se nadam da je postignuto ono što je trebalo”, kazao je Molnár.

Osim slika, tom prigodom blagoslovljen je i novopostavljeni križ, koji su podigli **Marija Skenderović Brejar** i **Lazar Brejar** sa svojom obitelji. „Križ je podignut na slavu Božju, a na sve veće spasenje naših duša. Motiv koji nas je posebno dotaknuo jest *Ostani u mojoj ljubavi* (Usp. Iv 15, 9). Ideja o podizanju križa prisutna je već 20 godina, ali nismo imali odgovarajuće mjesto. Sada se sve nekako posložilo da se taj prostor preuređivao i naša ideja o podizanju križa provedena je u djelo”, kaže Marija Skenderović Brejar i dodaje kako uz križeve ide i mnogo milosti, a ona i njezin suprug Lazar danas imaju za što zahvaljivati – za svoju djecu i unučad.

Po riječima fra Zdenka, mnogo je ljudi sudjelovalo u uređenju toga prostora, a osobito je pomagao brat franjevac **Đeno Prčić**. Prostor je do sada bio zatvoren za javnost, a sada je dobio sasvim novu namjenu. „To su doista divni poticaji za nas i našu duhovnost, a posebna je radost jer je zajedništvo bilo na djelu. Osim slika i križa, taj prostor krase i 13 zasađenih ruža, koje simbolički predstavljaju Isusa i 12 apostola, a postavljene su i klupe gdje se može sjesti, odmoriti, promišljati i moliti”, kaže fra Zdenko. /**Ž. V., „Hrvatska riječ”**/

Misa zahvalnica za plodove zemlje u Sonti

Vjernici u Župi sv. Lovre u Sonti 6. studenoga zahvalili su misom zahvalnicom Ocu nebeskom za ovogodišnje plodove zemlje. Misu je predslavio preč. Josip Leist, župnik s Palića, uz asistenciju mons. Bele Stantića, svećenika u mirovini, i Josipa Kujunžića, župnika u Sonti.

Tradicionalno, sončanski vjernici za tu priliku odijevaju se u svečane narodne nošnje na opće zadovoljstvo Sončana, prinoseći zemljane plodove pred oltar. Ove godine vjernika je bilo je četrdesetak. Poslije mise pročitana je prigodna pjesma „Zrno žita”, mjesne pjesnikinje **Pavke Domić**, koja je upotpunila zahvalnost Svevišnjemu za sve plodove kojima nas je darivao. /**Ruža Silađev**/

Nedjelja zahvalnosti u Baču i Plavnoj

Sвете mise zahvalnice za plodove zemlje proslavljene su u nedjelju, 23. listopada, u župama sv. Jakova u Plavni i sv. Pavla u Baču.

U crkvi sv. Jakova u Plavni započela je misnim slavljem u 9.30 koje je predslavio župnik vlč. **Marinko Stantić**. Djeca su u narodnoj nošnji donijela plodove na oltar, a na kraju su zapjevala marijansku pjesmu „Zapjevat ću, mila Gospo” koju je s njima uvježbala **Evica Bartulov**.

U Baču se za proslavu pripremalo radosno. Djeca i mladi, zajedno s vjeroučiteljicom **s. Kristinom Ralbovsky**, ukrašavala su crkvu raznim plodovima, a jedan kutak bio je posvećen i ukrašen motivom Misijske nedjelje. Svečanom svetom misom u 11 sati u Baču proslavljen je dan zahvalnosti, a ujedno i Misijska nedjelja. Svečano misno slavlje predvodio je župnik vlč. Stantić u koncelecijaciji s vlč. **Dominikom Ralbovskym**. Tim svečanim slavljem vjerni narod iskazao je svoju zahvalnost Bogu za sve darove koje je od Njega primio na toj plodnoj bačkoj zemlji u protekloj godini. Nakon propovijedi, u kojoj je naglašena potreba za misijskim djelovanjem i širenjem Božje riječi, uslijedila je procesija

prinosa darova. Da smo taj dan obilježili s posebnom radošću, moglo se vidjeti i po prekrasno ukrašenoj crkvi, kao i svečanim narodnim nošnjama u koje su bili odjeveni djeca i mladi. Osim mladih u narodnim nošnjama, dio mladih bio je odjeven poput misionara i na taj način uprizorili su nam simbole Misijske nedjelje. Na koncu, župnik je svima zahvalio na aktivnom sudjelovanju u pripravi toga slavlja i naglasio kako je važno živjeti i raditi Bogu na slavu, ali i biti zahvalan za sva dobra koja nam On daje. /**Kristina Filipović**/

Dušni dan Karmelskog reda u kapeli karmelićana u Somboru

Svetu misu za sve karmelske duše na spomendan Dušnog dana Karmelskog reda u kapeli karmelićana na groblju sv. Roka (Veliko katoličko groblje) u Somboru predslavio je 16. studenog o. **Zlatko Pletikosić OCD**, u suslavlju s o. **Stjepanom Vidakom OCD**, somborskim priorom, te o. **Zlatkom Žuvelom OCD**.

U homiliji o. Pletikosić, naglasivši kako se u kapeli nalaze grobovi četrnaestorice karmelićana koji su služili u somborskom samostanu, svrnuo je pozornost vjernika na četiri freske koje krase unutarnji dio stropa i podnožje kupole kapele: uskrsnuće Kristovo, uskrišenje Jairove kćeri, uskrišenje Lazara i skidanje Isusa s križa. „Misu prikazujemo za duše svih nositelja karmelskog škapulara, jer svi nositelji čine jednu karmelsku obitelj. Šarenilo te kapele iznutra, unatoč nagriženošću zubom vremena, upućuje nas na radost raja, kao i svaka crkva i kapela. Ondje pokopani karmelićani, jedni više ozbiljnošću, drugi više vječitom radošću i smislom za šalu, dok su bili živi, upućivali su nas na više, na duhovno, na radost kraljevstva vječnoga”.

U prigodi tog liturgijskog spomena, somborska zajednica Karmelskog svjetovnog reda poručila je: „Studenj je posvećen molitvi za duše u čistilištu. I ta je pobožnost prožeta duhom Karmela. Majka Božja Škapularska često je slikana sa škapularom koji, zajedno

s djetetom Isusom, pruža nad čistilište. Svi koji nosimo sveto karmelsko odijelo, pozvani smo na molitvu za duše u čistilištu i trebalo bi u Crkvi proširiti tu škapularsku pobožnost. Osoba koja umre sa škapularom i koja je bila vjerna obećanju koje je dala pri primanju škapulara, prve subote po smrti bit će izbavljena iz čistilišta, ako tamo dospije. Tako je ostalo do danas.”

Karmelski red slavi Svi svete Karmelskog reda 15. studenog, a 16. studenog Dušni dan Karmelskog reda, s odmakom od svetkovine Svih svetih za opću Crkvu. Ti su dani u Redu bili 14. i 15. studenog, ali u Hrvatskoj karmelskoj provinciji sv. Oca Josipa su, dopuštenjem Reda, pomaknuti od kad je Nikola Tavelić 1970. proglašen svetim. /**Zv.**/

Listopad i studeni u Župi Rođenja Blažene Djevice Marije u Subotici

U subotičkoj Župi Rođenja Blažene Djevice Marije proslavljeni su Misijska nedjelja, Sv. Elizabeta Ugarska, blagdani Svih sveti i Dušni dan, a u župi su boravili i misionari iz Budimpešte koji djeluju u Africi.

Vjernici u Župi Rođenja Blažene Djevice Marije u Subotici 23. listopada, skupa sa župnikom i dekanom vlč. Szilárdom Balcsákom, proslavili su Misijsku

Nigeriji, državama u kojima ne postoji besplatno liječenje. Osnovala je humanitarnu organizaciju „Afréka”. Toga smo dana mogli pomoći i njima, ostavljajući doprinos za njihove potrebe. Njezin je muž spisatelj i piše o iskustvima iz Afrike. Kupnjom njegove knjige mogli smo pomoći potrebitima u Africi. Dr. Réka ispričala je kako je u svojoj 12. godini čitala knjigu o Albertu Schweitzeru i tada joj je postao primjer. Uvijek je imala želju postati liječnicom i pomagati u Africi. Njezini su se snovi ostvarili. Poručila nam je kako svatko od nas ima poslanje od Boga te kako ga treba pronaći i živjeti. Drugi joj je primjer postala sveta Terezija iz Kalkute.

Svetu Elizabetu Ugarsku proslavili smo 19. listopada. U njezinu čast u crkvi smo imali i devetnicu. Molili smo joj litanije i molitvama njoj upućenima tražili njen zagovor. Ona bi nam trebala biti primjer, kako bismo i danas slijedili njezina djela.

Župa je svečano 1. studenog proslavila svetkovinu Svih svetih, a 2. studenog Dušni dan. Oba dana bila je pozvana rodbina pokojnika koji su preminuli od 8. listopada

prošle do 10. listopada tekuće godine na teritoriju naše župe. Na svetoj misi oba dana župnik im je pročitao imena te smo skupa molili za njih. S nama su slavili i djelatnici pogrebnog poduzeća „Funero”. Tijekom tjedna imali smo prigodu darovati priloge iz kojih će biti prikazane mise za naše preminule. /Sestra M. Hermína Kovács/

nedjelju. Prikupljani su novčani darovi za potrebe misija. Vjeroučiteljica s. Hermína s vjeroučenicima sastavila je plakat kako bi se bolje istaknuo i razumio značaj misija. Molili smo za evangelizaciju naroda. Gosti misionari dr. Réka Fodor i njezin suprug Sándor Greguss iz Budimpešte boravili su u našoj crkvi 13. studenog i svjedočili o svojoj vjeri i poslanju. Dr. Réka je liječnica, liječi siromahe i ljude u bijedi u Ugandi i

Svi sveti i Dušni dan u Srbobranu i Zmajevu

Vjernici iz župa Uzvišenja svetog Križa iz Srbobrana i sv. Mihovila iz Zmajeva proslavili su svetkovinu Svih svetih 1. studenog i Dušni dan 2. studenog.

Za Svi svete misu u 8 sati slavio je preč. Tibor Zsúnyi, župnik, u 9 sati na hrvatskom vlč. Dušan Balažević, župni vikar, a u 17 sati vlč. Lászlo Tojzán, odgojitelj u malom sjemeništu „Paulinum”. Grobovi

su blagoslivljeni u Srbobranu cijeloga dana. U Zmajevu je bila dvojezična sveta misa koju je predvodio župnik Zsúnyi i potom je uslijedio blagoslov grobova.

Na Dušni dan raspored svetih misa bio je isti kao i na Svi svete, a u 17 sati slavljena je svečana sveta misa za sve župljane koji su preminuli tijekom posljednjih godinu dana. Od 9.30 sati nastavljen je blagoslov grobova. /B. D./

In memoriam

János Sztrikovits (1937. – 2022.)

U 84. godini života i 57. godini svećeništva, okrijepljen svetim sakramentima, u bolnici 17. studenog u Somboru preminuo je umirovljeni svećenik Subotičke biskupije preč. János Sztrikovits, naslovni prepošt i umirovljeni novosadski župnik.

Rođen je u Bezdanu, u obitelji obrtnika i domaćice 21. prosinca 1937. godine. Teologiju je studirao na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu od 1960. do 1965. godine. Za svećenika je zaređen u Subotici 29. lipnja 1965. godine. Za kapelana u Adorjanu i u Trešnjevku postavljen je 15. srpnja 1965. i u tim župama služio je godinu dana. Narednih godinu dana, do 22. srpnja 1967., služio je u Čantaviru. U Župi svete Terezije u Subotici bio je vikar do 15. srpnja 1969. Nakon te službe imenovan je na mjesto privremenog upravitelja župe u Zmajevu, gdje ostaje do 1971., kada biva imenovan za upravitelja u župama Bačko Gradište i Žabalj. Imenovan je upraviteljem Župe sv. Elizabete Ugarske u Novom Sadu (Telep) 22. srpnja 1975. i to je ostao do 1990., kada je imenovan župnikom. Službu u Župi Imena Blažene Djevice Marije u Novom Sadu započeo je 8. srpnja 1991. i u toj župi službovao je kao župnik sve do umirovljenja, 2014. godine. Dekanom Novosadskog dekanata imenovan je 3. kolovoza 1990. te je ondje službu također obavljao do umirovljenja.

Bio je članom nekoliko biskupijskih vijeća: prezbiterskog, liturgijskog, za svetu umjetnost, za apostolat obitelji i ekonomskom. Upravljaio je župom Novi Sad II. (Sv. Rok) od 15. kolovoza 1986. do 15. ožujka 1987. Od 12. srpnja 1998. do 28. lipnja 2004. bio je upravitelj župa u Bačkoj Palanci, Obrovcu, Čelarevu, Gajdobri i Mladenovu. Imenovan je arhiprezbiterom Bačkog arhiprezbiterata 13. prosinca 2000., a odlikovan je također počasnim nazivom prepošta prepoziture Ders.

Nakon umirovljenja živio je u rodnom Bezdanu i ispomagao u pastoralu tamošnjem župniku u Župi sv. Šimuna i Jude Tadeja. Vrlo je aktivno sudjelovao u svečanim misnim slavljinama širom biskupije i u podjeli sakramenta potvrde.

Prečasni Sztrikovits pokopan je 22. studenog na Donjem groblju u Bezdanu. /Zv./

Proslave obljetnica sakramenta ženidbe u Bajmaku

U župnoj crkvi sv. Petra i Pavla u Bajmaku 30. listopada bračni parovi koji slave obljetnice sakramenta ženidbe misom zahvalnicom zahvalili su Bogu na milosti primljene tijekom zajedničkog života.

Obljetnice na misi na hrvatskom jeziku proslavili su: **Pero i Janja Blatnjak** (56 godina sakramenta braka), **János Kanyó i Teréz Burza** (50), **Mirko i Zorica Blatnjak** (31), **János i Suzana Čajkaš** (25), **Aleksandar i Marija Crnković** (15), **Krisztián i Verica Šindrić** (15), **Daniel i Gordana Emes** (15), **Nikola i Marijana Sabo Šipoš** (1). Svetu misu predslavio je i parovima čestitao župnik preč. Róbert Erhard. /E. R./

Obnovljena misna slavlja u bolničkoj kapeli u Subotici

U kapeli sv. Elizabete Ugarske, koja se nalazi u krugu Opće bolnice u Subotici, 20. studenog slavljena je sveta misa kojom je proslavljena nebeska zaštitnička kapela i svetkovina Krista Kralja.

Svetu misu predslavio je **mons. Marko Forgić**, umirovljeni svećenik Subotičke biskupije, koji će djelovati u službi duhovnika kapele i predvoditelja misnih slavlja. Upraviteljem kapele ranije je imenovan **mons. Andrija Anišić**, a njegov zamjenik bit će **vlč. Dražen Skenderović**.

Redovite mise započele su prvi put nakon obustave koja je uslijedila proglašenjem izvanredne situacije zbog pandemije početkom 2020. godine. Po odobrenju koje je Ordinarijatu Subotičke biskupije uputio **dr. Saša Dželebdžić**, ravnatelj Opće bolnice u Subotici, svake nedjelje može se slaviti sveta misa, mogu joj nazočiti pokretni bolesnici i započinjat će u 11 sati. Obilazak bolesnika u njihovim sobama od strane svećenika, s obzirom na to da još nije proglašen kraj pandemije, nije dopušten.

Na svetoj misi izražena je zahvalnost **preč. Draganu Muharemu**, dosadašnjem dugogodišnjem ravnatelju kapele, a svećenici i vjernici sjetili su se i pokojne **Vite Nimčević**, koja se o objektu kapele dugo skrbila. Predstavljena je i nova sakristanka **Zorica Sudarević**. /Zv./

Misijska nedjelja u Župi Uskrsnuća Isusova u Subotici

Prigodnim igrokazom na početku svete mise 23. listopada, djeca subotičke Župe Uskrsnuća Isusova prikazala su prizore iz života sv. Majke

Terezije i bl. Marije Petković i time uveli župljane u obilježavanje Misijske nedjelje.

„Svjetski dan misija prigoda je uvijek iznova prisjetiti se da smo kao kršćani svi pozvani biti misionari, pozvani biti svjedoci Božje spasenjske ljubavi prema svakom čovjeku”, poručio je župnik **Vinko Cvijin** te nas pozvao da svojim malim prilogom učinimo veliku pomoć potrebnima u nadi da će tako i naše ime ostati upisano u nebu.

Matea Cvijanov i **Nikolina Kolar** u kostimima sv. Majke Terezije i bl. Marije Petković prodavale su na kraju svete mise kolače koje su pripremali župljani, a novac koji je prikupljen namijenjen je za misije. Kolači su bili izvrsni kao i darežljivost vjernika. /E. K./

Bračni jubileji u Župi Uskrsnuća Isusova

U Župi Uskrsnuća Isusova u Subotici 20. studenog svečano je obnovilo bračne zavjete i zahvalilo Gospodinu za bračnu vjernost 13 parova.

To su: **Jelica i Mario Horvacki**, **Marina i Ivica Skenderović**, **Jelena i Damir Dulić** (5 godina braka), **Ivana i Ivica Stantić**, **Marijana i Ivan Skenderović**, **Sanela i Kristijan Molnar** (10 godina), **Blaženka i Boris Matković** (15 godina), **Jelena i Miroslav Kujundžić** (20 godina), **Anastazija i Marinko Piuković**, **Aranka i Zlatimir Laslo** (25 godina), **Ljubica i Mirko Stipančević** (30 godina), **Ana i Ivan Romić** (40 godina), **Margit i Balázs Léner** (50 godina).

Župnik **vlč. Vinko Cvijin** pozdravio je jubilarce i čestitao im na njihovom svjedočanstvu kršćanskog braka i obitelji. Poručio nam je kako trebamo moliti za bračne parove i nastojati osvajati kršćanske vrednote za brak. „Brak je najljepše Božje djelo, mjesto gdje Bog i čovjek zajedno grade svijet”, kazao je Cvijin. Nakon misnog slavlja upriličeno je druženje u župnom domu. /E. K./

Ladislav Némét novi je beogradski nadbiskup i metropolit

Apostolska nuncijatura u Srbiji priopćila je da je sveti otac Franjo 5. studenog imenovao beogradskim nadbiskupom i metropolitom dosadašnjeg zrenjaninskog biskupa mons. Ladislava Németa SVD.

Imenovanje pape Franje, u ime Apostolske nuncijature u Beogradu, u Ordinarijatu nadbiskupije pročitao

je mons. **Simon Bolivar Sanchez Carrion**, otpravnik poslova.

Na povjerenju i ljubavi svetoga oca Franje, posebnom pažnjom, zahvalio je novoimenovani nadbiskup Némét. Na poseban način zahvalio je Zrenjaninskoj biskupiji u kojoj je boravio četrnaest i pol godina i koju će i dalje voditi kao apostolski administrator sve dok Sveta Stolica ne odluči drukčije. „Za mene su u četrnaest i pol godina u Zrenjaninu stvorile sliku mjesne Crkve koja će me pratiti do kraja života. Nikada neću zaboraviti Zrenjanin. Zrenjanin će ostati i u mom srcu i mojem krugu, možda ne zadaća, ali interesa da”, istaknuo je novoimenovani nadbiskup, koji je dosadašnjem nadbiskupu **Stanislavu Hočevaru** zahvalio za 22 godine službe koje je poklonio Beogradskoj nadbiskupiji. „Te godine bile su prepune rada, inicijativa i svega što smo vidjeli. Ako pogledamo kako je izgledala Nadbiskupija kada si stigao, kada pogledamo na sve zajednice, jako mnogo si učinio i hvala ti za to u moje ime, a sigurno da Bog ima hvalu koju će ti u svoje vrijeme dati. Zahvaljujem ti i za dvadeset dvije godine rada kao predsjedniku Caritasa Srbije i Caritasa Beogradske nadbiskupije”, istaknuo je Némét pozdravljajući i sve svećenike i laike Beogradske

nadbiskupije s kojima će, kako je rekao, nastojati usko surađivati u evangelizaciji na područjima Srbije. Pozvao je sve na ustoličenje 10. prosinca u 11 sati u katedrali u Beogradu.

Riječi zahvale za dar biskupskog služenja uputio je dosadašnji nadbiskup i metropolit Stanislav Hočevar. „Dok veličam Boga za Njegovu dobrotu, izričem iskrenu zahvalnost rimskim biskupima – Petrovim nasljednicima, osobito papi Franji za njegov proročki duh i pomno čitanje znakova vremena, moleći ujedno Duha Svetoga, da bi svi njegovi suradnici i sav biskupski zbor bio s Njime jednoga duha i jednoga srca”. Ujedno je zahvalio i dosadašnjim suradnicima, čitavome prezbiteriju Beogradske nadbiskupije, Bogu posvećenim osobama i vjernicima, zamolivši za oprost nje svih propusta, nedosljednosti i nemoći. Istaknuo je kako je za njega uvijek bio pravi užitak naći se među vjernicima, kao i među svim stanovnicima Srbije. „Svuda su me primali pažljivije nego zaslužih i uvijek me nadahnjivali

svojom originalnošću”. Na poseban način zahvalio je Srpskoj pravoslavnoj Crkvi, kao i ostalim Crkvama i vjerskim zajednicama, na otvorenosti i suradnji u proteklih dvadeset dvije godine njegova biskupskog služenja. „Beogradske ulice i putovi Srbije pokazali su mi dublju prožetost Istoka i Zapada nego što možemo mi ljudi zamisliti. Zato i dalje ‘sanjam da će Gospodin i iz naših kamenova probuđivati sinove svjetla’, da će Balkan napraviti balkon Europe i da će s naših brda i dolina poteći rijeke pomirenja i zajedništva”, istaknuo je Hočevar rekavši kako je svjestan da mu Bog upravo zato sada daje novo vrijeme tihovanja, molitve, refleksije i služenja. Novoimenovanom nadbiskupu čestitao je na novoj službi poželjevši mu dobrodošlicu i obećavši mu svoju molitvenu i bratsku potporu.

U ime svećenika Beogradske nadbiskupije novoimenovanoga nadbiskupa mons. Németa pozdravio je **don Aleksandar Kovačević**.

Mons. Némét šesti je natpastir Beogradske nadbiskupije u 98 godina njezina postojanja, a odlukom pape Franje mons. Stanislav Hočevar postaje apostolski administrator Beogradske nadbiskupije sve do preuzimanja službe novoimenovanog nadbiskupa. [/kc.org.rs/](http://kc.org.rs/)

Ministar Grlić Radman u Vatikanu

Za vrijeme službenog posjeta Svetoj Stolici 9. studenog ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman susreo se u Vatikanu s papom Franjom i tajnikom za odnose s državama i međunarodnim organizacijama nadbiskupom Paulom Richardom Gallagherom.

Prvi dan službenoga posjeta ministar Grlić Radman sudjelovao je na općoj audijenciji te je primljen kod pape Franje. Tijekom susreta, na općoj audijenciji, papi Franji uručeno je drvo masline s otoka Brača i brevijar. Susreti s tajnikom za odnose s državama i međunarodnim organizacijama mons. Paulom Richardom Gallagherom odvijaju se gotovo na godišnjoj razini, kazao je ministar Grlić Radman, te pri susretu 9. studenog potvrdili su „tradicionalne, snažne, povijesne, odlične odnose Hrvatske i Svete Stolice”. Tijekom susreta, razgovaralo se o ratu u Ukrajini, ulasku Hrvatske u šengenski prostor i eurozonu te o izborima u Bosni i Hercegovini. Među ostalim, ministar Grlić Radman zahvalio je i nadbiskupu Gallagheru na poticaju oko sklapanja ugovora o Hrvatskom Caritasu. „Naravno da će taj sporazum ojačati i dati još čvršći temelj svim humanitarnim i društvenim aktivnostima u Hrvatskoj, imajući na umu važnost kršćanskih vrijednosti i slijedeći načelo solidarnosti”. /IKA/

Papa: Mir je moguć, ne mirimo se s ratom

Papa Franjo izrazio je u nedjelju, 13. studenoga, blizinu ukrajinskom narodu žrtvom ratnih stradanja i pozvao vjernike da se „ne mire s ratom”.

„Uvijek ostajemo bliski svojoj braći i sestrama iz Ukrajine koja prolaze kroz mučeništvo. Bliski molitvom i konkretnom solidarnošću. Mir je moguć! Ne mirimo se s ratom”, rekao je Papa u svom obraćanju vjernicima nakon molitve Anđeo Gospodnji na Trgu sv. Petra u Vatikanu. „Molimo Gospodina da obrati srca onih koji još uvijek streme ratu i da učini da u Ukrajini, koja prolazi kroz mučeništvo, prevlada želja za mirom, kako bi se izbjegla svaka eskalacija i utro put prekidu vatre i dijalogu”, rekao je Papa. /IKA/

Apostolsko putovanje u Bahrein

Sveti otac Franjo zaključio je svoje 39. apostolsko putovanje u Kraljevinu Bahrein u nedjelju 6. studenoga 2022., otputovavši iz zračne luke u Awaliju prema Rimu.

Papu Franju u Bahrein pozvao je kralj Hamad bin Isa Al Khalifa. Sveti Otac sudjelovao je zatvaranju prvog „Bahreinskog foruma za dijalog: Istok i Zapad za ljudski suživot”. Sudjelovalo je 200-tinjak vjerskih predstavnika

okupljeni radi promicanja bratstva. Za vrijeme susreta Pape s vjerskim vođama, njegovo povijesno potpisivanje Dokumenta o ljudskom bratstvu 2019. u Abu Dhabiju nastoji stvoriti pozadinu za nastavak poboljšanja međureligijskih odnosa. „Posjet predstavlja dragocjen korak na putu bratstva i međureligijskog dijaloga”, rekao je ravnatelj Tiskovnog ureda Svete Stolice Matteo Bruni. Papin posjet nije bio usmjeren samo na međureligijski dijalog nego kao pastir opće Crkve, papa Franjo otputovao je u Bahrein kako bi se susreo s katoličkom zajednicom, od kojih je većina rođena u inozemstvu.

Od otprilike 80.000 vjernika katolika, oko 1.000 katolika su iz Bahreina. Većina katolika radnici su iseljenici koji dolaze iz Indije, Filipina, Šri Lanke, Turske, Sirije, Libanona, Egipta i Jordana. /IKA/

Patrijarh Bartolomej: S Papom prema zajedničkom datumu Uskrsa za katolike i pravoslavce

Ekumenski pravoslavni patrijarh u razgovoru s novinarkom Faustom Speranzaom govorio je o ideji zajedničkog slavljenja Uskrsa za katolike i pravoslavce koji dijeli s papom Franjom, a koji bi valjalo postići 17 stoljeća nakon Nicejskog koncila 325. godine.

„Ekumenski koncil (u Niceji, današnji İzmit u Turskoj) bio je vrlo važan za odluku o sadržaju naše kršćanske vjere, ali i s ciljem da odredi datum Uskrsa, kako i kada ga treba slaviti. Nažalost, zajedno ga nismo slavili mnogo godina, mnogo stoljeća. Stoga je, u kontekstu te obljetnice, cilj zajedničkih nastojanja s Papom pronaći rješenje za to. Možda sada nije vrijeme da iznosim detalje, ali želim naglasiti da i s pravoslavne i s katoličke strane postoji ta dobra namjera da se konačno utvrdi zajednički datum proslave Kristova uskrsnuća. Nadamo se da ćemo taj put ostvariti dobar rezultat”, rekao je patrijarh Bartolomej. /IKA/

Festival tradicijskog pjevanja u Subotici

Međunarodni festival tradicijskog pjevanja održan je 15. listopada u organizaciji Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo” u Subotici.

Na petom festivalu sudjelovale su ženske i muške pjevačke skupine iz Srbije i Hrvatske, a prema odluci stručnog žirija prvo mjesto osvojila je muška pjevačka skupina Kulturno-umjetničkog društva „Šokadija” iz Starih Mikanovaca.

Proslavljen praznik hrvatske zajednice – Dan rođenja bana Josipa Jelačića

Misnim slavljem koje je predslavio generalni vikar Srijemske biskupije mons. Josip Ivešić te prigodnim kulturno-umjetničkim programom u crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu obilježen je, 16. listopada, jedan od četiriju praznika hrvatske zajednice – Dan rođenja bana Josipa Jelačića.

Osim domaćina-organizatora, djelatnika Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji s predsjednicom **Jasnom Vojnić** na čelu, članova HKPD-a „Jelačić” s predsjednikom **Mirkom Turšićem** na čelu, te Zaklade „Spomen-dom bana Josipa Jelačića” s upraviteljem **Darkom Polićem** na čelu, događaju su prisustvovali brojni gosti. U programu su sudjelovali zbor i tamburaši mjesnog HKPD-a „Jelačić”, **Lara Grginčević** i komorni tamburaški orkestar HGU-a „Festival bunjevački pisama” iz Subotice.

Storytelling tema 21. Dana hrvatske knjige i riječi, Dana Balinta Vujkova

Četverodnevni program 21. Dana hrvatske knjige i riječi, Dana Balinta Vujkova održan je od 19. do 22. listopada na temu „Storytelling – Pripovijedanje priča”.

Dani hrvatske knjige i riječi, Dani Balinta Vujkova, 21. put započeli su programom „Narodna književnost u školi” u Monoštoru koji je bio namijenjen učenicima 3. i 4. razreda mjesne Osnovne škole „22. oktobar”. Kako je središnja tema Dana bila *storytelling* (pričanje priča) tako su djeca na četirima različitim lokacijama u selu imala prilike čuti četiri priče (pripovijetke) o svom mjestu koje su im na mjesnoj šokačkoj ikavici kazivale **Lidija Marinković, Elena Brdar, Miljana Andrašev i Anita Đipanov Marijanović.**

Istoga dana u Monoštoru u Domu kulture održan je i Književni salon u okviru kojeg je predstavljena knjiška produkcija „Od Dana do Dana” te knjiga poezije *Buđenja riči* monoštorskog pjesnika **Željka Šeremešića**. U glazbenom dijelu nastupile su „Kraljice Bodroga”.

Narednog dana, 20. listopada, u Velikoj dvorani HKC-a „Bunjevačko kolo” u Subotici, nakon dvogodišnje stanke uživo susretanja zbog pandemije održan je program za djecu „Narodna književnost u školi, u spomen na Balinta Vujkova Didu”.

Na javnom satu hrvatskoga jezika okupilo se oko 330 djece iz vrtića i osnovnih škola gdje se nastava odvija na hrvatskom jeziku ili gdje se sluša predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture iz Subotice, Male Bosne, Tavankuta, Đurđina i Žednika.

U programu su sudjelovala djeca iz vrtića „Petar Pan” iz Tavankuta koja su izvela igrokaz „Srića i nesrića”, a učenici OŠ „Ivan Milutinović” iz Subotice pripremili su predstavu „Ko je propio jorgan, pokriva se šešir”. Nastupili su i članovi pjevačke skupine HKPD-a „Đurđin” iz Đurđina, a predstavljena je i nova, šesta knjiga iz edicije Izabrana djela Balinta Vujkova pod nazivom *Basne i pripovijetke* koja je i podijeljena vrtićkim i školskim knjižnicama. Priređena je i nagradna igra u poznavanju riječi bunjevačkog govora.

Istog dana u večernjim satima u Gimnaziji „Svetozar

Marković” u Subotici održan je program za srednjoškolce, također na temu pričanja priča ili *storytellinga*, koji u suvremeno doba doživljava pravu renesansu. Tako su srednjoškolci imali prigodu čuti nekoliko hrvatskih narodnih bajki u izvedbi tete pričalice **Danice Leštek** iz Donje Stubice, Republika Hrvatska, nakon čega su i razmijenili svoje dojmove.

Dvodnevni znanstveno-stručni skup na temu *Storytelling* za djecu i odrasle – ljudi i priče, održan je 21. i 22. listopada u čitaonici Gradske knjižnice Subotica. Organiziran je po hibridnom modelu, a okupio je oko 70 knjižničara iz Srbije i Hrvatske koji su sudjelovali uživo na skupu u Subotici, ali i još 120 knjižničara iz cijele regije, koliko ih je skup pratilo online putem ZOOM platforme. Primjeri dobre prakse predstavljeni su kroz izlaganja i poster prezentacije.

U okviru pratećeg programa izložbom u Gradskoj knjižnici Subotica predstavljena je knjiška produkcija

Hrvata u Vojvodini između dvaju Dana hrvatske knjige i riječi, a kao i svake godine, položeni su i vijenci na bistu Balinta Vujkova u centru grada, pokraj Gradske kuće 21. listopada.

Multimedijalna večer održana je 21. listopada u Velikoj dvorani HKC-a „Bunjevačko kolo” u Subotici. Tom prigodom „Hrvatska čitaonica” iz Subotice dodijelila je nagradu za životno djelo **Ruži Silađev** iz Sonte, poznatoj spisateljici koja osim zavičajne tematike čuva i svoju sončansku ikavicu. Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata nagradu „Emerik Pavić” za najbolju knjigu tiskanu u 2021. godini dodijelio je knjizi sabranih pjesama Vojislava Sekelja *Više, više od riječi* čiji je priređivač **Mirko Kopunović**, dok je trijenalna nagrada „Tomo Vereš” za najbolju knjigu u području znanosti i publicistike objavljenu od 2019. do 2021. dodijeljena **Olgi Šram** za monografiju *Cilika Dulić Kasiba*.

Tijekom večeri nastupili su gosti iz udruge „Šokačka grana” iz Osijeka, Ženska pjevačka skupina „Kraljice Bodroga” iz Monoštora te Hrvatska glazbena udruga „Festival bunjevački pisama” iz Subotice.

I ove godine za Dane hrvatske knjige i riječi, Dane Balinta Vujkova objavljena su dva nova naslova: *Zbornik radova* s prošlogodišnjeg znanstveno-stručnog skupa te *Basne i pripovijetke*, šesta knjiga u ediciji Izabrana djela Balinta Vujkova.

Uz „Hrvatsku čitaonicu” Subotica suorganizatori najveće književne manifestacije Hrvata u Srbiji bili su Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Gradska knjižnica Subotica, uz potporu Hrvatskoga nacionalnog vijeća, kao i Zagrebačko knjižničarsko društvo.

Jesenje prelo u Surčinu

Hrvatska čitaonica „Fischer” iz Surčina organizirala je 22. listopada peto **Jesenje prelo u Surčinu** na kojoj su uz mjesne Hrvate ove godine nastupili pripadnici srpskog i slovačkog naroda.

Ove godine u programu su se uz domaćine predstavili **Jelena** i **Petra Narančić**, Udruga žena „Surčinke”, slovačka udruga „Perla” iz Boljevca i Udruga žena iz Jakova, a posjetitelji su imali prigodu uživati u glazbeno-scenskom nastupu domaćina, starim i novim ručnim radovima i nošnjama te gastronomskim specijalitetima okupljenih naroda. Također, u okviru manifestacije priređena je izložba pod nazivom „Kroz objektiv Varoš i Kaniža”, autorice **Katice Naglič**, koja prikazuje stare fotografije deset obitelji iz Surčina.

ZKVH i NIU „Hrvatska riječ” na Sajmu knjiga u Beogradu

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU „Hrvatska riječ” predstavili su 27. listopada svoja

izdanja na **65. Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu, najvećoj manifestaciji toga tipa u regiji.**

ZKVH je predstavio knjigu sabranih pjesama *Više, više od riječi* poznatog hrvatskog književnika iz Vojvodine Vojislava Sekelja (1946. – 2017.), kao i panoramski prikaz (tematski blok) o suvremenom dijalektalnom pjesništvu vojvođanskih Hrvata objavljen u osječkoj *Književnoj reviji*. NIU „Hrvatska riječ” predstavila je dvije knjige pjesama autora mlađe generacije – *Zaveslaj u kraj Marije Brzić* i *Cijeli cjelovi tuge Darka Baštovanovića*.

Preprekova jesen u Novom Sadu

HKUPD „Stanislav Preprek” iz Novog Sada organizirao je 5. studenoga sedmu manifestaciju „**Preprekova jesen**” koja je održana u prostoru Tribine mladih, u Kulturnom centru Novog Sada.

Tom prigodom predstavljen je zbornik priča pristiglih na natječaj „Preprekova jesen 2022.” te uručene nagrade autorima triju najuspješnijih priča. Prvu nagradu žiri je dodijelio **Stjepanu Crniću** iz Zagreba za priču „Mala šetnja”, druga nagrada pripala je **Sanji Rotim** (Italija) za „Vidim sve u snovima”, a treća **Perici Vujiću** (Vinkovci – Novi Sad – Subotica) za priču „Mama, zar opet plačeš?”.

Gostovanje osječkog pjevačkog društva

Hrvatski kulturni centar Novi Sad organizirao je 5. studenoga gostovanje Hrvatskog pjevačkog društva Lipa iz Osijeka. Gosti su pod ravnanjem Valerije Fischbach održali koncert u Kapeli mira u Srijemskim Karlovcima.

Na programu su bile skladbe Lovrića, Matza, Ulricha, Slavenskog, Stanića, Cossetta i Arlena. Popularno zvani „lipaši” i „lipašice” su ovom prigodom uspostavili kontakt sa zborom mjesne Župe Presvetoga Trojstva pod vodstvom **Vlaste Malešević** te je dogovoren uzvratni posjet Osijeku već ove godine, 17. prosinca.

Premijera predstave Tamburaški oproštaj

Nova predstava Dramske sekcije Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo” pod nazivom „**Tamburaški oproštaj**” premijerno je izvedena 18. studenoga u Velikoj dvorani Centra.

Predstava je rađena prema tekstu i u režiji **Marjana Kiša**. Prva repriza održana je dva dana kasnije, 20. studenoga, također u dvorani HKC-a „Bunjevačko kolo”.

Nakon 55 godina paulinci u Rimu i Vatikanu

Biskupijska klasična gimnazija i sjemenište „Paulinum” u ovoj školskoj godini ušla je u šezdesetu obljetnicu postojanja. „Paulinum” je akreditiralo Ministarstvo prosvjete i zato se redovito prati rad te ustanove. Na početku ove školske godine Pokrajinska vlada, preko Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice Vojvodine, raspisala je natječaj pod nazivom: „Vojvođanska harmonija – afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini”. Gimnazijalci „Paulinuma” pripremili su glazbeno-scenski projekt i tim programom stekli nagradu za putovanje po Italiji i u Rim.

Obrazovna školska znanstvena ekskurzija trajala je od 23. do 29. listopada. Iz Subotice smo krenuli 23. listopada preko Novog Sada, Hrvatske i Slovenije do Italije. Nakon putovanja preko Trsta i Venecije, stigli smo do Riminija, gdje smo na obali Jadrana proveli jednu noć. Drugi dan, putujući značajnom autostradom „Del sole” preko apeninske uzvisine stigli smo

u Rim. U Rimu su nas ispred našeg hotela dočekali vodiči i proveli nas u šetnju po gradu. Preko Piazza del Populo i renesansne kapije Porto de Populo, pogledali smo crkve S. Maria del Populo, S. Maria di Monserata, S. Maria Miracula i značajni egipatski obelisk cara Augusta. Drugi dan u Rimu bio je ispunjen vrijednim programom, kada smo obišli Španjolske stube, Fontanu di Trevi, Trg Venezia i spomenik Viktoru Emanuelu. Puni događaja,

ali sa zanimanjem još smo pogledali Capitolium, Forum Romanum i crkvu sv. Petra Vincoli (gdje se vide lanci sv. Petra kojima je bio vezan u zatvoru). Tu smo još vidjeli svjetsko značajno djelo, Michelangelov kip Mojsija. Na kraju dana obišli smo Colosseum, gdje su se održale rimske igre i gdje je prolivena krv mnogih svetaca-mučenika. Audijenciji Sv. Oca nazočili smo na Trgu sv. Petra 26. listopada. To nam je bio neobičan događaj, jer smo uživo vidjeli i čuli Sv. Oca. Doznajući od naših odgojitelja da su paulinci zadnji put na audijenciji u Vatikanu bili prije 55 godina, željeli smo iskoristiti priliku pa smo cijeli dan proveli u Vatikanu. (nastavak u sljedećem broju)

Nedjelja Caritasa

Ukatedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Beogradu, 13. studenog obilježeni su Svjetski dan siromaha i Nedjelja Caritasa. Svetu misu predvodio je predsjednik Caritasa Srbije, administrator Beogradske nadbiskupije i umirovljeni beogradski nadbiskup mons. Stanislav Hočevan, uz koncelebraciju o. Mihaela Gherghela, ravnatelja Caritasa Srbije, vlč. Mihaela Sokola, domaćeg župnika i rektora Marijanuma, te vlč. Andreja Đuričeka, velikog penitencijara. Nakon euharistijskog slavlja, djelatnici Caritasa Srbije i Caritasa Beogradske nadbiskupije, kao i svi nazočni vjernici čestitali su imendan i 77. rođendan mons. Stanislavu Hočevanu. Bila je to prilika i da djelatnici Caritasa zahvale svom predsjedniku za svu podršku koju im je tijekom prethodnih desetljeća pružao u karitativnom radu. Ravnatelj Caritasa Srbije, o. Mihai Gherghel, uručio je dar i zahvalnicu mons. Hočevanu i izrazio duboku zahvalnost čitavog našeg tima. Caritas Srbije koristi i ovu priliku da mons. Hočevanu kaže veliko HVALA!

Nedjelja Caritasa

13. 11. 2022.

NADAHNUĆE

Katolička Crkva kojoj Svevišnji Gospodar vremena daje da živi i djeluje, svjedoči i moli se u Srbiji slavi sa svom sveopćom Crkvom u nedjelju 13. studenog 2022. Dan siromašnih, no taj isti dan također bira za Dan Caritasa. Time divno potvrđuje jedinstvo s cijelim svijetom, ujedno konkretnije razmatrajući svoje posebno poslanje u svijetu.

Zato pozivam svu braću i sestre pripadnike Katoličke Crkve u Srbiji da jednim srcem, jednim umom i jednom sinergijskom voljom ili htijenjem načinimo novi korak prema blizini s najpotrebitijima. Prije svega pak kličem: brate i sestro; predrage župne, dekanatske, redovničke, dijecezanske zajednice, predragi svi ljudi dobre volje; poštovani svi vi koji posjedujete raznovrsna dobra, ako ih dijelite hvala svima vama na velikodušnosti, solidarnosti i proročkom načinu života. Svi mi zajedno dosad smo mnogo učinili; ali jao nama ako bismo sad načinili korak unatrag! Ne, nikako – ta mi želimo živjeti, napredovati, zagrliti sve! Tako smo svjesno i zajedno ispovjedili i na susretu volontera u subotu 15. listopada u Pastoralnom centru sv. pape Ivana XXIII. – Pape Dobrog u Beogradu. A sad je vrijeme da to ostvarimo.

NE JEZIKOM, NEGO DJELIMA ISPOVIJEDAMO LJUBAV

Siromaštvo, ratovi, progonstvo, brojni migranti nisu posljedica pomanjkanja materijalnih dobara, nego

rezultat i posljedica zatvorenih, sebičnih, nebrzih i uskogrudnih srca! Treba, dakle, ponajprije otvoriti srce Bogu i ljudima – a onda se i novčanik sam otvara drugima. Ne treba najprije skupljati novac i sredstva, nego svaka crkvena zajednica treba prvo omekšati zemlju naših srca za sjemenje Božje riječi i plodovi će sami padati u košare najpotrebitijima. Oskudno sijanje Božje riječi, i to bez obilnog rođenja Duha Svetoga, stvara materijalno, moralno, duhovno, emotivno i kulturno siromaštvo.

Ne možemo liječiti posljedice ako ne otkrijemo i ne pronađemo uzroke tolike suše i otvorimo se rijekama milosti. Vođe crkvenih zajednica koji nemaju vremena za Caritas svjedoče da se ne žele predati evanđelju i njegovoj snazi. Nedjelja Caritasa nije primarno vapaj za materijalnom pomoći, nego najdublji vapaj za iskrenim prijateljskim susretom s Bogom i ljudima. Mi nismo primarno menadžeri, nego ljudi s božanskim ognjem u srcu.

LJUBAV SE MOŽE RASCVJETATI SAMO U ZAJEDNICI

Današnja tako skućena kultura poznaje samo pojedinačnost, pojedine težnje, pojedine želje... U današnjem mentalitetu uspijeva samo narcisoidnost, zagledanost u sebe, s neprekidnom čežnjom „da budem još veći i ljepši...!“, sve dok ne upadnemo u potok prolaznosti. Jedini lijek za ovo vrijeme, jedina preventiva da sačuvamo integralno zdravlje jest duh obitelji: svi za jednoga, jedan za sve. To znači hrabro pretjecati jedan drugoga u poštovanju, ljubavi, služenju, odumiranju sebi, da bi preživio onaj drugi. Besplatno primismo, besplatno i dijelimo! Ako nas Sveti otac papa Franjo tako hrabro upozorava da je „Isus Krist, iako bogat, postao siromašnim“, to znači upravo to: postati besplatnim darom za druge.

Kamo sreće kad bi svi pripadnici Katoličke Crkve u Srbiji stvarali upravo takve obitelji! U pojedinim obiteljima, na selu, u gradu, u župi, u kotaru, u općini... gdje je prava ljubav, tu nestaju priče i izgovori i rađaju se djela. Djela istinskih zajednica – u duhu Nazaretske obitelji...

† Stanislav, predsjednik Caritasa

Razgovor sa s. Blaženkom Rudić, dominikankom

Riječ se rađa iz sreće i ljepote, ali i iz patnje i čežnje

Zvonik: Može se činiti da su naš Stvoritelj i Njegovo djelo nadahnuće nad nadahnućima za one koji se izražavaju u stihovima i riječima uopće. Gdje i kako Vi nalazite pjesničko nadahnuće?

S. Blaženka Rudić: Pjesnička nadahnuća dolaze sasvim nenadano i tada u trenu nešto napišem. Neke pak dugo nosim u sebi, dok se ne oblikuje neki izričaj. Nadahnuća dolaze iz naravnoga i nadnaravnoga. Dolaze iz sreće i ljepote, ali najčešće iz neke patnje i čežnje. Dolaze iz doživljenoga i proživljenoga. I tek kada prođe mnogo vremena, rodi se riječ. I meni su u početku nadahnuća bila više izvanjska, objektivna. Dolazila su iz divljenja stvorenom svijetu. Ljepota ravnice i zavičaja, naša prošlost i običaji uvijek su mi nadahnuće, ali sada kroz subjektivni doživljaj. Vremenska i prostorna udaljenost vraća me mojim korijenima.

Zvonik: Je li redovnicama i redovnicima „lakše” pisati i duhovno se izražavati s obzirom na to da, gledajući iz svijeta katoličkih laika, imaju dublja duhovna iskustva te su „duhovni profesionalci”?

S. Blaženka Rudić rođena je na Bikovu 1966. godine. Nakon završene srednje škole, 1983. otišla je u samostan dominikanki u Korčuli. Nakon novicijata, prve redovničke zavjete položila je 1986., a doživotne 1994. godine. Studirala je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, na kojemu je diplomirala na glazbenom i na katehetskom institutu. U Zagrebu je ostala deset godina, a od 1997. bila je orguljašica i katehistica u Župi sv. Jurja u Subotici sve do 2008. godine. Sada živi u Pregradi, u Hrvatskom zagorju, i djeluje kao orguljašica i vjeroučiteljica u školi i župi.

S. Blaženka je spisateljica. Svojim djelima ušla je u antologiju poezije nacionalnih manjina u Srbiji *Trajnik*. Pjesme su joj također objavljene u zbornicima pjesništva literarne sekcije KUD-a „Rešetari” i hrvatskih pjesnika u iseljeništvu „Raspleteni snovi” iz 2000. i „Cvjetovi i sjene” iz 2001., antologiji *Krist u hrvatskom pjesništvu: od Jurja Šižgorića do naših dana: antologija duhovne poezije* prireditelja Vladimira Lončarevića. Pjesme joj odlikuje jednostavnost izraza. Pune su toplih sjećanja na zavičaj. Osjeća se utjecaj Alekse Kokića i Ante Sekulića. Govore o redovništvu, „nemirima i sumnjama”. Ima i duhovnih pjesama, „koje iznose obraćanja Kristu u obliku unutarnjeg razgovora i molitve, sa slutnjom ispunjenja u vječnosti”. Bila je tijekom službe u Župi sv. Jurja u Subotici voditeljica pjevačkih zborova (ženski omladinski zbor Női ifjusagi korus).

Pisala je ili i dalje piše za *Zvonik*, *Ave Mariju*, *Bačko klasje*, *Subotičku Danicu*... Pjesme je objavila u *Riječima* iz Siska. Autorica je pogovora knjige Lazara Novakovića *Pisma Isusu*. Objavila je knjige poezije *Dragocjena blizina* (2001.) i *Povratak iskonu* (2016.), *Svjetlo u ravnicima* (meditacije) (2001.), *Pastirica i ruže* (slikovnica o bl. Ozani) (2012.) i *Ispunjeno vrijeme* (zbirka priča).

S. Blaženka Rudić: Svaki vjernik ima neku duhovnost, ima odnos s Bogom. Nekada se on temelji samo na naučenom, nekad na iskustvu. Svi mi tražimo Božje lice, a nalazimo ga u tolikoj mjeri koliko ga iskreno tražimo. Dokle sam stigla? To ne mogu procijeniti. Sveti Toma Akvinski, a znamo što znači to ime, nakon jednog iskustva Božje blizine izjavio je da je sve ono što je napisao slama u usporedbi s tim što je doživio. Vjernici laici pozvani su svojim duhovnim iskustvom obogatiti

Crkvu. Njima je možda lakše, a danas potrebnije, biti prisutnima, kako se to kaže, u virtualnom svijetu. I trebala bi postojati bolja „duhovna razmjena” među svim članovima Božjega naroda.

Zvonik: Imate li savjet za mlade i neiskusnije pjesnike i prozaiste? Gdje i kako danas učiti i naučiti pisati duhovno štivo? Kako ga čitati?

S. Blaženka Rudić: Svakako smatram da je smisao za pisanje dar. Neki ljudi muče se i teško uspiju izraziti ono što misle. Nekima to glatko teče. Kako bi se moglo dati, treba najprije primiti. Jako sam voljela čitati i pročitala sam mnogo knjiga još tijekom osnovne škole. Na dar se nadovezuje naš odgovor, napor i volja da se koristimo tim darom. Danas se, općenito, sve manje čita. A to je velika šteta. Čovjek tako biva uskraćen za veliko ljudsko i duhovno bogatstvo. Za vjernike je

Danas se, općenito, sve manje čita. A to je velika šteta. Čovjek tako biva uskraćen za veliko ljudsko i duhovno bogatstvo. Za vjernike još je više potrebno čitati duhovno štivo kako bi hranili svoju vjeru i odgajali savjest u svijetu koji neprimjetno i polako klizi relativizmu svega moralnoga

još više potrebno čitati duhovno štivo kako bi hranili svoju vjeru i odgajali savjest u svijetu koji neprimjetno i polako klizi relativizmu svega moralnoga.

Zvonik: Imate li povratnu informaciju od svojih čitatelja? Tko danas čita duhovnu poeziju i prozu?

S. Blaženka Rudić: U mlađim godinama, kada sam počela pisati, jedan mi je svećenik rekao: „Ako imaš dara, piši. Nemoj pitati kome to treba i tko će čitati.” Kada pišem ikavicom, pitam se hoće li to razumjeti oni koji govore standardnim hrvatskim jezikom. I razumiju. Razumiju i kada je riječ o unutaršnjem i subjektivnom doživljaju. Mogu sebe pronaći. Kao što i ja sebe

Živimo u prolaznosti vremena, ali naša djela ostaju za vječnost, ona su u Božjem danas. Dostojno je i pravedno zahvaljivati Bogu na svakom daru. Jer što imamo, a da nismo primili od Boga? /.../ Slaviti jubilej za nas znači biti i dalje otvoren za nova Božja djela koja želi po nama učiniti. A i ljudi s kojima živimo prepoznaju dobrotu Božju koja se očituje tijekom života i rada Bogu posvećenih osoba pa i oni s nama zahvaljuju

pronalazim u poeziji i prozi koju su drugi pisali. Dakle, čitaju oni koji imaju potrebu razumjeti sebe kroz ono što je netko drugi proživio, a oni se u tome prepoznaju. Krug ljudi do kojih je došla moja poezija i nije tako velik, a povratne su informacije pozitivne.

Zvonik: Tko su Vama posebno dragi autori duhovnoga štiva?

S. Blaženka Rudić: Duhovno je sve ono što je lijepo i što upućuje na Boga. Nikola Šop, Stjepan Lice, Anselm Grün, Phil Bosmans, Henry Nouwen, Raniero Cantalamessa – neki su čija djela rado čitam. Draga mi je antologija poezije hrvatskih pjesnika *U sjeni transcendencije*.

Zvonik: Znakovita 75. obljetnica dominikanske prisutnosti u Subotici prilika je upitati Vas, koji ste podrijetlom iz naše Bačke, te koji ste ovdje i službovali, kako se osjećate kada svi zastanemo i Bogu zahvalimo za proteklo vrijeme? Neki nama katolicima upućuju primjedbe da slavljem obljetnica, napose na svakih 25 godina, slavimo prolaznost vremena. Kako se te primjedbe čine Vama?

S. Blaženka Rudić: Živimo u prolaznosti vremena, ali naša djela ostaju za vječnost, ona su u Božjem danas. Dostojno je i pravedno zahvaljivati Bogu na svakom daru. Jer što imamo, a da nismo primili od Boga? Zahvalnost Bogu proslava je Njegovih čudesnih djela koja čini po nama, slabima i nesavršenima. Proslava jubileja potječe iz Biblije. Jubilej je bio povezan s oprostom dugova, povratom imovine vlasniku, vraćanjem slobode robovima. Slaviti jubilej za nas znači biti i dalje otvoren za nova Božja djela koja želi po nama učiniti. A i ljudi s kojima živimo prepoznaju dobrotu Božju koja se očituje tijekom života i rada Bogu posvećenih osoba pa i oni s nama zahvaljuju.

Zvonik: Nedavno smo, baš u prigodi obljetnica, pisali o redovničkim zajednicama u Bačkoj. Povijesna je činjenica da su mnoge redovnice otišle iz naših krajeva uoči ili tijekom posljednjih ratova. Dominikanke su u Subotici ostale. Što ih veže za taj grad?

S. Blaženka Rudić: Stjecajem okolnosti, u vrijeme ratnih događanja u Subotici živjele su sestre rodnom iz ovih krajeva te im je bilo lakše tu ostati. Bile su svoje na svome, sa svojim narodom. Sestre koje su djelovale u Subotici od početaka do Domovinskog rata također

nose lijepe uspomene na taj dio svoga života. A u novije vrijeme sestre koje češće dolaze u posjet u Suboticu zamjećuju koliko vjernici, i zapravo svi ljudi, cijene i poštuju sestre. Vjerujem da sve sestre koje su tu živjele i koje sada žive i djeluju koliko još mogu, imaju onu istu nakanu s. Male Tereze koja je željela podići svoje Bunjevce u vjeri i svakom drugom dobru.

Zvonik: Dok Bogu zahvaljujemo za relativno stabilan broj svećeničkih zvanja koja je dao da se ostvare među nama, osobito smo zahvalni i kada saznamo da se u Bačkoj jave mlade kandidatice za redovnice, a Vaša družba ih ima. U čemu je razlika u odazivu na Božji poziv između muškaraca i žena?

S. Blaženka Rudić: Taj odgovor možda bi mogla dati psihološka istraživanja i ankete koje se provode na tu temu. Ja bih rekla nešto drugo. Zvanja su prven-

Zvanja su prvenstveno plod molitve, i to udružene molitve obiteljskih, župnih i redovničkih zajednica. Dok cijela vjerna zajednica ne shvati ozbiljno svoju dužnost molitve za zvanja, stanje se neće bitno popraviti. Također je potrebno da se u obitelji zajednički moli na tu nakanu i govori o ljepoti duhovnog poziva. Tada ćemo imati zrelija zvanja utemeljena u vjeri i lakše će biti nastaviti hod u redovničkoj formaciji. Zvanja dolaze iz obitelji, prvo treba dati da bismo imali

stveno plod molitve, i to udružene molitve obiteljskih, župnih i redovničkih zajednica. Tijekom boravka u Subotici, posjetile smo katedralu i preč. Stjepan Beretić, među ostalim, rekao je da je svojedobno biskup Lajčo Budanović pozvao vjernike na molitvu krunice za svećenička zvanja. Plod nije izostao. Uvjerena sam da su i naša dominikanska zvanja plod tih molitava, jer ih je najviše bilo pedesetih i šezdesetih godina. Dok (je bilo) ima majki koje samozatajno mole i žrtvuju se da bi i netko od njihove djece bio pozvan, (bilo je) bit će zvanja. Isus je jasno rekao: „Molite gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu”. Mislim da muških zvanja ima više, ne dovoljno i ne previše, iz razloga što je svećenička služba potrebna. Bez svećenika se ne može, bez redovnica se može. Tako se onda i više moli za svećenička zvanja, a manje za redovnička. Dok cijela vjerna zajednica ne shvati ozbiljno svoju dužnost molitve za zvanja, stanje se neće bitno popraviti. Također je potrebno da se u obitelji zajednički moli na tu nakanu i govori o ljepoti duhovnog poziva. Tada ćemo imati zrelija zvanja utemeljena u vjeri i lakše će biti nastaviti hod u redovničkoj formaciji. Zvanja dolaze iz obitelji, prvo treba dati da bismo imali. Lijepo je istaknuo dr. Ivan Armanda kako su najprije iz Subotice otišle dvije djevojke u samostan, a onda su dominikanke došle ovdje.

Zvonik: Nedavno je proslavljen veliki dominikanski jubilej, 800. obljetnica smrti sv. Dominika

Ravnica pod snijegom

Kako je lijepa moja ravnica pod snijegom!
U zimske sumrake kad se ogrće mrakom
Sive daljine nestaju u magli
A nježne zvjezdice tiho plešu zrakom.

Stara zova pod križem večernju molitvu moli
I granama svojim snježnim miluje Raspetom lice.
Daleko na prtini bijeloj lane sklonište traži
I sluša u daljini krik prepelice.

Pod snježnim pokrivačem miruju zrna žita
Koja su usnula u zemlji da novi život rode.
I nitko ne sluti da zemlja ipak živi
A život se pokaže onda kada bijela zima ode.

Salaši u daljini ne vide se od snijega.
Prazni i osamljeni spustili sijede su glave.
A dračovi veliki cvile i starim granama zovu
Da barem fazani na njima gnijezda prave.

Lijepa je moja ravnica pod ovim pokrovom bijelim.
Rodna moja zemlja svetište je tišine.
U hramu njenom htjela bih tiho ostati ja
I usnuti vječno ispod snježne bjeline.
(*Dragocjena blizina*, Subotica, 2001.)

i dolaska dominikanaca u hrvatske krajeve. U čemu je danas, u svijetu ogromnih protivština, privlačnost sv. Dominika?

S. Blaženka Rudić: Sveti Dominik živio je u teškim vremenima. Više od dvadeset godina osluškivao je nadahnuća Duha i tražio puteve kako evanđelje približiti izmučenim ljudima svoga vremena. Bilo je to vrijeme isto tako velikih suprotnosti – siromašnih i bogatih, vjernih i krivovjeraca, mirotvoraca i ratobornih. Dominik je pristupao ljudima s ljubavlju, blagošću i istinom. U nastojanju da obrati zalutale od vjere, Dominik je želio čuti i njihovu istinu i razgovorom doći do pravog puta. Ljudi se danas obasuti raznim lažima i obmanama. Ponekad se propuštaju informacije samo jedne strane i ne dopušta se govor onima koji drukčije misle. Sveti Dominik privlačan je ako njegova braća i sestre žive i svjedoče istinu evanđelja koje je on živio i svjedočio.

Blaženo je darivati!
Jónak lenni jó!

Prikupljanje dobrovoljnih priloga za fond župnog Caritasa
Önkéntes adományok gyűjtése a plébániai Karitászt javára

10.12.2022.

subota / szombat

16 – 21 h

**II. adventski humanitarni vašar
u župi Marija Majka Crkve
II. Adventi Jótékonysági Vásár
a „Mária, az Egyház Anyja” plébánián**

Za prodaju nudimo / Megvételre ajánljuk
Pečenu kranjsku kobasicu iz mesare Margetić / Sültkolbász

Palačinke / Palacsinta

Kuhano vino / Forrált bor

Zameditljano rakiju / Mézespálinka

Toplu čokoladu za djecu / Forró csoki gyermekeknek

Domaće kolače u kutijama / Dobozos házi sütemények

Dječje rukotvorine / Hittanosok csecsebecsái

Ostali sadržaji / Egyéb tartalmak

Labirint od bala slame / Szalmabála – labirintus

Dječji kutak za igranje / Játsszósarok a legkisebbeknek

Poni konjić za jahanje / Póni lovaglás

Kreativni okvir za fotografiranje / Kreatív fényképkeret fotózáshoz

**Sve Vas srdačno očekujemo!
Mindenkit szeretettel várunk!**

Starine Novaka 56, Subotica
Park ispred crkve / Templomkert

Nedjelja, 4. 12. 2022. DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA

ČITANJA: Iz 11,1-10; Ps 72,1-2.7-8.12-13.17;
Rim 15,4-9; Mt 3,1-12

Neuspjeh boli. Osobito ako si mnogo truda uložio. Još više boli ako se neuspjesi redaju jedan za drugim. Gubi se nada. Međutim, što ako zapravo imamo sve uvjete za uspjeh, ali njega ipak nema?

Takva je bila situacija izraelskog naroda u razdoblju kada prorok Izaija proriče tekst današnjeg prvog čitanja. Da, doći će obećani Mesija! Međutim, Izrael nije bio pripravan za dolazak Mesije. Nisu bili vjerni, nisu čuvali zapovijedi, čak prorok kaže da se Gospodin od naroda *nadao pravdi, a eto nepravde* (Iz 5,7).

Vjera, duhovnost, odnos s Bogom, nije „utješni spiritualizam“, nije mjesto gdje ćemo dobiti jedino odobravanje i utjehu nas samih. Često je ona poziv da ono što ustima ispovijedamo posvjedočimo djelima, da iskreno pretrasemo vlastiti život pred Bogom i prihvatimo da se moramo mijenjati. Nije sramota početi iznova, jer *nada pak ne postiđuje* (Rim 5,5).

Nedjelja, 11. 12. 2022. TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA

ČITANJA: Iz 35,1-6a.10; Ps 146,6c-10; Jak 5,7-10; Mt 11,2-11

U današnjem prvom čitanju prorok Izaija govori: *Nek' se uzraduje pustinja i zemlja sasušena, neka kliče stepa i kao ljiljan procvjeta! i kasnije Sljepačke će oči tad progledati, uši se gluhih otvoriti, tad će hromi skakati k'o jelen, njemákov će jezik klicati, vraćati se otkupljenici Gospodnji.* Takve retke danas često slušamo kao informaciju, a ne kao radosnu vijest. Postoje li i danas čuda? Vjera je preduvjet za čuda.

Iako bismo svi voljeli vidjeti svojim očima kako gluhi čuju, slijepi vide i slična čuda, zar nije veće čudo kada čovjek koji je bio slijep i gluha za Božji glas odjednom Ga čuje i postaje Mu poslušan? Kada čovjek koji je bio težak i neugodan za druge i za sebe, postaje blag i blizak? „Svijetu ne nedostaje čuda, nedostaje mu čovjekovog divljenja“, rekao je engleski katolički filozof G. K. Chesterton.

Nedjelja, 18. 12. 2022. ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA

ČITANJA: Iz 7,10-14; Ps 24,1-6; Rim 1,1-7; Mt 1,18-24

Sv. Pavao Poslanicu Rimljanima započinje kratkim predstavljanjem sebe – „sluga Isusa Krista“. Zanimljivo, to je prvo Pavlovo pismo i sažetak svega

što je napisao. Budući da odmah na početak stavlja sebi opis sluge, očito da se on ponosi time. Temeljni preduvjet za takav stav bio je susret – poziv za apostola. To je promijenilo Pavlov život.

Pavlovo iskustvo s puta u Damask može se usporediti s Josipovim snom. Vjerovali su obojica da čine pravdu, da će dobro postupiti, međutim, Bog se nije složio s time. Čovjek sâm se ne može održati Božjim. Bog to zna i razumije. Zbog toga poduzima razne korake i dopušta razne događaje da bi došao do nas, do naše vjere. Nekad to može biti šok i nevjerica zbog nečije izdaje našeg povjerenja, nekad naš nesvjesni (ili prikriveni) progon drugih zbog kršenja pravednosti. Kakvi god mi bili, Gospodin će nam u susretu s Njime dati snage ostvariti Njegovu volju. Tada ćemo spoznati istinu o sebi i Njemu i bit ćemo radosni, pa i kao sluge.

Nedjelja, 25. 12. 2022. ROĐENJE GOSPODINOVO. BOŽIĆ

ČITANJA: Danja: Iz 52,7-10; Ps 98,1-6; Heb 1,1-6; Iv 1,1-18

Zanimljivo je promatrati prisutni pesimizam u našim mislima i razgovorima. Nije on stalno prisutan, ali lako čovjek počne usmjeravati svoj pozornost jedino k negativnim stvarima, utjecajima i događajima. Kasnije samo pridodajemo nove, kao da ih nižemo jedan za drugim.

Briga i zabrinutost čini čovjeka slijepim za lijepo. Većina je njegove pozornosti usmjerena onome što ga brine. I zbog toga nam je potreban Božić, da nam preusmjeri pogled. Izraelski narod, u današnjem prvom čitanju, bio je u ropstvu. Međutim, „zrake svjetlosti“, zrake dobrih vijesti počele su dolaziti do njih. Svaki pojedinac u takvoj situaciji ima dva izbora: povjerovati da može biti bolje ili odbiti vjerovati. Često svatko od nas dobiva „zrake svjetlosti, zrake nade“ – neke dobre i lijepe vijesti. No razmatramo li ih? Pustimo ih da prodiru u nas. *Svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuze* (r. 5). To su zrake svjetla koje dolaze do nas.

Božić se slavi svake godine, međutim, nikad to nije „samo još jedan Božić“. Svaki je neponovljiv i drugačiji jer se slavi u drugačijoj situaciji, bilo općenito bilo osobno. Međutim, središte Božića ostaje isto, jer se 2000 godina slavi jedan isti događaj. Govori nam o snazi tog događaja. Isusovo rođenje potreslo je svijet i potresa ga i danas. Bog je odlučio da nikad više neće napustiti svijet. Kakav god ovaj svijet postao u budućnosti, Božić će se i dalje slaviti. Bog je odlučio da ne napušta ovaj svijet, definitivno. Vječna ljubav i radost slave se u jednom danu. Vječno.

Obred pričesti (II. dio)

Pričest na jezik i/li na ruku?

Nerado priznajem da je Nečastivi „genijalan” u svojoj sposobnosti odvući nam pozornost s važnog na sporedno, s esencijalnog na formalno. Pomno pikira na one osjetljive trenutke vjernikova sjedinjenja s Bogom, naročito u svetoj pričesti, kako bi unio crv sumnje i razdora. Najprije u pojedinca, a preko njega i u crkvenu zajednicu. Nesumnjivo hihotom likuje promatrajući *pacijente* (C. S. Lewis) upecane u njegovu zamku. Tako ga razonodi *laksist* kojem utuvi u glavu da može na pričest k'o grlom u jagode, bez dostatne raspoloživosti i skrušenosti. A posebno ga razveseli *rigorist* kojem utuvi u glavu da za susret s Kristom u pričesti moraju biti ispoštovane i najsitnije formalnosti i procedure. Tako naš *laksist* u ime biti banalizira formu, *rigorist* pak formu pretpostavlja biti. Pučki rečeno – prvi od drveta ne vidi šumu, drugi od šume ne vidi drvo. Dva oprečna puta koja nepogrešivo dovode na pogrešan cilj. Što bi rekao onaj filozof: „ja sam im pokazivao zvijezde, a oni su buljili u moj prst”.

Nečastivog zabavlja promatranje i onih trećih koji se ne žele pronaći ni u prvim ni u drugima, nego nastoje slijediti crkvene propise, ali ostaju rastrgani, smućeni, nemalo sablažnjeni rovačenjem i jednih i drugih. Eto radosti Nečastivom! Gdje su krajnosti i zašiljenosti te bavljenje efemernostima, tu mu je prirodno obitavalište.

Žalosti me ta pojava pojačana napose u posljednje vrijeme. Primiti pričest na jezik ili na ruku (pitanje forme) postalo je nekima sudbonosno pitanje na kojem počiva ili pada vjera, Crkva, vječno spasenje. Toliko se žuci oko tog prolijeva u razgovorima, na društvenim mrežama, među vjernicima, teolozima, liturgičarima. Postalo je razlogom taboriziranja, strančarenja, podjelom na pravovjerne i heretike, na „tridentince” i „konzilijarce”...

Ne bih htio, s druge strane, temu trivijalizirati i banalizirati. Forma ili način kako se nešto čini i te kako su važni, pa tako i kod pričješćivanja. I jedan i drugi način – na jezik ili na ruku, imaju svoj povijesni razvoj i duhovni kontekst te teološko-liturgijsku potkrjepu. Svetci su se tijekom stoljeća pričješćivali i ovako i onako. Pisali su i u korist jednog i u korist drugog (nikad protiv onog drugog!). Mjerilo svega nije bilo nečije privatno mišljenje ili preferencija (ah, taj famozni subjektivizam i kod modernista i kod tradicionalista! Blizanci, samo suprotnog s-pola), nego

odredbe Crkve. A Crkva je po tom pitanju jasna: oba načina pričješćivanja legitimna su. Naravno, propisi doznačuju koji je oblik u kojem trenutku prikladniji. No odakle mi onda pravo voditi se rigidnom isključivošću i postavljati se iznad svete Majke Crkve? Već sâm takav pristup i stav isključuje me iz *communio* (lat. pričesti, zajedništva) te je time sasvim izlišno što je ispravno – gurao jezik ili ruku da primim sveto Tijelo. Upravo su razdori i strančarenja u zajednici bili povod sv. Pavlu na upozorenje o nedostojnom primanju svete pričesti (usp. 1 Kor 11, 17-34).

Zadivljuju me, pak, oni pojedinci ili zajednice koje pristupaju svetom činu s iskrenom pobožnošću, skrušenošću i spremnošću, djetinjom nevinošću. Čitavim su srcem i bićem usmjereni Onome koga primaju. U susretu

s Ljubljenim mogu i kleknuti, mogu pružiti ruke, mogu dati svoje usne, samo da budu s Njim. Sve je u onome *Koga*, a ne toliko u *kako*. Isti taj Ljubljeni legao je onomad na slamu, među životinje, dao se u (nepomazane) ruke roditeljima, pastirima i mudracima. Doticao je grešne, gubave, mrtve, bludne i nije ih se gadio. A pristupali su mu spretno i nezgrapno, samo da Ga dotaknu. A onaj koji Ga je dotaknuo iskrenom vjerom, dotaknuto je Njegovo srce.

I zato me uhvati uznemirenost i strah da će se među tim iskrenim dušama i zajednicama ušuljati smutljivci koji će svojim „pravovjerjem” zamutiti tu bistru vodu, ubaciti kukolj sumnje u zdravo žito. A sve tobož u ime obrane „prave i istinske” vjere i tradicije (*rigoristi*) ili otvaranja „duhu vremena” (*laksisti*). Otušno je vidjeti s kojim žarom i zeloznošću imaju potrebe svjetovati druge koristeći se pritom plitkim i nedostatnim argumentima (najčešće su nešto negdje vidjeli ili čuli, pa kad se već konj potkiva, digla i žaba nogu).

Potreba da djelujem mimo ili čak unatoč onomu što Crkva određuje u krajnjoj liniji ukazuje na nevjeru. Krist prestaje biti središte. Ja sam sada mjerilo, moj ego, moj ukus, moje shvaćanje liturgije, moje preferencije (eto zlatnog teleta!). Bez poslušnosti i poniznosti, liturgija prerasta u ritualizam, u „objeljeni grob”, truo iznutra. Ritualizam zaklanja Krista umjesto da Ga posreduje. Jedini lijek toj bolci maloprije je spomenuta poniznost i poslušnost Crkvi i njezinim propisima (kanonskim, liturgijskim...). Čak i onda kad mi „ne leže”, kad su mi neshvatljivi. Nisu ljudi radi liturgije, već je liturgija radi ljudi. A onda i liturgija i ljudi radi Boga.

Pismo Rimljanima

(II. dio – Božja milost čovjeku)

Očeva milost sasvim je konkretna, to je njegov Sin, Isus Krist. Sveti Pavao kaže: *...Već smo opravdani Njegovom krvi* (Rim 5,9). Govori o sadašnjosti! Događa se svakoj osobi u svakoj generaciji. Dalje nastavlja: *Tako i vi smatrajte sebe mrtvima grijehu, a živima Bogu u Kristu Isusu* (6,11). Te dvije rečenice pokazuju dva pogleda na Isusovo djelo. Prvo je Božje, On je ostvario svoju namjeru: „Opravdani smo”. Drugo je naše subjektivno razmišljanje: „Smatrajte sebe... živima u Kristu Isusu!” Moramo sebe uvjeriti da smo živi po Otkupitelju. Misli li Pavao psihološkim metodom nadvladati našu nevjeru? Ne, on nije teoretičar nego čovjek prakse. *Krist... umro je u pravo vrijeme za nas bezbožnike* (5,6). Milost je djelo: Očev dar, tj. Njegov Sin i Isusova žrtva na križu. Mada imamo pred očima Golgotu, to djelo zapravo je namijenjeno za našu nutrinu: božansko djelovanje sada se odvija u našem živom hramu. Adam jedino tako može uvjeriti sebe da je mrtav u grijehu i živi u Kristu, ako u svagdašnjici ostvaruje dobra djela. Kada Pavao spominje Abrahama, onda hvali njegovu vjeru u Jahvi. Ali ta vjera bila bi ništa da nisu izvirala djela iz nje: Praotac ostavio je svoju domovinu i krenuo u Palestinu. Vjerovali su on i Sara, ali morao se roditi Izak kako bi mogli potvrditi vjerodostojnost Božjeg obećanja. I Isus je naučavao, ali je na kraju svojim djelima dokazao da je On Bogočovjek koji umire za Adama. Tek nakon uskrsnuća, nakon božanskih djela apostoli su postali duboki vjernici i bili spremni žrtvovati sebe. Ono „smatrajte sebe... živima u Bogu” – može se potvrditi jedino činima.

Katolik vjerom prima euharistiju. Isusova žrtva na križu i uskrsnuće čini ga vjerodostojnim – jer u koga možemo imati veće pouzdanje osim u onoga koji daje život za nas. Po pričesti vjernik zna da je živ. Takvo sakramentalno jedinstvo iznutra potvrđuju dobra djela – i unatoč žrtvama, potvrđuju da je dobro zajedno živjeti s Otkupiteljem. Događa se zapravo ono što se dogodilo u apostolima poslije uskrsnuća. Idu u svijet i u osobnim djelima prepoznaju prisustvo Isusa Krista.

Ako vjernik pročita 4. – 7. pogl. u Pismu Rimljanima, onda će moći potvrditi ono što sv. Petar kaže u svom drugom djelu: *U tim poslanicama ima teško razumljivih mjesta...* (2Pet 3,16) – ali shvatit će bit svega ako zna da je i sv. Pavao primio vjeru pred Damaskom, po jednom djelovanju proslavljenoga Krista (Dj. 9,3–6). Još bolje će

Katolik vjerom prima euharistiju. Isusova žrtva na križu i uskrsnuće čini ga vjerodostojnim – jer u koga možemo imati veće pouzdanje osim u onoga koji daje život za nas. Po pričesti vjernik zna da je živ. /.../ Pozvani smo svjedočiti o Isusu, time na stijeni utemeljiti osobni život. Zatim pomagati bližnjega da i on iskusi da je dobro živjeti s onim koji je oslobodio čovjeka od vječne smrti

ostvariti onu svijest: „Biti živ u Bogu” – ako poslije pričesti nosi svoju nutarnju vjeru bližnjima po dobrim činima. „Živjeti u Bogu” – nisu prvotno misli, nego djela. Ni katolik neće samo u svojim mislima biti zajedno s Bogom u nebu, nego egzistencijalno – cijelim svojim bićem.

Bog – kršćanstvo – „život u Kristu” – nije nešto tajnovito, nerazrješivi problem u životu. Taj put sastoji se iz vjere i djela koja činimo zajedno s Uskrsim. Više nema ono „Smatrajte...” – nego izgrađeno nutarnje uvjerenje katolika – jer vidi da s Isusom zajedno stvara iznimne vrednote bližnjemu.

Pavao u Pismu Rimljanima ne niječe djela nego „djela Zakona”. Čovjek ni tjelesno ne može živjeti ako ne radi za svoje tijelo. Apostol niječe obrezanje, žrtve, subotnji dan, rituale čistoće... Ta djela Mojsijevog zakona ne znače ništa pred Bogom, pred Sinom. Ali djela s Kristom, u svagdašnjici vjernika vode u vječni život. Za čitanje Pisma Rimljanima zbilja se treba pripremiti, naročito za gore navedena poglavlja. No mi znamo da Pavao nije zbog tih pisama ugledao lice Uskrsloga, nego zbog svojeg života, čime je naučavao ostale. Na kraju je mučeništvom potvrdio sve što je govorio i činio. Pozvani smo na slično: svjedočiti o Isusu, time na stijeni utemeljiti osobni život. Zatim pomagati bližnjega da i on iskusi da je dobro živjeti s onim koji je oslobodio čovjeka od vječne smrti.

Sudit će po istini (Mt 3,1–12)

Došao je vrijeme radosnog iščekivanja dolaska Gospodnjeg. Ono budi nadu u bolji svijet, u drugačiju i bolju budućnost. No često se dogodi da naša pozornost bude zamagljena skorim dolaskom božićnog slavlja te ne primijetimo još jedan važan naglasak koji pred nas stavlja vrijeme došašća. Prvi dio došašća obojen je eshatološkim iščekivanjem i nadom u konačni sud koji će se dogoditi na kraju vremena. Tema suda jednako je važna u došašću kao i tema radosti zbog slavlja Kristova rođenja. Štoviše, nemoguće je i nadati se ikakvom slavlju ako prije toga nismo poravnali račune sa samima sobom, s našim bližnjima i s Bogom. Sud je neizbježan i kao tema našeg razmišljanja, ali i kao stvarnost koja nas sve jednog dana čeka.

SUD, PRAVEDNOST, POKAJANJE I OBRAĆENJE

Već pomisao o sudu djeluje pomalo zastrašujuće. Nitko se pred sudom ne osjeća ugodno. Policija, odvjetnici, sudci, zakoni i presude svakoga straše. Pa i kad samo vidimo policijski automobil na cesti, odmah pogledamo prema našem brzinomjeru i instinktivno popustimo pritisak naše noge na papučicu gasa. Pred ljudskim sudovima osjećamo se neugodno. Možda ćemo se osjećati još neugodnije kad sjednemo na stolicu suda Božjega. Sama pomisao suđenja i suda u nama budi osjećaj da bi se mogla otkriti kakva tamna strana našeg života ili da će na vidjelo o nama izići nešto što skrivamo pred očima javnosti. Nitko od ljudi to ne voli i nikome nije ugodno biti optužen ili suđen. U današnje vrijeme mi smo skloniji naglašavati Božje milosrđe i praštanje nego Njegovu pravednost. No to je sasvim ispravno i to je ono što i Bog želi. U Starom zavjetu često se o milosrđu i praštanju govori upravo u kontekstu govora o Božjoj pravednosti. No praštanje i milosrđe Božje ne dopušta nam misliti kako ćemo izbjeći Njegovu pravednost samo zato što je On velik i rado prašta. Božji je sud neizbježan. Ipak, Božji sud izgleda drugačije od onoga kako smo ga mi sebi navikli predočavati. U današnjem evanđelju čujemo poziv: *Obratite se jer približilo se kraljevstvo nebesko!* Obraćanje i pokajanje također su dio suđenja i osuđivanja. Obraćanje i pokajanje pretpostavlja osudu koju smo već sami sebi izrekli otkrivši i osudivši u svjetlu Božje riječi i svoje savjesti svoje grijehe i pogreške. Ivan Krstitelj svojim propovijedanjem potaknuo je mnoge ljude da otkriju istinu o sebi i prepoznaju svoje pogreške. Nakon pokajanja primali su krštenje kao znak odluke za novi način života – obraćanje.

BOŽJI SUD OTKRIVA ISTINU

Starozavjetna slika suđenja temelji se na primjeru prema kojem su djelovali sudci među židovskim narodom. Njima nije bila poznata pravna i sudska struktura kakvu mi imamo danas. Oni nisu imali odvjetnike koji su zastupali tuženoga i tužitelja. Nije bilo svjedoka, pravника, dokaznih materijala i forenzičkih ispitivanja, prislušnih uređaja, vještaka, porote i sudaca raznih rangova i ovlasti. U određenim mjestima postojali su sudci pred kojeg bi dolazili oni koji su bili povrijeđeni i tražili su od njega pravorijek. Sudac bi poslušao tužitelja, optuženog i možda nekog svjedoka te na temelju toga donio svoj sud. Pretpostavka sudovanja jest da su obje stranke iskrene, da traže istinu, a da sudac prepozna neiskrenost i strogo kažnjava laž i prijevaru. Cijeli je sudski proces bio usmjeren prema traženju istine.

Naše razmišljanje o Božjem sudu često je povezano s današnjom praksom sudovanja i suđenja. Kad dođemo pred sud, još uvijek se nadamo da ćemo se izvući ili da će se sudac zabuniti i prevariti, da će nas naš odvjetnik nekom smicalicom izvući i da ćemo na koncu iz suda izaći bez kazne ili s minimalnom osudom. Ivan Krstitelj, smatra da farizeji i saduceji, koji su došli k njemu na krštenje, ne traže istinu o sebi niti se uzdaju u pravedan Božji sud, nego traže smicalice koje će im omogućiti prikrivanje istine i izbjegavanje stroge kazne. Sve to dolazi iz osjećaja straha i nepovjerenja da je Bog pravedan, ali i krajnje dobrohotan sudac. Iako prijevara na njegovu sudu nije moguća, Bog je krajnje pravedan i otkriva istinu koja nama ide u korist.

BOŽJI SUD JE MILOSRĐE

Dogodi nam se da nas već i pomisao na susret s Bogom sudcem uplaši. Strah od Božjeg suda pokazatelj je naše slabe vjere u Božju dobrohotnost prema nama. Umjesto da nas činjenica što Bog poznaje naše srce i naše namjere ohrabri, mi se Boga uplašimo. Sumnjamo u Božju pravednost. Bog neće zanemariti išta od onoga što nama ide u korist. U traženju istine Bog je nama sklon. Ako što i zaboravimo što bi nas moglo opravdati, On će to uzeti u obzir. Naša slika o sudu Božjem straši nas i plaši jer se bojimo istine, bojimo se stati pred Boga i vidjeti se kakvi uistinu jesmo u Njegovim očima. Naravno da takvo suđenje sebi uvijek nosi sa sobom i bol priznanja samome sebi i Bogu da smo daleko od onoga što bismo mogli i trebali biti – Božji sinovi i kćeri. No ta bol vodi k izlječenju, opraštanju i obraćanju, k novom načinu života. Oni, pak, koji svoje srce zatvaraju pred Božjom istinom o čovjeku, pred Njegovim sudom naći će se zauvijek zatvoreni u svojim frustracijama i bijesu, strahu od Boga, od drugih ljudi, pa čak i od samih sebe.

Crkva o uvjetima za krštenje djece i odraslih

U prošlom broja *Zvonika* bilo je riječi o jednom posebnom slučaju u vezi s krštenjem djeteta istospolnih partnera. U ovom broju, kao što sam najavio, čut ćemo koje je uvjete Crkva postavila za krštenje djece i odraslih. Najbolji odgovor na to pitanje daje Red krštenja u „Općim napomenama” u vezi s „Kršćanskom inicijacijom”. Služim se tekstom koji je objavila Kršćanska sadašnjost u Zagrebu, 1970. godine na str. 7 – 17. Red krštenja, u izdanju istog nakladnika, objavljen je više puta, ali tekst je ostao nepromijenjen. Vlač. Dražen Skenderović dostavio mi je i neke promjene u Redu krštenja djece. Te promjene odredila je svojim dekretom Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata. No te promjene ne mijenjaju u biti dosadašnje odredbe pa se na njih neću osvrnati.

U ovom članku zadržat ću se najviše na onom dijelu *Općih napomena* koje govore o *Dužnostima i službama u krsnom obredu*, a veći dio odnosi se na krštenje djece.

DUŽNOSTI I SLUŽBE U KRSNOM OBREDU

Priprava na krst i kršćanska pouka u prvom su redu dužnost Božjega naroda, to jest Crkve, koja vjeru primljenu od apostola prenosi i gaji... Treba da kod krštenja djelatno sudjeluje narod Božji i da ga predstavljaju ne samo kumovi, roditelji i rodbina nego, po mogućnosti i prijatelji, znanci, susjedi i neki članovi mjesne Crkve, kako bi se očitovala zajednička vjera i zajednička radost što se novokršteni primaju u Crkvu (br. 7).

Prema starodrevnom crkvenom običaju, odrasla osoba ne može na krštenje bez kuma, koji se odabire iz kršćanske zajednice i koji je kršteniku već pomagao bar u posljednjoj pripravi na primanje sakramenata te će mu i poslije krštenja nastojati pomoći da ustraje u vjeri i kršćanskom životu.

I kod krštenja djeteta neka bude kum koji će predstavljati i samo krštenikovu obitelj, koja se duhovno povećava, i ulogu Majke Crkve. On će prema prilikama pomagati roditeljima da dijete jednom počne ispovijedati vjeru i po njoj živjeti (br. 8).

Kum sudjeluje barem u posljednjim obredima katekumenata i u obredu krštenja, bilo da posvjedoči za vjeru odraslog krštenika, bilo da zajedno s roditeljima ispovjedi vjeru Crkve u kojoj se dijete krsti (br. 9).

Stoga, kum što ga izabere katekumen ili obitelj treba, prema sudu pastira duša, imati ove vlastitosti kako bi mogao obaviti bogoslužne čine što spadaju na njega...: da je dovoljno zreo za vršenje te dužnosti; da je primio tri sakramenta: krst, potvrdu i euharistiju; da pripada Katoličkoj Crkvi i da nije pravno spriječen za obavljanje te službe. (*U našoj biskupiji dijete može biti kršteno bez kuma ako roditelji ne mogu pronaći osobu koja ispunjava uvjete za kumovanje*).

Krštena osoba koja pripada odijeljenoj Crkvi ili zajednici, a vjeruje u Krista, može, ako to žele roditelji, biti kum ili kršćanski svjedok kod krštenja zajedno s katoličkim kumom (ili s katoličkom kumom), vodeći računa o ekumenskim propisima koji su doneseni za razne slučajeve

(br. 10). (*Prema odredbi naše biskupije kum ili svjedok krštenja koji nije katolik ne upisuje se u Maticu krštenih*).

Redoviti krstitelji su biskupi, prezbiteri i đakoni (br. 11). Kad nema svećenika ni đakona, a prijete pogibao, posebno pak na smrtnom času, krstiti može, katkada štoviše i mora, svaki vjernik, a i bilo koji čovjek, samo ako ima pravu nakanu (br. 16).

KONKRETNIJE – KRSTITI SE SMIJE... KRSTITI SE NE SMIJE!

Opće napomene imaju pred sobom situacije koje su redovite, tj. kad se radi o krštenju katoličkih roditelja koji su vjenčani u crkvi i žive svoju vjeru. Međutim, u novije vrijeme, sve je više onih roditelja koji traže krštenje svoga djeteta, a nisu ni crkveno, a sve češće niti građanski vjenčani, a krštenje djeteta traže i samohrane majke. Odgovore na te „specijalne” slučajeve pronašao sam u jednom članku koji je objavio *Glas Koncila* u rubrici „Pitajte svećenika”, a prenio ga je i portal Bitno.net (www.bitno.net/vjera/pitajte-svecenika/).

Pitanje je glasilo: *Smiju li se krstiti izvanbračna djeca i ona rođena u civilnom braku? Mogu li djeca rođena u civilnom braku (ako se uzme činjenica da roditelji nisu crkveno vjenčani jer je jedan od njih prije bio crkveno vjenčan, rastavljen pa ponovno vjenčan) biti krštena, primiti sve sakramente i tako biti uključena u vjersku zajednicu?*

Dijete koje je rođeno u braku o kakvome pišete nema nikakve osobne krivnje za takvo stanje. Zato ga se i može krstiti u Katoličkoj Crkvi... Krštenjem se dijete „ne nagrađuje” zato što su mu roditelji možda dobri vjernici niti ga se odbijanjem krštenja smije kažnjavati zato što mu roditelji nisu takvi. Ako bi došlo do odbijanja krštenja, to ne znači da je to odbijanje kazna djetetu ili roditeljima koji su ga izvan braka – u tom slučaju izvan crkvenoga braka – doveli na svijet, već bi morali postojati drugi razlozi.

Uvjet za krštenje djeteta jest da roditelj ili roditelji, kumovi ili netko treći zajamči da će u katoličkome duhu odgajati dijete koje želi krstiti. Znači, kad bi svećenik odbijao krštenje, to bi mogao čini zato što roditelji, odnosno roditelj, ne bi dali nikakva jamstva da će dijete doista kršćanski odgajati. Znalo se spominjati da su svećenici znali odbiti krstiti dijete samohranoj majci. No samohranoj majci koja je vjernica i zaista želi da joj dijete, premda izvanbračno, bude krštenjem preporođeno na novi, božanski život, svećenik to neće uskratiti niti će njezino dijete primanjem sakramenta krsta dobiti manje milosti od bračnoga djeteta.

Kad bi se pak roditelji mogli crkveno vjenčati, a to ne žele učiniti, svećenik ima razloga smatrati da to dijete ne namjeravaju ni kršćanski odgajati. Nađe li se ipak u toj kući netko (baka ili neka druga osoba), kojemu je jako stalo da dijete bude kršteno i koji će moći kršćanski djelovati na njegov odgoj, svećenik može zaključiti da su time ispunjeni osnovni uvjeti za krštenje.

O svemu tome jasno piše kanon 868 u svojim dvama paragrafima u kojima se govori da je za krštenje djeteta – kako bi se dopušteno krstilo – potrebno: *da pristanu roditelji, barem jedan od njih ili tko ih zakonito zamjenjuje; da ima osnovane nade da će biti odgajano u katoličkoj vjeri; ako te nade nema, neka se krštenje prema propisima krajevnog prava odgodi pošto se razlog obrazloži roditeljima; dijete katoličkih, dapače, i nekatoličkih roditelja, a u smrtnoj pogibelji dopušteno se krsti, pa i protiv volje roditelja*.

Masoni – „graditelji” ili rušitelji?

Velečasni, iako se o tome mnogo pisalo, zanima me jedan sažet odgovor na tematiku masona. Kakav je službeni stav Crkve i kako ih prepoznati?

Hvala vam. A. T.

Dragi čitatelju, doista ima mnogo tekstova i objašnjenja na tu tematiku. No kako je ponavljanje majka znanja i kako nam je znanje potrebno u ovim našim vremenima, nastojat ću biti što konkretniji.

„24.6.1717.”

Nastanak suvremenih masona vezan je uz datum 24. lipnja 1717., kada je u Londonu utemeljena Velika loža Engleske. Njihovi počeci bili su vezani uz izgradnju. Drugi naziv im je „slobodni zidari”. Paradoksalno, te vrhunske arhitekture bit će velemaštori destrukcije božanskih vrijednosti, a graditelji novog poretka lišenog Boga ili pak utemeljenog na lažnom bogu ili božanstvima. Vjeruju u „Vrhovnog arhitekta”, a da ne bude zablude, to nije naš Trojedin Bog. Iako je bilo pokušaja napraviti simbiozu masonerije i kršćanstva, ona je uspjela samo kod nedovoljno informiranih kršćana, naivaca ili pak podmuklim članovima naše Crkve.

U što oni doista vjeruju ostaje pod velom tajne, jer ono što se zna, njihovo je „javno plasiranje” ili pak „otkrivanje” od niže rangiranih članova koji gotovo naivno govore o masoneriji. Jer pravi mason pod cijenu života ne smije otkriti istinu.

KOHEZIJSKI DIO

Ako pak uzmemo tumačenje tih „masonskih ministranata”, da se šaljivo izrazim, masonerija bi predstavljala „kohezijski dio” za sve one koji vjeruju u „Arhitekta univerzuma” i koji osjećaju da ih vežu one temeljne smjernice koje su definirane, na primjer u Deset Božjih zapovijedi. Stoga, masonerija nikoga ne bi udaljavala od njegove vjere, već naprotiv – predstavljala bi poticaj da joj bude još odaniji.

Crkva to odbija. Pridružiti se masoneriji i učlaniti se u to društvo, upozorava Zbor za nauk vjere, znači ići daleko izvan te legitimne suradnje. Nadasve treba podsjetiti da se društvo „slobodnih zidara” i njihove moralne obveze predstavljaju kao progresivni sustav simbola koji zahtijeva krajnji napor. Rigidna disciplina koja vlada još pojačava težinu međudjelovanja između znakova i ideja. Ozračje tajnovitosti, osim toga, za članove predstavlja rizik da postanu oruđa nekih strategija s kojima nisu upoznati.

U IME ČOVJEKOLJUBLJA

Zašto bi nešto bilo tajno, ako se radi samo o humanitarnom radu, filantropskoj organizaciji i društvu koje želi pomoći ljudima da budu više ljudi?! Moramo znati, kako su masoni tajna organizacija koja ima svoje tajne

ciljeve, obrede, statute, zakletve... A iskreno čovjekoljublje ogleda se u prije svega Bogoljublju, teocentričnosti, a ne antropocentričnosti jer naš Bog sam je izvor ljudskosti, On je naš tvorac i sam izvor ljubavi. I ono što je još važno znati, a to je da se naš Bog otkriva u svojoj riječi i objavi, ali uvijek biva nepristupačan zlu, zlom oku i nepokajniku. U ime čovjekoljublja učinjena su mnoga zla. U ime slobode, robovanje. U ime napretka, društvena nepravda. U ime mira, oružje. U svemu tome ovi „antropofili” imaju vrijedne ruke i alate s kojima tako vješto stvaraju kaos kako bi načinili neki svoj red. Infiltrirali su svoj nauk u službeni znanost, u filozofiju, u teologiju, u sociologiju, u medicinu i u politiku. Tamo gdje svatko može sa svakim, zasigurno stoji neki ili netko sa „šestarom” i „trokutom” u rukama, kako oni to prikazuju u jednom od svojih simbola.

ZAKONIK KANONSKOG PRAVA (CIC) 1917. KAN. 2335. I QUAESITUM EST (1983.)

Zakonik kanonskoga prava za Latinsku crkvu iz 1983. godine u kan. 1374. nije poimence spomenuo. Zakonik iz 1983. govori općenito da treba kazniti pravednom kaznom onoga katolika koji bi se upisao u društvo koje rovari protiv Crkve, a onoga tko bi ga promicao ili vodio, interdiktom. Samo dan prije stupanja na snagu Zakonika iz 1983., Kongregacija za nauk vjere 26. studenoga 1983. očitovala se posebnim dokumentom, Quaesitum est, te izjavila da je nauk masonskih „društava nepomirljiv s Crkvenim naukom, da ostaje neizmijenjen negativni stav Crkve u pogledu masonskih društava” te da katolici koji se upišu u masonska društva teško griješe, tako da ih se ne smije pripustiti na svetu pričest. U očitovanju Quaesitum est izričito se spominje očitovanje Kongregacije od 17. veljače 1981., stoji jedan od izvora za kan. 1374.

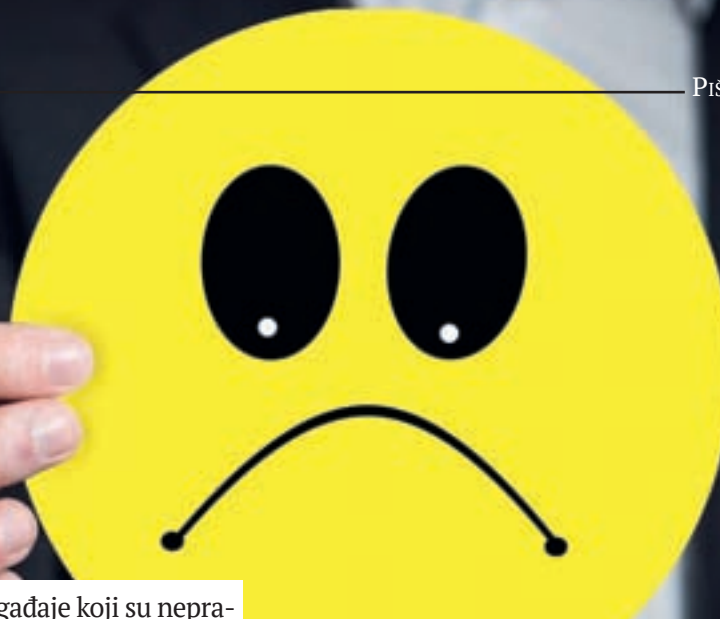
BORBA S „JEDNOOKIMA” UZ OTVORENE OČI!

Dragi čitatelju, masonerija ima potpuno drugačiji pogled na svijet, na život, na čovjeka i na Boga od onoga koji imamo mi kršćani i tu nema nikakvih dodirnih točaka. Masoni su prije 300 godina i osnovani s ciljem trajne borbe protiv kršćanskih vrijednosti i kršćanskih načela, a ponajprije protiv Katoličke Crkve.

Neki autori kažu da je protestantizam uništen, da je pravoslavlje irelevantno u masonskom planu uspostave novoga svjetskog poretka te da se moraju obračunati još samo s Katoličkom Crkvom. Podsjećam vjernike da masoni u svoja društva ne primaju svakoga, nego samo priznate stručnjake u određenim područjima. To često zavede neupućene koji mogu biti privučeni njihovim navodnim radom u korist svih ljudi, a zaboravlja se da članstvo u masonima ima dodira sa svijetom okultnoga. Zato, otvorimo oči, uočimo mnoge simbole kojima su oni opčinjeni, a i ako vidite neko „oko” ili krugove, sunce, zrake i piramide koji na to asociraju, neka se upali vaš „duhovni alarm” da otvorite oči i da hrabro nastavite Kristovim putem.

Poštovani, svoja pitanja možete poslati na e-poštu: stipic-nebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

Ljtnja

Ljutnja je jedna reakcija na događaje koji su nepravedni, koji su nam nanijeli boli ili koji su nas ranjivali. Čovjek je osjetljiv za moral, i ako se taj moral prekrši, ako su ljudi oko njega bezobrazni ili nepravedni, čovjek se opravdano buni protiv svega toga. U tom smislu je ljutnja nije grijeh nego opravdan osjećaj. Ljtnja je zapravo pokazatelj koliko u sebi imam morala, odnosno osjećam li i koliko osjećam, istupaju li događaji iz okvira normale. Ljtnja je pokazatelj činjenice da sam stvoren na sliku i priliku Boga – da osjećam što je dobro i pravedno i da osjećam što je loše i nepravedno. Cilj ljutnje jest konstruktivno rješavanje problema; otklanjanje onoga što nanosi bol, odnosno poticanje na dobro i na promjenu. Cilj je da se dotična situacija promijeni.

Znamo iz Svetog pisma kako se i sam Bog ljuti – ali njegova djela što proizlaze iz te ljutnje su konstruktivna. Iz Božje ljutnje kao reakcije na našu grešnost proizlazi spasiteljski naum, proizlaze opomene, zov na obraćanje, te milosti. Ljtnja, dakle, proizlazi iz neprikladnog ponašanja i usmjerena je da se to neprikladno ponašanje ispravi, dokine, promijeni. Ljtnja je problem samo onda kada se stvari rješavaju destruktivno. Kada se drugoga vrijeđa ili omalovažava, kada se više i prezire, problem se još više udubljuje, još više se udaljujemo od jedni od drugih, umjesto rješenja imat ćemo još veći razdor. Nekontrolirana ljutnja može biti izvor grijeha – ali sama ljutnja nije grijeh. Ona je samo kao crveno svjetlo na semaforu koje se upali – koja pokazuje da se nešto nepravilno dogodilo.

Sveti Pavao piše: *ljutite se ali ne griješite*. Kada ljutnje ne bi bilo, još bi i dan-danas postojalo robovlasničko društvo. Martin Luther King se ljutio, i to opravdano, ali se konstruktivno dao na rješavanje problema, pozvao je ljude na nenasilno prosvjedovanje. Prvobitno trebam svoju ljutnju osvijestiti. Tek kada sam svjestan što se događa u meni, kada znam da se ljutim i kada znam zbog čega se ljutim, mogu tu nepravdu što je izazvala ljutnju predati u Božje ruke, mogu zatražiti od Boga milost mudrosti da bih mogao donijeti odgovarajuću odluku. Onoga koji se ljuti svakako treba saslušati. Ako treba neka ispriča svoju verziju i tri-četiri puta. Vremenom će se smiriti, ako doživljava da ga razumijemo. Ljut čovjek osjeća kako ga je velika nepravda zadesila. Poslušajmo ga

Ljtnja proizlazi iz neprikladnog ponašanja i usmjerena je da se to neprikladno ponašanje ispravi, dokine, promijeni. Ljtnja je problem samo onda kada se stvari rješavaju destruktivno. Kada se drugoga vrijeđa ili omalovažava, kada se više i prezire, problem se još više udubljuje, još više se udaljujemo od jedni od drugih, umjesto rješenja imat ćemo još veći razdor. Nekontrolirana ljutnja može biti izvor grijeha – ali sama ljutnja nije grijeh. /.../ Najprije svoju ljutnju trebamo izreći Bogu. Od njega tražiti mudrost, ponizno srce, srce koje će razumjeti druge – bez ratobornosti, osuđivanja, napadanja

i poštujemo njegovo pravo na ljutnju. Ponašajmo se s njim onako kako bi i mi željeli da se ponašaju s nama kada smo ljuti. Možda nije ugodno slušati čovjeka koji se ljuti, ali sama činjenica da želi s nama podijeliti svoje osjećaje jest pozitivna. Ljutit čovjek traži rješenje, traži da ga se poslušša, da ga se razumije, traži suosjećanje i pomoć. Možda će gestikulirati i možda će i glasno govoriti, ali mi bismo se trebali više koncentrirati na ono što nam on želi reći, a manje na izvanjska obilježja.

Najprije svoju ljutnju trebamo izreći Bogu. Od njega tražiti mudrost, ponizno srce, srce koje će razumjeti druge – bez ratobornosti, osuđivanja, napadanja. Ponekad imamo probleme koji se ne rješavaju. U tim slučajevima morat ćemo naučiti u svojoj ljutnji i unatoč svoje ljutnje moliti za te ljude koji nam i dalje nanose bol. Morat ćemo naučiti u svojoj ljutnji blagoslivljati svoje neprijatelje, pa čak im i činiti dobro. Morat ćemo svoju agresivnost kanalizirati u dobra djela. Ako nam uzmu gornju haljinu, možemo se ljutiti jer je to nepravedno – ali u svojoj ljutni moramo naučiti prepustiti u donji dio haljine. Naravno, to nećemo moći bez Boga i bez njegovi milosti. Od njega trebamo uzeti primjer.

Naš Bog je Bog koga ljuti svaki grijeh, a ipak grešniku iskazuje milosrđe, koji kišu daje i dobrima i zlima. Bilo bi lijepo da se grešnik promijeni – tada bi nestalo i ljutnje. Ali puno puta se to ne dogodi – promjene nema, a ljutnja ostaje. Ali unatoč svojoj ljutnji i nemiru, mogu biti milosrdan i dobar prema onima koji mi nanose bol.

Kompromis kao odricanje

Ljudi često nedostaju sebi. Kad živimo i radimo stvari koje su ustaljene, a pri tome ne sudjelujemo svjesno u njima, na način da se pitamo odgovara li nam to, treba li nam ili mislimo da je dobro, počinjemo se umarati.

Kada kronični osjećaj nezadovoljstva nastupi, mnogi postavljaju sebi pitanje moram li nešto ili nekoga trpjeti, tolerirati, podnositi? Konflikt nastaje onog trenutka kada osoba pomisli kakav će onda biti čovjek ili što će drugi misliti o njemu ako kaže ne, postavi granicu, odvoji se?! Terapeut „ne radi na klijentu” niti „umjesto njega”, već skupa sudjeluju u procesu promjene. Mnogi tada shvate i što ne žele više, odnosno što hoće. To pitanje služi za provjeru motivacije, kao i spremnosti na odricanje neke vrste, jer svaki cilj ima svoju cijenu.

UČENJE NEREAGIRANJA

Kada me je otac tinejdžerke nazvao želeći hitnu intervenciju jer se njegova kćerka samopovređuje, pitala sam ga je li i on sam spreman na promjenu? Rekao je da jest. Ipak kada smo počeli raditi, nije bilo lako mijenjati njegove „dobre namjere” kojima je „častio” kćerku praveći pošalice na njen izgled ili na njenu inteligenciju. Drugi problem bile su kritike koje joj je neprestano upućivao, bez ikakvog učinka. Iako je veliki izazov odgajati tinejdžera danas, možemo reći da odustajanje od toga da joj skrene svaki put pozornost kada uđe u sobu koliko je neuredna ili kako ne može razumjeti ovo ili ono bilo je više nego pogrešno, ali i zahtjevan pothvat za promjenu. Da bi promijenio neku od tih „upadica”, morali smo raditi i na njegovim uvjerenjima vezanim za opcije reagiranja, sagledavajući ih na nove načine. Sve to imalo je cilj potporu kćeri, kako bi je motivirao da izađe iz labirinta konstantnog samopovređivanja.

TOLERANCIJA FRUSTRACIJE

S druge strane, ta mlada djevojka morala je shvatiti da dan ima 24 sata i da ako želi bolje ocjene u školi, morala bi se odreći „niskobudžetnih opcija” investiranja vremena, kao što su izlasci do kasno, odgađanje učenja, nemanje prioriteta ili kriterija po pitanju društva. Za nju je bilo još važnije učiti i onda kada ne dobije ocjenu koju je planirala. Točnije, ne odustajati od rada i poslije doživljenog neuspjeha. Citirala sam joj Billa Gatesa koji je na svom blog-postu napisao da je u svojim dvadesetima, pet godina prestao slušati glazbu, gledati televiziju jer ga je to udaljavalo o razmišljanja o softveru... Dakle, bio je usredotočen.

PROMJENA RADI VIŠEG CILJA

Promjena navika podrazumijeva susret s neugodnošću koja se tolerira radi višeg cilja. Tako osoba postaje svjesna zašto nešto radi ili hoće. Odgovor ne bi trebao

korespondirati s poželjnošću tuđih očekivanja, iz neke adaptirane opcije, već iz vlastite odluke za koju je motivirana povezujući se sa željenim ciljem.

KAKAV VAM JE „ŽRTVENI PRINOS”?

Ipak, postoji i dosta naučenih „žrtvenih prinosa”, iako to osobu na duge staze čini nezadovoljnom. Moja klijentica naučila se žrtvovati za mlađeg brata jer se to podrazumijevalo, „on je mlađi, daj mu ovo ili ono”. Kasnije se to razvilo u laži za druge i „pokrivanje tuđih propusta”. Ona je nudeći ponašanja i „stalna dežurstva u odnosima”, koji je nisu zadovoljavali, postajala kronično umorna i nezadovoljna.

To odaljšavanje od vlastitih misli, stavova i navika da udovoljava vremenom je stavilo u poziciju „žrtve” i na poslu. Dok je kolegica uglavnom bivala odsutna, ona je radila za dvoje. Iako je dobivala samo svoju plaću, njen dupli broj predmeta odrađivala je sama. Kada je uslijed nezadovoljstva i u ponašanjima „spašavanja” počela osjećati anksioznost i panične napade, morala je postaviti stvari drukčije. Morala je naučiti odreknuti se „odricanja od sebe” i sebi važnih stvari, a na svoju štetu. Sada se njena mjera uspostavlja. Ona misli da je u redu uraditi jedan dio, ali ne i da „pokriva kolegicu”. Počela je i obveze s djecom dijeliti sa suprugom ili se zahvaliti osobama koje joj ne gode.

UČENJE O ODRICANJU I NEODRICANJU DVA SU SMJERA ISTE ULICE

Ako osoba nešto čini sebi ili drugome, pa makar se i odriče, može biti stimulativno, motivirajuće iskustvo, jer tako svjesno bira učiniti nešto dobro. Ako je ta motivacija negdje skrivena ili neosviješćena, osoba se može odricati, a ne znati zbog čega to čini. Možda zato što se to očekuje ili iz straha da ne uvrijedi nekoga, jer očekuje neku nagradu, a još gore ako „svi to rade”. To načelo svakako vodi u nezadovoljstvo i frustraciju.

ODRICANJA U BRAKU

Tijekom procesa terapije, neki parovi nauče razliku između ljubavi i skladne veze. Na početku odnosa mnogi koji su vjerovali da im je dovoljno da se snažno vole da bi njihov odnos uspio, vidjeli su da održavanje veze zahtijeva neku vrstu prilagodbe, pa i odricanja. To odricanje bilo bi dobro da teče postupno i odmjereno za svaku stranu, kako osoba ne bi imala dojam da pravi „kompromis”, nakon kojeg nastupa kronično nezadovoljstvo. Dobro je da osoba komunicira partneru gdje je stvarna granica „odricanja” i gdje više nema smisla ili ne želi to činiti. Svjesno odricanje jest čin dobrovoljnosti i drugačije je od kroničnog žrtvovanja kao odraza nesvjesne inferiornosti i podređivanja životnim opcijama za koje se vjeruje da ne mogu bez drugačije životne pozicije.

21. studenog Spomendan Marijina prikazanja u Hramu Spomendan Gospe od Zdravlja

Pravoslavni kršćani taj blagdan zovu Uvod pre-svete Bogorodice u Hram, koptski kršćani kažu Prikazanje u Hramu. Taj spomendan Blažene Djevice Marije podsjeća na priču iz apokrifna Jakovljevog evanđelja. Tamo stoji da su Mariju, kada joj je bilo tri godine, njezini roditelji Joakim i Ana donijeli u jeruzalemski hram, da tamo bude odgojena za službu u Hramu. Profesor Ivan Bodrožić piše kako su Joakim i Ana pokazali iznimnu skrb za svoje dijete. Čuvali su, naime, Mariju u obitelji kao u svetištu, gdje je cijelo vrijeme boravila u svetištu njihove sobe da se ne bi onečistila svjetovnim sadržajima. Znajući koje im je blago Gospodin povjerio, budno su pazili da ništa bezbožno i nečisto ne uđe u njezinu dušu. Kada je pak došlo vrijeme da Marija prijeđe iz svetišta obiteljske kuće u Hram, oni su odlučili ne samo da je prikažu Gospodinu, već i da je ostave u Hramu, da tamo odraste.

O Marijinu prikazanju u Hramu kanonska evanđelja šute. Zato Marijino prikazanje u Hramu ne možemo smatrati povijesno sigurnim. Ipak, njezino prikazanje nosi neku poruku. Jakovljevo apokrifno evanđelje spominje Marijino prikazanje. To se evanđelje zove još i Jakovljevo protoevanđelje. U tom apokrifu spominju se imena Marijinih roditelja Joakima i Ane, što je kršćanska predaja prihvatila i drži to do danas.

Nadnevak 21. studenog izvorno je bio spomendan posvećenja crkve Sancta Maria Nova (= Sveta Marija Nova) u blizini židovskog Hrama. Ta je crkva podignuta i posvećena 21. studenog 543. godine za vrijeme cara Justinijana I. Velikog. Taj se spomendan počeo slaviti i u Konstantinopolu (današnjem Istanbulu) početkom 8. stoljeća kao Gospin spomendan.

Zahvaljujući križarima, taj je spomendan u 11. stoljeću stigao na zapad. Od 12. stoljeća počeo se slaviti u Engleskoj, od 14. stoljeća u Francuskoj. Od godine 1371., za vrijeme pape Grgura XI., taj se spomendan prvi put počeo slaviti u papinskoj kapeli u Avignonu. Godine 1472. papa Siksto IV. propisao je slavlje toga spomendana za čitavu Katoličku Crkvu. Ime spomendan bilo je Marijino prikazanje. Istom od 1585. godine nalazimo taj spomendan u kalendaru Katoličke Crkve. Liturgijska reforma II. vatikanskog sabora spomendanu je dala novo ime: spomendan Blažene Djevice Marije u Jeruzalemu zato što je to dan posvećenja crkve Svete Marije Nove u Jeruzalemu. U južnim krajevima Hrvatske blagdan Prikazanja Marijina u Hramu slavi se i kao Gospa od Zdravlja. Taj naziv potječe iz Mletačke Republike, iz vremena kad je u 16. stoljeću harala kuga. Mletački Senat molio je zagovor Gospe i učinio zavjet da će joj podići crkvu, ako kuga prestane. Zaista, kuga

je stala, a vjernici su Gospi izvršili zavjet sagrađivši prekrasnu crkvu Madonna della Salute (= Gospa od Zdravlja) u Veneciji. Iz Mletačke Republike štovanje se proširilo na naše krajeve.

Među zadarskim crkvama smjestila se i crkva Gospe od Zdravlja. Crkva je izgrađena 1582. godine, a 1703. prigradeni su joj jednobrodni prostor i zvonik. U njoj se čuvala slika Gospe od Kaštela koju je naslikao Blaž Jurjev Trogiranin u XV. stoljeću. Danas je ta slika u stalnom postavu izložbe crkvene umjetnosti Zadra. U Drugom svjetskom ratu bila je potpuno razorena te je preostao samo zvonik i malo svetište. Obnovljena je u posljednjem desetljeću 20. stoljeća, vrijednom donacijom mons. Simeona Duce, koji je u njoj i pokopan. Crkva se nalazi pred perivojem Gospe od Zdravlja. Crkva generacijski uživa ugled i omiljena je među Zadranima, ali i zaljubljenicima u Zadar.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Liturgijski Gospodnji blagdani i svetkovine u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina (4)

*A ja kad budem uzdignut sa zemlje,
sve ću privući k sebi. (Iv 12,32)*

UZVIŠENJE SVETOGA KRIŽA. Sveti Ivan apostol i evanđelist svjedok je Isusova razapinjanja na Kalvariji. U tom jezivom činu rimskih vojnika, Ivan govori o Isusovu poniženju i uzvišenju. Kristovo poniženje u Njegovu je utjelovljenju u Njegovu čovječstvu. U očima ljudi to je Kristov potpuni promašaj života i djelovanja. U Božjim očima ono je uzvišenje i pohvala: *A ja kad budem uzdignut sa zemlje, sve ću privući k sebi!* Sluga Božji o. Gerard, kao redovnik i svećenik ulazi u prostor u kojemu Kristov križ postaje ozračje njegova života i ljubavi, jer se život nikada ne razumije niti se istinski ljubi kao kada se prihvaća Isusov Križ. Otac Gerard svjestan je da Isusov križ pokazuje veličinu ljudskoga grijeha i s druge strane milosrdnost Boga koji oprašta grijehe. U svojim propovijedima i zapisima o. Gerard veliča Boga koji je postao malen, do te mjere, da su razaranje i bol što ga Isus podnosi, postali izrazom dostojanstva svih onih koji pate i koji su udarani. On se želi suobličiti Kristu i svim patnicima na svijetu, kako sam zapisuje: „Isuse! Često ću pomisliti: u ovom svijetu, u patnji, želim Tebe propetog na Križu zagrliti i Tvoju junačku Majku koja je pod križem stajala, a ne sjedila” (*Theologia pastoralis*, 002659). „Koliko osoba, toliko groznih križeva na koje je Isus propet. A koliko grijeha, koliko rana na Isusu?” (Isto, 002741). „Slatka i najveća radost kada pomislim na Tvoju zapuštenost na drvetu križa. Kada ne mogu razmatrati, kod Tebe ću ostati, Tebe pitati, dok mi ne odgovoriš, da mogu sve podnositi” (Isto, 002879). „Ni jedno stablo nije kao sveto Drvo Križ. Križ je najdivniji krevet na kojem leži i počiva svatko svet” (Isto, 003166). „Hajdete! Trpjeti posao i molitvu, da vazda dadem čast i slavu Svetom Križu. 14. rujna 1953.” (Isto, 003202). „Na svršetku svijeta anđeli će skupiti sve komadiće križa Isusova. Taj će se križ ukazati na nebu s plodom koji smo pribavili, ali sa strahom ako plod križa nismo upotrijebili” (Isto, 003246). „U raj u zemaljskom bilo je drvo spoznaje dobra i zla. U križu spoznaja svega što je dobro, makar je to nekima i zlo, ipak je pravo dobro. Križ je slava za sv. Pavla, a po sv. Efremu: nepobjedivo oružje. Križ je bio znak zločinstva, jer su zločince na križ propeli, ali zbog Isusove smrti na križu, znak je slave koja se samo po

muci može pribaviti. Po križu je novo ime patnji, slava, uživanje” (Isto, 003337).

Otac Gerard cijenio je karmelsku tradiciju koja u svojim ćelijama drži na zidu Isusov križ bez korpusa, koji upućuje svakog karmelićanina da on bude na križu raspet: „Čavli su tri zavjeta, tj. volja; razum ne prikovati za zemaljsko, mrtav za zemaljsko, uništiti sebičnost, da tijelo i duša budu na križu mirni. Umornom i slabom potreban je krevet, a sin sv. Terezije mora biti propet. Nakit u ćeliji prazan je križ, ako redovnik nije na njemu propet, bit će kriv na sudnjem danu” (Isto, 003304). „Križ je znak zločinstva, a za karmelitu znak pravog karmelite. Za svakog je križ znak patnje, a za karmelitu ogledalo za sebe kada pogleda na križ bez Propetoga. Isus se pod svakom misom bez prolijevanja krvi žrtvuje, a karmelita bez prolijevanja krvi žrtvuje svoju volju i želju za trpljenjem” (Isto, 0033669). „Isus je obećao da će svojom smrću na križu sve privlačiti (Iv 12). To se i dogodilo. Sunce Ga žalilo, zemlja se potresla, kamenje pucalo. Samo Ga tvrdo srce ne žali. Žali priroda, jer takav gubitak u prirodi nije bio i neće ni biti. Budući da je Isus gospodar prirode i života, On je život žrtvovao, da mi živimo i nas privlači k sebi, kao što je i obećao. Ako se damo privlačiti, sve će nam biti lako... Pun rana propet, trnovom krunom na glavi Isus reče: *Bože, zašto si me ostavio?* Ocu je već sada bilo dosta pa mu je odgovorio. Spasio si čovječanstvo i pokazao put spasenja. *On je nas ljubio i dao za nas život svoj* (Ef 5,2). Isusa je Njegova ljubav propela na križ. Isus je za nas umro da mi živimo, a u Oltarskom sakramentu da se ojačamo... Pokrenimo se za Isusom, slijedimo Ga do smrti. Ti si umro zemaljskom životu, ja neka umrem svemu neredu. Kao svećenik, neka nastavljam Tvoju zemaljsku službu, molitvu i pastorizaciju. Tako će biti naše ponizno tijelo slično Isusovu slavnom tijelu (Fil 2)” (Isto, 003373-74 i 75).

Gerardova bezgranična ljudska slabost i bezgranična ljubav prema Kristu Raspetom, susreću se u mucu i smrti Isusovoj. Gerardov udio u otajstvu Svetoga Križa sastoji se u umiranju svojega površnoga „ja” i okrenutost prema istinskom, savršenom „ja” i svjetlu Kristova uskrsnuća potpuno novog života.

(nastavlja se)

Simboli u obitelji

Svjetlo

Dok smo razmišljali o ovoj temi, susreli smo se s jednom neobičnom situacijom. Ispred naše kuće ugasili su ulično svjetlo, kao jednu od mjera štednje. Tada smo vidjeli sve veći značaj uličnog svjetla i kako je bez njega teško pogoditi ulaz i otključati kapiju. Do tog trenutka nismo razmišljali o njegovom značaju.

Tijekom toplih ljetnih i jesenjih dana, osobito ako je sunčano, veliki je izazov izboriti se s mušicama koje ulaze u kuću, pogotovo ako ostavimo otvoren prozor u prostoriji u kojoj je uključeno svjetlo. Znaju se nanizati čitave skupine oko lusteru ili nekog drugog upaljenog svjetla. Svjetlo ih privlači.

Ono što u navedenim situacijama primjećujemo jest kako gdje ima svjetla, osobito dok je mrak ili tama, imamo jednostavno potrebu ići prema svjetlu. Moglo bi se reći da se ponašamo poput onih mušica koje po svaku cijenu žele otići do svjetla. Tu osobinu nas ljudi ne zapažamo tako često jer nam je svjetlo tako lako dostupno. U naše vrijeme naučili smo rastjerati tamu pritiskom na prekidač.

Lako je zaboraviti da zemlja ulazi u tamu kada sunce zađe. Kada padne mrak, sve zaključavamo,

osiguravajući svoje domove jer se većina krađa i zločina događa pod okriljem mraka. Isto tako, osjećamo se nesigurno u mraku. Bojimo se napraviti sljedeći korak. Ne znamo hoćemo li naići na nešto.

S druge strane, ljudi znaju povezati svjetlost s igrom, čak i postoji naziv „igra svjetla i sjene” kao odraz svjetlucanja sunca u vodi ili kroz krošnje. Svjetlo se može povezati s blistavom radošću ili s lakoćom skoro bestezinskog pokreta u baletu. C. S. Lewis napisao je „Radost je kao podsjećanje. Nitko je ne posjeduje, a opet, ona je poput želje za onim što je bilo i čežnja za onim što će biti. Istinska radost ne može se potpuno iskusiti u ovom životu.” Paradoksalno, možemo biti istinski radosni samo ako znamo da savršena sreća nije stvar sadašnjosti.

Često doživljavamo simbol da je Krist „Svjetlo svijeta” samo kao opis, a ne kao stvarnost. Međutim, tema svjetla bila je značajna prvim kršćanima. Priča o svjetlu prirodno se uklapa u vrijeme adventa i Božića. Kraći zimski dani simboliziraju tamu, grijeh, san, smrt. Rođenje Spasitelja dolazi u danima kada oni postaju duži. Isto je zanimljivo kako slavimo Sv. Ivana Krstitelja (24. lipnja) koji je rekao: „On treba da raste, a ja da se umanjujem”. Svaki dan nakon toga otvara tamu koja vodi do Kristova rođenja šest mjeseci kasnije. Također

*Naše si grijehе stavio pred svoje oči,
naše potajne grijehе na svjetlost lica
svojega. (Ps 90, 8)*

nije slučajno da se Uskrs događa u proljeće, u doba godine kada se zemlja budi.

Svjetlo nije vezano samo za materiju. Ako pogledamo riječ „prosvjetljenje”, vidimo da je u njenom korijenu isto riječ svjetlo. Isto tako i u Svetom pismu vidimo mnoštvo simbolike sa svjetlom. Svjetlo pojašnjava stvari, pomaže nam što se gdje nalazi i pokazuje nam kamo da idemo. Privlači nas svjetlost. Ne donosi samo znanje i svijest, nego nas „mami” i angažira, a da to ne primijetimo. Svjetlo je dugo bilo opipljiva metafora za Boga. Prorok Izaija skoro je najviše pričao o njoj: *Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku; one što mrklu zemlju obitavahu, svjetlost jarka obasja* (Iz 9,1).

Sv. Bonaventura naglašava da bez Krista, Svjetla, postoji samo moralna tama. Za njega je svjetlo također izvor i razlog svega spoznavanja i sve istine: „O, neizrecivi uresu velikoga Boga i najčistiji sjaju vječnoga svjetla, živote što svaki život oživljuješ, svjetlosti što svako svjetlo svjetlošću napajaš te činiš da mnogobrojna svjetla ustrajno blistaju pred prijestoljem tvoga božanstva sve od prvog praskozorja!”

Sa svim navedenim i tako bogatim značenjem, nije ni čudo što posebne trenutke u životu obilježavamo svjetlom: rođendanske svijeće, vatromet, procesije uz svijeće i večere uz svijeće. Došašće je posebno obilježeno simbolima svjetla i tame: adventskim svijećama, lampicama božićnog drvca, lampicama koje noću osvjetljavaju prozore te blagdanom Svete Lucije, zaštitnice svjetla.

Dok promatramo kako je i svijet preuzeo ulogu svjetla u vremenu adventa i Božića, možemo se vratiti i kršćanskoj simbolici svjetla koje negujemo u obiteljima. Adventski vijenac za nas nije samo ukras nego poziv na molitvu, iščekivanje, odricanje. Svaka svijeća i lampica može nas podsjećati na to da iščekujemo „Svjetlo Svijeta” koji razgoni tamu grijeha.

Ako želimo stvoriti ugođaj koji će obiteljsku molitvu učiniti sabranijom, paljenje svijeće uvijek može tome doprinijeti. Isto će i djeci to biti posebno drago i takvi trenutci urežu im se u pamćenje kao dragocjeni.

Rastanak

Dragi mladi! Došlo je vrijeme našeg rastanka. Poslije skoro deset godina uređivanja stranica mladih, vrijeme je da palicu prepustim nekom drugom, nekom mlađem. Uistinu bile su to uzbuđljive godine pisanja. Vrijeme je za promjenu. Osobno mi je bila velika radost biti dio *Zvonika* ovih godina. Promijenila sam tri glavna urednika, mijenjali su se ljudi u uredničkom vijeću, ja sam opstajala. Pomislila sam da mi nitko ne može ništa (šala mala). Veliko hvala mladima koji su se rado odazivali oko pisanja tekstova. Neki od njih imaju svoje obitelji, neki su se odazvali duhovnom pozivu, neki još aktivno pišu. Ja sam rasla kroz *Zvonik*, rasla i u smislu pisanja... iako mislim da se nije mnogo toga promijenilo. Novo lice stranica mladih donijet će osvježanje, nešto novo, nove teme, nove ljude. Bit će više događanja, više tekstova. Tijekom svih tih godina sa mnom su te stranice uređivali **Kristina** i **Dario**. Hvala i njima koji su bili jako dobri suradnici. Hvala svima koji su rokove ispunjavali na vrijeme. Svaki vaš tekst bio mi je dragocjen. Hvala i svim glavnim urednicima koji su često trpjeli moja kasna slanja tekstova. Trudila sam da to uvijek bude na

vrijeme, uglavnom zadnji dan roka. Nije lako biti dio svega tog prije svega jer treba odgovornost. Poslati svaki mjesec tekstove, biti točan, biti odgovoran, svaki mjesec pisati nešto novo. Nadahnuća nikad dosta. Meni je već polako nedostajalo svega.

Ulazimo polako u advent, u novu liturgijsku godinu, te stoga mislim da je ovo vrijeme pravo vrijeme za promjene. Radujem se što ću kada otvorim ponovno ove stranice, vidjeti nešto novo. A najviše se radujem jer neću više morati razmišljati što novo pisati za *Zvonik*. Vrijeme je da netko drugi ima tu brigu. Bilo je tu i dosta ispijenih kava, slanja tekstove u kasne sate, promjena u zadnji čas. Prava avantura. Novom uredniku ili urednici želim samo jedno. Odgovornost i točnost, a ponajviše strpljivost. Znam, teško je pisati nekad, ali jedan mali savjet. Uvijek zazovi Duha Svetoga. I eto ti za pet minuta teksta. Nije to baš uvijek tako, ali često „upali”. Hvala i svim onim ljudima koji su rado čitali tekstove na ovim stranicama. Često sam mogla čuti pohvale i to je ono što vas gura da idete dalje, da se trudite. *Zvonik* treba voljeti. To nije samo obveza nego i nešto što volite. Radost kada dođe novi broj, kada vidite svoje ime, kada se možete pohvaliti. Širiti vjeru, pisati tekstove s ljubavlju – to znači pisati za *Zvonik*. Još jednom hvala svima, bilo je lijepo biti s vama ovih godina. Biti dio te male, ali odabrane ekipe. Glavnom uredniku želim mnogo strpljenja s novom ekipom. Hvala **vlč. Vinku** na strpljenju sa svim mojim tekstovima. Hvala i lektorima koji su imali pune ruke posla.

Dragi mladi, podržite novog urednika stranica mladih i pridružite mu se u toj avanturi. Pišite i radujte se! Hvala svima još jednom. Božji blagoslov svima!

Larisa

Priča o svadljivoj svijeći

Zacijelo još nikada niste čuli da neka svijeća ne želi gorjeti. Svijeće u ormaru zgroze se na tu vijest, jer se ne pamti da se ikad koja svijeća nije mogla zapaliti. Do Božića je ostalo još svega nekoliko dana i sve su svijeće uzbuđeno čekale blagdan da pred svima zasvijetle, zamirišu i zablistaju.

Sve osim jedne mlade crvene i zlatne, koja je uporno ponavljala: „Ne i ne! Ne želim gorjeti. Kad nas zapale, začas se istopimo. A ja želim ostati ovakva kakva sam sada: otmjena i skladna, lijepa i povrh svega čitava!”

„Ako ne goriš, mrtva si i prije nego što si živjela”, govorila joj je velika svijeća, koja je već gorjela za dva Božića.

„Ti si načinjena od voska i stijenja, a to samo po sebi nije neka vrijednost. Kad goriš, znaš da postojiš i osjećaš se sretnom.”

„Ne, ne, hvala lijepo”, odgovarala je crvena. „Priznajem da su tama, hladnoća i osamljenost strašne,

ali to je još uvijek bolje i od pomisli da će me zapaliti i da ću gorjeti.”

„Život se ne sastoji od riječi i ne da se objasniti riječima, treba se davati”, uzvratila je velika svijeća i

S Marijom prema Božiću

Božić nam je blizu, pred vratima. Kako dopustiti Božjoj riječi da se u nama utjelovi, začne, njeguje i raste? *Jer riječ je posve blizu tebe, u tvojim ustima i u tvome srcu da je vršiš* (Pnz 30,14). Otvoriti oči svoga

srca i ovaj advent skupa s Marijom zakoračiti prema Božiću. Marija je u sebi pohranjivala sve događaje i prebivala ih u svome srcu.

Bog je poslao anđela Gabriela u galilejski grad Nazaret. Bog šalje svoga glasnika, čini veliku stvar. Mladog djevojci, djevici, naviješta Isusovo rođenje. Marija se uplašila, začudila. Koliko se puta i mi uplašimo, začudimo kada shvatimo da se nešto veliko sprema, da je nešto veliko pred našim vratima...

nastavila: „Samo oni koji sebe založe, mogu promijeniti svijet i sebe. Ako dopustiš da samoća, tama i studen napreduju, one će ovladati cijelim svijetom.”

„Hoćeš reći da smo mi tu da suzbijamo studen, tamu i samoću?”

„Naravno”, velika će joj svijeća, „gubimo vitkost i boju, ali postajemo korisne i važne, mi smo plemstvo svjetlosti.”

„Ali pritom se trošimo, blijedimo i nestajemo.”

„Da, samo tako i možemo pobijediti noćnu tamu i studen svijeta”, zaključila velika svijeća.

Na kraju je crvena i pozlaćena svijeća popustila i dopustila da i nju zapale. Sjala je u noći svim žarom svoga srca pretvarajući u svjetlost svu svoju ljepotu, kao da je sama htjela otjerati svu studen i tamu svijeta. Svijeća i stijenj malo-pomalo trošili su se, no posvuda se širila svjetlost u ljudska srca za koja je gorjela i svakom je oku nudila svoj čarobni sjaj.

Bruno Ferrero

Paralizira li nas strah ili imamo otvorene oči srca za ono što nam Bog sprema, što nam šalje? Je li naše srce otvoreno i spremno za Isusov dolazak, za dolazak Svjetla svijeta?

Marija pristaje. Pristaje služiti, surađivati s Bogom. Bila je uplašena, bila je začuđena, ali vjerovala je Bogu. Koliko Mu mi vjerujemo? Uzdamo li se samo u svoje, ljudske snage ili prepuštamo svoj život i Božjoj providnosti?

Marija je bila zaručena s Josipom. U njemu je našla ljudsku snagu i podršku. A pohitila je i svojoj rođakinji Elizabeti. Ona ju je razumjela i podržala. Bila je u sličnoj situaciji. Tako i mi u životu imamo osobe koje su nam oslonac, podrška; koje nas razumiju i savjetuju. Imamo li u ovom adventskom hodu osobu koja nam se raduje, iščekuje naš posjet, razgovor s nama? Tko nas podržava u teškoćama, padovima, nedoumicama? Onaj ljudski, tihi oslonac u našem životu. Naše svjetlo u tami, na strmom putu našeg života.

Elizabeta se obradovala Mariji. Njihov susret bio je ispunjen radošću i Duhom Svetim. To su osobe koje u nama bude ushićenje, mir, zahvaljivanje. Zbog kojih postajemo bolji. Tko je to u ovom adventu uz nas i unosi svjetlo u naš život i radost u srce?

Promatramo li drvene jaslice u betlehemskoj štalici? Jasle, jer za Josipa, Mariju i Isusa nije bilo mjesta u svratištu. Bez kolijevke novorođenčice. Čovjek i Bog. Tako jednostavan, a poseban. Kada je ona rekla „Evo me”, sve se promijenilo. Sve se okrenulo, zavrtjelo, uzdrmalo. Posijano je sjeme koje uz njega raste i razvija se. Sjeme koje daje svjetlost svijetu. Koliko mi njegujemo to sjeme i biljku koja iz njega raste? Kakav je bor našega života? Blještav, šaren, svjetlucav ili skroman? Koliko ima jednostavnosti u našem životu?

Pastiri su slavili i blagoslivljali Boga pri navještaju anđela o rođenju Spasitelja svijeta. Pohitili su k Njemu i drugima pripovijedali o tome. Radujemo li se i mi s pastirima Isusovu rođenju? Iščekujemo li Ga ushićeno, čista i otvorena srca?

I poklon mudraca ... Isusu koji je kralj, Bog i čovjek. Gledamo li mi na Njega tako? Jer po Njemu sve postade. On daje život, svjetlost. A opet je i vrlo sličan nama. Hodajući ovom zemljom, imao je i naše slabosti, padove, iskušenja. Prihvaćamo li da smo samo ljudi koji padaju i ustaju? Kojima treba pomoć i podrška drugih?

U strahovima i nedoumicama zamolimo Mariju za jakost i podršku. Ona razumije strah od nepoznatog, od neizvjesnosti. Otvara nam srca za Božju ljubav i milosrđe. Za ono što Bog sprema za nas. Uči nas da se prepuštamo Božjoj providnosti i Njegovom vodstvu. Daje nam primjer pouzdanja i oslanjanja na osobe oko nas. Pokazuje nam ljepotu jednostavnosti. Čistoću i otvorenost srca za Boga, ushićenje za Njim, radost zbog Njegove prisutnosti. Čeka nas raširenih ruku u zagrljaj. U Njenom krilu ima mjesta za svakoga od nas. Uz Nju ćemo najljepše razumjeti otajstvo Božića.

Jelena Pinter

Tomislav Žigmanov izabran za ministra u Vladi Srbije

Narodni zastupnici Skupštine Srbije izabrali su 26. listopada novu Vladu Republike Srbije, čiji je član i Tomislav Žigmanov, profesor filozofije, vjernik katolik i član župne zajednice Župe sv. Jurja u Subotici. Žigmanov je postao ministar za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog.

Žigmanov je rođen je 1967. godine u Tavankutu. Diplomirao je filozofiju u Novom Sadu. Živi i radi u Subotici. Društveno je aktivan od 1990. godine. Bio je član uredništva subotičkog dvotjednika *Žig* od 1994. do 1996. godine, zamjenik glavnog urednika od 1996. do 1997., a 1998. glavni i odgovorni urednik tog lista. U razdoblju od 1997. do 1998. godine bio je koordinator za programe obrazovanja za civilno društvo pri Otvorenom sveučilištu u Subotici. Nositelj je izgradnje nekoliko najvažnijih hrvatskih ustanova u Subotici: prvi je glavni i odgovorni urednik programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice od 1998. do 2000. godine, jedan je od inicijatora, pokretača, kao i prvi predsjednik Upravnog odbora Novinsko-izdavačke ustanove „Hrvatska riječ“ od 2002. do 2004. godine, kao i prvi ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata od 2008. godine, koju je dužnost obnašao sve do 2022. godine. Bio je urednik književnog časopisa *Nova riječ* i Godišnjaka za

znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Djelovao je kao predavač povijesti filozofije na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije i filozofije u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji „Paulinum“, a kao gostujući predavač održao je desetak predavanja na visokoškolskim ustanovama u zemlji i Hrvatskoj.

Piše pjesme, refleksivnu prozu, eseje, znanstvene i filozofske radove. Autor je šesnaest knjiga iz navedenih područja, od kojih je nekoliko i nagrađeno. Redovno prati manjinsku i interetničku problematiku, u okviru čega je pisao i o problematici položaja hrvatske manjine u Vojvodini. Sudjelovao je na tridesetak filozofskih i znanstvenih simpozija, konferencija i skupova. Radovi su mu prevedeni na engleski, njemački, mađarski, rumunjski, bugarski i rusinski jezik.

Predsjednik je Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini od 2015. godine.

Bio je narodni zastupnik u Narodnoj skupštini u mandatu od 2016. do 2020. godine te u tekućem mandatu do izbora za ministra. Bio je vijećnik i u Skupštini Grada Subotice.

U svojoj župi vršio je dužnost laika akolita i izvanrednog djelatelja pričesti te člana župnog pastoralnog vijeća. /M. T./

Duhovna obnova subotičkog oratorija u Totovom Selu

Skupina od 38 animatora Subotičkog oratorija Simala je od 4. do 6. studenog u Totovom Selu svoju duhovnu obnovu na temu „Međuljudski odnosi“.

Kako tema kaže, tu priliku iskoristili su kako bi jačali međusobno zajedništvo. Predavanje je održao vlč. Dragan Muharem, gdje je kroz nekoliko biblijskih primjera progovorio o ljudskim odnosima i sve to psihološki i teološki povezao. Na raspolaganju za svetu misu i ispovijed bio je velečasni Damjan Pašić. Osim toga, bilo je tu i mnogo razgovora, smijeha, molitve, igre, zabave. Nakon te obnove, animatori su se vratili s još više snage za dalji rad. /V. C./

Filotea – Franjo Saleški

„Ti težiš na pobožnost, predraga Filotea, jer si kršćanka pogreške, što ih počinis na početku pa znaš da je ta krepost neizmjereno mila Božanskome veličanstvu. No male pogreške, što ih počinis na početku koga posla, rastu s vremenom sve više, pa ih napokon ne možeš gotovo ni popraviti. Zato najprije treba da znaš što je pobožnost jer je samo jedna pobožnost prava, a krivih i lažnih ima sva sila. Ne poznaješ li prave, mogla bi se lako prevariti i prionuti uz nerazboritu i praznovjernu pobožnost.”

O PISCU

Sveti Franjo Saleški, pisac tog djela, veliki je biskup, svetac i crkveni učitelj. Rodio se 21. kolovoza 1567. u Salesu u Savoji. Studirao je filozofiju i teologiju i na želju roditelja postaje odvjetnik. Nakon nekoliko godina odvjetničkog rada, postaje svećenikom 1593. Nakon šest godina svećeništva postao je pomoćni ženevski biskup, a 1606. ženevski biskup. Preminuo je 1622. godine. Papa Aleksandar VII. proglasio ga je svetim, a Pio IX. učiteljem svete Crkve. Napisao je mnoga djela, a najvažnije djelo mu je *Filotea*, tj. „Uvod u pobožni život”. Za njegova života širio se protestantizam i svojim propovijedima i pisanjem mnogih knjiga uspio je vratiti desetke tisuća ljudi u Katoličku Crkvu. Naziva se i svetcem džentlmenom zbog svoje naobrazbe i jednostavnog života.

O DJELU

Djelo je naslovljeno *Filotei*, u prijevodu, *Bogumili*, no zapravo je nastalo iz zbirke pisama koje je slao

Ovo djelo u svoje je vrijeme bilo vrlo popularno kako u katoličkim, tako i u protestantskim krugovima i smatra se katoličkim klasikom. Djelo se koristi i kao vodič za duhovni život. Dok se čita, s obzirom na to da je pisano u obliku pisma, čitatelj se može osjećati kao da se pisac njemu obraća. Bilo da opominje ili potiče, pišćev stil pisanja pun je očinske topline, a kako je želio da njegova djela mogu svi pročitati, knjiga je puna slika i usporedba iz svakodnevnog života. Danas se često možemo naći u potrebi za duhovnikom kako bismo izgradili duhovni život, no isto tako u tome nam mogu pomoći i knjige, a ta knjiga pisana je upravo s ciljem da svakoj osobi, bez obzira na stalež, pomogne dostići svetost

svojoj rodici i drugima s kojima se dopisivao, a na njezin zahtjev da joj pomogne u pobožnosti. Samo djelo počinje najprije posvetom Isusu kako bi čitatelj bio nadahnut onim što pročita i pronašao put pobožnosti. U uvodu pisac opisuje svoju namjeru. Daje usporedbu da, kao što se od cvijeća mogu izraditi razne kitice, tako i Duh Sveti na razne načine uči pobožnosti. Ističe kako se često pišu knjige onima koji su se odlučili odvojiti od svijeta, a sveti Franjo Saleški želi progovoriti onima koji žive u svijetu i koje muče svjetovne brige. Želio je pokazati da se može biti pobožan i sačuvati dušu i tijekom svakodnevnog života, okružen iskušenjima. Utješna misao i danas, a pogotovo onda kada se pobožnost nije smatrala dostupna svima.

U prvom dijelu nastoji svojim pisanjem Filoteinu želju za pobožnošću pretvoriti u čvrstu odluku. Osim sakramenata: ispovijedi i euharistije, preporuča joj još dva sredstva za pobožnost. Zatim joj konkretnim koracima pokazuje kako se vježbati u krepostima i napredovati. Kako sam pisac tvrdi, takve savjete ne bi mogla pronaći nigdje drugdje. Nakon toga, ukazuje joj na zamke zloga i kako ih izbjeći. Na kraju, vodi je u duhovnu samoću otpočiniti da bi se nakon toga mogla uputiti u svijet i odahnuti.

Pisac ističe važnost vođenja duša. Iako se može prebaciti da biskup ima važnija posla od toga da bude duhovnik drugima, on smatra kako nema prečeg posla od toga, osobito što je među ljudima biskup postavljen kao seraf među anđelima. Daje svoja iskustva duhovnog vodstva, da je to mučan posao, no kao što je i žetec i berač posao mučan, kada vide plodove svoga rada, to im nadoknadi svu muku i trud. I sam skromno priznaje da nije pobožan, no da se čovjek najbolje uči kad druge poučava, a on želi biti pobožan.

Advent i ekologija

Već na početku adventskog vremena izlozi trgovina, tržnih centara, glavni trgovi europskih gradova okićeni su božićnim ukrasima. Krajem studenog tako sav javni prostor diše božićnom atmosferom. Ali kakvo je iznenađenje da u prvim tjednima adventa u crkvama slušamo biblijske poruke o dalekoj budućnosti koja nas ima zadesiti – drugi dolazak Isusa Krista, posljednji sud i uspostava Božjega kraljevstva. Nikakvo čudo, jer taj Isus koji se rodio prije dvije tisuće godina dolazi na kraju vremena kao apsolutni Gospodar povijesti i kamen temeljac novog neba i nove zemlje.

Božje kraljevstvo o kojem govori početak adventa opisano je kao savršen sklad ponajprije čovjeka s Bogom – čovjek nije otuđen Bogu, već po Isusu Kristu dobiva status voljenog djeteta Božjega, radi se o ovdje o skladu po vertikalnoj liniji, ta vertikalna harmonija prelijeva se i na horizontalu – na međuljudske odnose koji počivaju na bratstvu, zajedništvu, uzajamnoj pomoći i podršci i na odnose s prirodom, vidljivim i opipljivim svijetom flore i faune koji pruži oslonac razvoju čovjeka. Božje kraljevstvo stvar je budućnosti koju očekujemo u nadi, još se nalazimo na putu prema tom cilju – to stanje iščekivanja i nadanja potvrđuje naša sadašnjost obilježena brojnim sukobima, napestima, neprijateljstvima, krizama i katastrofama. Naravno, iščekivanje Božjeg kraljevstva već utječe na našu prisutnost u svijetu u tom smislu da ovdje i sada možemo kušati kao predokus stvarnost Božjega kraljevstva – u molitvi u kojoj se poput Isusa duhom povjerenja i pouzdanja obraćamo Bogu Ocu ili u konkretnim djelima bratske ljubavi prema bližnjima. Jedno važno područje anticipacije Božjeg kraljevstva jest i odnos s prirodom – trud i napor da zaštitimo i očuvamo okoliš i na kraju radost da uživamo njezine darove i plodove uklapaju se u logiku iščekivanja i nade u dolazak Božjeg kraljevstva. Ekologija je tako postala i vjerska tema – tim putem kreće se i enciklika pape Franje *Laudato si*. Riječ je o dokumentu koji se bavi problematikom zaštite okoliša i održivim razvojem koji ne opterećuje prirodu. Enciklika je vrijedno nadahnuće za razmišljanje o temi ekologije polazeći od razuma koji je prosvijetljen vjeronaukom, a ujedno pruža konkretne prijedloge koji potiču na praktični angažman u tom području. Čitanje enciklike može pružiti odgovore na hitna pitanja o razarajućem utjecaju ljudskog čimbenika na okoliš i uputiti poziv na preokret koji bi zaustavio srljanje u propast i spasio prirodu od nas samih.

Papa Franjo, kao pažljiv promatrač i dijagnostičar, primjećuje da suvremeni načini proizvodnje dobara i njihove potrošnje prouzrokuju ekološku krizu – zagađenje zraka, vode, zemlje, gomilanje otpada, klimatske

promjene, gubitak bioraznolikosti i iscrpljivanje prirodnih resursa. Ekološka kriza povezana je sa sustavom društvene nepravde, eksploatacije siromašnih i kao takva fiksira i produbljuje nejednakosti u društvu. Papa se nije zaustavio na razini promatranja fenomena, nego je krenuo putem potrage za korijenima ekološke krize koje leže duboko u ljudskom srcu. Razaranje prirode uzima maha svuda gdje je za jedinu relevantnu instanciju proglašen interes i profit ljudskog ja, a sve ostalo svedeno je na sredstvo kojim se postiže željeni rezultat. Čovjek zauzima poziciju proizvođača i potrošača, trgovaca i kupaca koji pomoću tehnike pristupa prirodi samo kao materijalnom resursu od kojeg uzima, koji se koristi i poslije odbacuje kao otpad. Priroda je, dakle, degradirana na predmet korištenja, vladanja i kontrole. Ekološka kriza posljedica je poroka pohlepe koja po svaku cijenu želi uvećati blagostanje i maksimalizirati profit bez obzira na okoliš koji nas okružuje. Održivi razvoj koji čuva i šteti prirodnu sredinu nije moguće postići uvođenjem novih tehnologija, one su samo privremeni i površni način rješavanja krize.

Oštećenu, ranjenu i iskorištenu prirodu može iscijeliti samo ozbiljan duhovni preokret. Kao izvor nadahnuća za takav preokret, Papa predlaže bogatstvo misli i ideju kršćanske vjere koja u sebi sadrži važne i djelotvorne poticaje za ekološki aktivizam. U središtu naše vjere stoji radosna vijest o Božjoj očinskoj ljubavi koja stvara i spašava to stvoreno. Sve što postoji plod je Božje darujuće ljubavi, pa tako svako biće zauzima mjesto u Božjem planu, posjedujući svoju vrijednost i značaj koji se ne svodi na kategoriju koristi za druge. Vrijednost stvorenja, prirode s florom i faunom ne iscrpljuje se samo u mjeri u kojoj su one podložne i podčinjene čovjeku, nego posjeduje i vlastitu dobrotu i savršenstvo. Vjera u Boga Stvoritelja i Spasitelja i sinovsko povjerenje u Njegovu ljubav sprečavaju čovjeka da samoga sebe stavi u položaj apsolutnog gospodara koji prirodu drži samo objektom podčinjenim njegovim interesima i uče ga poniznosti i skromnosti. Kršćanska duhovnost promiče duh suradnje i zajedništva u zajedničkom domu kojim je priroda. Ekološki aktivizam iz nade u Božje kraljevstvo u kojem će vladati sklad odnosa čovjeka s prirodom dobiva snagu i nadahnuća.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Taksist – vožnja u smiraj života

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji, čitatelji *Zvonika*... Možda ste se u životu nekad prevezli taksijem. Ali o tome ćemo kasnije... Trenutak o kojemu mladi rijetko razmišljaju, a starima je često pred očima nazivamo preminuće ili smrt. Međutim, smrt nam govori da je to kraj života i da nema ništa poslije. Preminuće za nas kršćane prijelaz je iz ovog života k Bogu. Vjerujemo u život nebesnika, miljenika Božjih koji počinje preminućem. O tome nam govori Isus, blagdan Svih svetih, Dušni dan ili Spomen svih vjernih preminulih. Ne bismo se toga trebali bojati, ali pomalo nas plaši neizvjesnost i naša grešnost. Zato se i za susret s Ocem Nebeskim treba pripravljeti životom, molitvom, žrtvom i sakramentima. Sveta misa, ispovijed i pričest trebali bi biti najveće naše bogatstvo. Osobito za starije, bolesne i nemoćne, a nekad i ostavljene i prepuštene samima sebi. To je osiguranje karte za naš taksi i posljednju vožnju života.

Ovo je svjedočenje vozača taksija koji je odvezao staricu do njezine konačne adrese, staračkog doma...

„Stigao sam na adresu i zatrubio. Poslije par minuta čekanja, ponovno sam zatrubio. Pomislio sam da odem. Ipak sam parkirao auto, izašao iz njega, došao do vrata i pozvonio.

– Samo trenutak! – čuo se slabašni starački glas.

Nešto se vuklo po podu. Vrata su se napokon otvorila. Preda mnom je stajala malena žena od oko devedeset godina. Nosila je haljinu s printom i kapu s tilom kao da je izašla iz nekog filma iz četrdesetih. U ruci je držala najlonsku vrećicu. Stan se doimao kao da već godinama nitko u njemu ne živi. Sav namještaj bio je prekriven bijelim plahtama. Nije bilo sata na zidu, nikakvih šalica ili drugih stvari na stolićima. U kutu je bila kartonska kutija u kojoj su se nalazile fotografije i stakleni predmeti.

– Možete li ponijeti moju vrećicu do auta? – upitala me je.

Odnio sam vrećicu u auto i vratio se da bih joj pomogao zaključati stan i doći do auta. Uхватила me za ruku i polako smo sišli do kola. Svaki čas zahvaljivala bi mi na ljubaznosti.

– Nema na čemu – odgovorio sam. Samo se prema svojim putnicima ponašam onako kako bih želio da se ljudi ponašaju prema mojoj majci.

– Ti si tako dobar mladić – nasmiješi se starica.

Kada smo došli u auto, dala mi je adresu i pitala bih li je mogao provozati gradom.

– Nije to baš najkraći put – rekao sam.

– Meni se nikamo ne žuri. Idem u starački dom – reče.

Pogledao sam u retrovizor. Oči su joj se zacaklile.

– Već dugo sam sama... Svi su moji poumimali...

Liječnik je kazao da mi ne ostaje dugo vremena.

Polako sam isključio taksimetar.

– Kojim putem se želite voziti? – upitah je.

I tako smo sljedeća dva sata razgovarali vozeći se po gradu. Pokazala mi je zgradu u kojoj je nekada radila. Vozili smo se kroz susjedstvo gdje su ona i njen muž živjeli kada su se tek vjenčali. Prošli smo i pored skladišta namještaja koji je nekad bio plesna dvorana u koju je kao djevojka išla na ples. Katkad bi me zamolila da stanem ispred neke zgrade ili ugla i sjedila bi, tiho gledajući u mračnu daljinu, bez riječi. U jednom trenutku kao da se probudila. Reče mi da je umorna i da krenemo. U tišini smo se dovezli do adrese koju mi je dala. Bila je to niska zgrada s prilazom. Dvoje starijih ljudi izašlo je čim smo stigli. Iz prtljažnika izvadio sam njezinu vrećicu i odnio je do vrata.

– Koliko Vam dugujem? – upitala me otvarajući torbicu.

– Ništa – kazao sam.

– Ali od nečega morate živjeti – odgovori mi.

– Ima i drugih putnika – rekoх nježno.

Gotovo bez imalo razmišljanja sagnuo sam se i zagrlio je. Čvrsto se privila uza me. Činilo mi se da je dugo nitko nije tako zagrlio.

– Usrećili ste staricu na trenutak. Hvala Vam! – kazala mi je.

Stisnuo sam joj ruku i otišao. Iza mene su se zatvorila vrata. Zvučalo je kao da se zatvara život. U toj smjeni nisam pokupio nijednoga drugog putnika. Besciljno sam vozio, a misli su mi dolazile jedna za drugom... Što da je po staricu došao netko nervozan ili nestrpljiv? Što da sam odbio tu vožnju ili otišao nakon što sam zatrubio prvi put? Mislim da nikad u životu nisam uradio ništa važnije.”

Dragi moji prijatelji, nismo li i mi kao ta draga starica. Još jednom želimo vidjeti ovo... i ono... i proći tijekom života makar tijekom nekoliko trenutaka. Drugi su prema nama manje ili više strpljivi. A onda nas povuče čežnja za konačnim domom. Trideset i četvrta nedjelja kroz godinu jest i posljednja liturgijska nedjelja. Dolaze nova liturgijska vremena. Ta nedjelja jest i nedjelja Isusa Krista – Kralja svega stvorenja. Isus nam tako lijepo govori o onima koji će živjeti s Njim u nebu, u raju. Jer kod Isusovog oca, a i našega, ima mnogo stanova koji su već pripravljeni za nas.

U svojim domovima ili staračkim polako se pripravljam da svoj zemaljski dom zamijenimo nebeskim. Do tog trenutka neka nas blagoslovi Otac Nebeski i neka nas čuva!

Bezgrješna žrtva

Vlč. Lorenz Scherer

Stefan Scherer uz logorski grob svog brata vlč. Lorenza u Sovjetskom Savezu

Posljednjeg dana u mjesecu listopadu Subotička biskupija obilježava spomen na devetnaest svećenika i redovnika koji su mučenički svoje živote izgubili po svršetku Drugog svjetskog rata, čije su nacističke i fašističke strahote zamijenile one komunističke i socijalističke. Počinjena su nebrojena i nečovječna zverstva, rušenja, protjerivanja i zatiranja, prilikom kojih su najviše stradali bački Nijemci – podunavske Švabe, koji su zamalo u potpunosti izbrisani iz povijesti. Desetorica njemačkih svećenika tadašnje Bačke apostolske administrature (ili Kalačko-bačke nadbiskupije u razdoblju od 1941. do 1945.), svoje su svećeničko zvanje okrunili mučeničkom krvlju.

Jedan od njih, bio je i rođeni Kuljanin, vlč. Lorenz Scherer. Rodio se na drugi dan Božića 1912. godine u Kuli, gimnazijsko obrazovanje stekao u benediktinskoj opatiji Admont u Austriji, a bogoslovske studije u Sarajevu i Zagrebu. Za svećenika je zaređen na Petrovo 1936. godine od strane biskupa Lajče Budanovića, a pastoralno iskustvo stjecao na službi kapelana u Lemešu, obje župe u Apatinu, te na koncu kao upravitelj župe u Crvenki. Suvremenici o njemu govore kao iznimno talentiranom i uljudnom svećeniku. Za svoje mladomisničko geslo uzeo je stih: „Primi, svemogući Oče, ovu bezgrješnu žrtvu!” – nikad nije ni pomislio koliko će se ono uistinu i ostvariti. Svega dva mjeseca nakon partizanskog zauzimanja Bačke, u prosincu 1944. godine vlč. Scherer biva uhićen i utamničen u zgradi mjesne zajednice u Kuli. Uz njega je vjerno bio njegov brat Stefan, a izbjegavao je mogućnost ublažavanja

trpljenja, kako bi u svemu dijelio jednaku sudbinu sa svojim sunarodnjacima. U kolovozu 1945. s mnoštvom svojih sunarodnjaka iz Bačke i Banata deportiran je u Sovjetski Savez. Prema nekim izvorima, bio je interniran u koncentracijski logor nedaleko Moskve, dok oni njemački tvrde kako je bio u radnom logoru Karbonit, u malom mjestu Zolote u ukrajinskoj regiji Luhansk, nedaleko ruske granice. Tamo je bio prisiljen prevoziti teško kamenje, nerijetko stojeći do koljena u blatnoj vodi, a jedan ga je nadzornik kontinuirano iz mržnje šikanirao. Potom je prevezio ugljen iz rudnika te se teško ozlijedio pri izvratanju kola s ugljenom, koje je sâm ponovno podigao. Od tada ga je njegovao i kuhao mu njegov brat u baraci. U logorskom zatočeništvu naposljetku je i skončao svoj ovozemaljski život. Prema knjizi *Zeugen für Christus: Das deutsche Martyrologium des 20. Jahrhunderts* dr. Helmuta Molla u kojoj je opisao život vlč. Scherera, mrtvog ga je pronašao njegov brat Stefan u veljači 1947. godine, dok drugi izvori tvrde kako je umro od gladi. Sprovod na logorskom groblju održao mu je njegov bački brat svećenik vlč. Adam Moschina, župnik iz Feketića. Kalačko-bački nadbiskup msgr. József Grósz neumorno je molio za njegovo oslobođenje i saznanje o Lorenzovom prebivanju, no bezuspješno. Vijest o njegovoj sudbini stigla je tek godinama poslije, u obliku jedne fotografije logorskog groba vlč. Scherera, no lokacija groba do danas nije utvrđena. U spomen na životni primjer vlč. Lorenza Scherera, podignuta mu je 2015. godine spomen-ploča u vrtu uz crkvu sv. Jurja, u njegovom rodnom gradu Kuli.

180 godina subotičke Župe svetoga Roka (XV. dio)

Kapelani Župe svetoga Roka od 1939. godine

Marko Bešlić rođen je u Bajmaku 14. veljače 1914. godine. Gimnaziju je pohađao u Travniku od 1924. do 1933. godine. Od 1933. do 1938. godine studirao je teologiju u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 3. srpnja 1938. u Subotici, pa je postao somborski kapelan. Imenovan je 1939. katehetom u somborskoj gimnaziji. Bio je na bolovanju 1940. Godine 1941. imenovan je kapelanom u subotičkoj Župi svete Terezije. Bio je na službi kapelana u Čikeriji (Csikéria) i od 1942. godine u Kecelu. Od 1. srpnja do 14. studenog bio je kapelan u Kačmaru, pa u Totovom Selu do 1. srpnja 1943. godine. Od 1. srpnja 1943. do 1. srpnja 1944. godine bio je kapelan u subotičkoj Župi svetoga Roka. Do 12. kolovoza 1944. godine bio je kapelan u Jankovcu (Jánoshalma). Toga je dana umro u Bajmaku.

Gabriel Crnković rođen je u Subotici 10. rujna 1912. godine u subotičkom kraju Gat. Njegovi roditelji su bili Kalo i Kata Pavluković. Imao je braću Marka i Matiju i polubrata Ivana. Od 1924. do 1932. godine završio je gimnaziju u Travniku. Teologiju je započeo u Sarajevu, a završio u Zagrebu od 1932. do 1937. godine. Za svećenika je zaređen s četrnaesticom ređenika u Subotici 29. lipnja 1937. godine. Samo iz Subotice bilo je sedam ređenika. Odmah je bio imenovan kapelanom u današnjoj subotičkoj Župi svete Marije. Kao mladi svećenik, namjeravao je poći u misije, no njegovo krhko zdravlje to nije dopustilo. Postao je 1939. upravitelj vikarije u Đurđinu. U isto vrijeme bio je upravitelj biskupijskih dobara. Od 15. srpnja 1940. do 5. studenog 1941. godine bio je kapelan u Somboru. Od 5. studenog 1941. godine do 1. kolovoza 1942. godine bio je kapelan u Sonti. Od 1. kolovoza 1942. do 2. rujna 1943. godine bio je kapelan u subotičkoj Župi svete Terezije. Od 2. rujna 1943. do 1. rujna 1944. godine kapelan je u subotičkoj Župi svetoga Jurja. Kapelan u subotičkoj Župi svetoga Roka bio je od 1. rujna 1944. do 24. rujna 1948. godine. Ponovno je bio kapelan u subotičkoj Župi svete Terezije od 24. rujna 1948. do 15. srpnja 1958. godine. Upraviteljem subotičke Župe Isusova Uskrsnuća imenovan je 1. kolovoza 1958. godine. Tu je službovao 15 godina. Duhovnikom sjemeništa „Paulinum” imenovan je 15. listopada 1972. godine. Na toj dužnosti bio je do umirovljenja 1989. godine. Imenovan je 24. rujna

1982. godine pokorničarem za Subotičku biskupiju. Tu je svoju dužnost u katedrali vjerno obavljao dvadeset godina. Bio je kateheta, koga i danas spominju stariji Subotičani. Po gradu je uvijek išao biciklom. Zaustavio bi se kad bi na ulici susretao djecu, da ih počasti i da im kaže koju o Isusu. Bio je dobar i tražen ispovjednik u subotičkoj katedrali i u Župi Isusova Uskrsnuća, gdje je danomice odlazio ispovijedati. Tamo je ispovijedao još i dan prije svoje smrti. Bio je svećenik duboke molitve. Sve svoje dijelio je drugima. Umro je u subotičkom svećeničkom domu 21. lipnja 1992. godine. Posmrtni ostatci bili su mu izloženi u crkvi Isusova Uskrsnuća, gdje je 23. lipnja biskup Ivan Pénzes okružen brojnim svećenicima i mnoštvom vjernika za njega služio svetu misu zadušnicu. Iz crkve Isusova Uskrsnuća prenesen je do svećeničke grobnice u subotičkom Bajskom groblju, gdje se sahranjen.

Stjepan Prčić rođen je u Subotici 18. kolovoza 1903. godine kao sin Josipa i Cecilije Miljački. Gimnaziju je završio u Subotici od 1913. do 1921. godine. Nekoliko je godina radio kao službenik na željeznici, a onda se odlučio za svećeničko zvanje. Teologiju je studirao u Đakovu od 1928. do 1932. godine. Za svećenika je zaređen u Subotici 24. srpnja 1932. godine. Službu kapelana obavljao je u Bačkom Monoštoru, u subotičkoj Župi svetoga Jurja. Upravljaio je vikarijom svetog Aleksandra u Subotici, Župom Vajska. Bio je kateheta u subotičkim osnovnim školama, kapelan u subotičkoj Župi svetoga Jurja i Župi svete Terezije, upravljao je vikarijom svete Marije u Subotici. Bio je kapelan u subotičkoj Župi svetoga Roka od 2. listopada 1944. do 17. ožujka 1945. godine. Bio je drugi put kapelan u Bačkom Monoštoru, kapelan u Baču, kapelan u Bogojevu, gdje je kratko vrijeme bio i upravitelj župe. Par mjeseci bio je kapelan u Trešnjevku, dvije godine bio je kapelan u Bajmaku. Od 7. travnja 1960. do 4. listopada 1968. bio je najprije upravitelj pa župnik u Kucuri, kad je umirovljen. Poslije umirovljenja, još dvije godine bio je pomoćnik župniku u Malom Idošu. Konačno je 6. veljače 1975. godine ušao u svećenički dom „Josephinum”. Kao svećenik, doživio je 17 premještaja. Umro je u svećeničkom domu „Josephinum” 13. siječnja 1977. godine, a sprovodne obrede u subotičkom Bajskom groblju 14. siječnja 1977. godine vodio je biskup Matija Zvekanović.

Posljednji sud

„Stojeći pred posljednjim sudom, zaslijepljeni njegovom slavom i užasom, divimo se proslavljenim tijelima s jedne strane i vječno prokletima s druge strane. Tada razumijemo i cjelokupnu viziju, posve okupanu jedinstvenim svjetlom i umjetničkom logikom: svjetlom i logikom vjere koju Crkva naviješta u molitvi: Vjerujem u jednoga Boga... Stvoritelja neba i zemlje i svega vidljivoga i nevidljivoga” (iz homilije svetog oca Ivana Pavla II., 8. travnja 1994.).

Veličanstvena kompozicija, koju je izveo Michelangelo između 1536. i 1541., u potpunosti se usredotočuje na dominantnu figuru Krista, uhvaćenu u trenutku neposredno prije posljednjeg suda (Matej 25, 31–46). Čini se da Njegova značajna i dostojanstvena gesta istodobno privlači pozornost i smiruje metež oko sebe: on čini širok i polagani kružni pokret, uključujući sve figure. Od toga su izuzete dvije gornje lunete sa skupinama anđela koji lebde i drže simbole patnje (lijevo križ, kocka i trnova kruna; desno stup bičevanja, stepenice i štap sa spužvom natopljenom octom) u njihovim rukama. Uz Krista je Djevica Marija, okrećući glavu u znak rezignacije: ona nema načina utjecati na odluku i može samo čekati ishod presude. Svetci i izabranici, okupljeni oko likova majke i sina, također željno iščekuju presudu. Među njima se neki lako prepoznaju: sv. Petar sa svoja dva ključa, sv. Lorenz s rešetkom, sv. Bartolomej vlastitom kožom, u kojoj se želi prepoznati portret Michelangela, sv. Katarina Aleksandrijska s nazubljenim kotačem, klečeći sv. Sebastijan sa strijelama u rukama. U donjem dijelu, u sredini, anđeli apokalipse dižu mrtve uz zvuk dugih truba; s lijeve strane uskrsnuli koji se penju na nebo skupljaju svoja tijela (uskrснуće tijela), s desne strane anđeli i demoni bore se tko će proklete baciti u pakao. Konačno, u donjem desnom kutu Haron postaje aktivan tjerajući prokletnike iz svog čamca zaveslajima vesla zajedno s

demonima. U tom dijelu dolazi do izražaja pozivanje na pakao u *Božanstvenoj komediji* Dantea Alighierija. Posljednji sud izazvao je ne samo odobravanje nego i burne reakcije suvremenika, poput one majstora ceremonije, Biagia da Cesene, koji je rekao da bi „mnoga naga tijela koja se razmeću svojom sramotom, za mjesto tako časno kao što je ta papinska kapela, bilo nedolično i prikladnije za kupalište ili gostionicu” (G. Vasari, *Le Vite*). Polemike koje su trajale godinama

konačno su dovele do odluke Tridentskog sabora 1564., neke od figura Posljednjeg suda, narudžba za slikanje takozvanih „pokrivača”, odnosno pokrovnih komada tkanine, pripala je Danieleu da Volterrai, koji je od tada ušao u povijest kao „braghettone” (slikar donjeg veša). Da Volterraiju su „prekrivači” bile prve, a u narednim stoljećima slijedit će ih još.

Pjesmom ispunjeno radosno adventsko vrijeme

Tijskom prosinca proteže se vrijeme došašća: nedjelje došašća, mise zornice te svetkovina Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije. To je vrijeme pojačane pripreve za svetkovinu Božića. Naše pjevanje na liturgijskim slavljinama treba nas usmjeravati i voditi k najradosnijoj svetkovini. Sada je vrijeme pripreve naših zborova za božićno vrijeme, mise i koncerte, ali ne bi trebalo zanemariti i značaj

i bogatstvo adventskih pjesama i vremena. Njegovati krajevne pjesme adventskoga vremena iz Bačke naša je radosna dužnost, koja se najbolje očituje u pučkom pjevanju i izričaju. Stoga, svima želimo radosno adventsko vrijeme da nam duša kliče i pjeva te vrhunac naših pjevanja okruni svetkovina Božića koja je najraspjevanija svetkovina crkvene godine.

Druga nedjelja došašća – 4. 12. 2022.

Ulazna: Puče sionski (PGPN 339 – 2)

Otpjevni psalam: U danima Njegovim (PGPN 345)

Prinosna: Poslan bi anđel Gabrijel (PGPN 167, SB 84)

Pričest: Spasitelju, koga želeć – popijevka iz Bačke (SB 82), O ljubavi Tvojoi, Gospodine, (PGPN 348)

Izlazna: Zdravo, Djevice (PGPN 598, SB 173)

Bezgrešno začecé BDM – 8. 12. 2022.

Ulazna: Zdravo budi, Marijo (PGPN 763, SB 88)

Otpjevni psalam: Pjevajte Gospodinu (PGPN 572)

Prinosna: Poslan bi anđel Gabrijel (PGPN 368, SB 84)

Pričest: Veliča duša moja (PGPN 160, SB 16)

Izlazna: O, divna Djevice (PGPN 768, SB 188)

Treća nedjelja došašća – 11. 12. 2022.

Ulazna: Raduj se, grade Nazaret (PGPN 371, SB 86)

Otpjevni psalam: Dođi, Gospodine Isuse (PGPN 346)

ili Dođi, Gospode Mranatha – A. Klobučar

Prinosna: Klikujte sada zanosno (PGPN 364, SB 81)

Pričest: Raduj se, nebo (PGPN 361), Spasitelju, koga

želeć – popijevka iz Bačke (SB 82)

Izlazna: Visom leteć (PGPN 366, SB 83)

Četvrta nedjelja došašća – 18. 12. 2022.

Ulazna: Padaj s neba (PGPN 362, SB 80) ili Rosite nebesa odozgor (PGPN 341)

Otpjevni psalam: M. Martinjak: Nek' uniđe Gospodin <https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2019/11/Nek-uni%C4%91e-Gospodin-M.-Martinjak.pdf>

Prinosna: Zlatnih krila (PGPN 370, SB 85)

Pričest: Spasitelju, koga želeć – popijevka iz Bačke (SB 82)

Izlazna: Zdravo budi, Marijo (PGPN 763, SB 88)

Rođenje Gospodinovo – Božić – 25. 12. 2022.

Ulazna: Radujte se, narodi (PGPN 402, SB 95), Rodio se Bog i čovjek (PGPN 404, SB 99)

Otpjevni psalam: Svi krajevi svijeta (PGPN 387, SB 89)

Prinosna: O Betleme (PGPN 408, SB 107)

Pričest: Danas se čuje (PGPN 810, SB 119), U to vrijeme godišta (PGPN 410, SB 109)

Izlazna: Narod nam se (PGPN 420, SB 110)

Što sve znate o svetom Nikoli?

Sveti Nikola bio je _____ u gradu _____ u 4. stoljeću. Pomogao je osiromašenom susjedu ubacivanjem vrećica punih _____ kroz _____ kako bi mogao udati kćer. To je učinio i drugi i treći put kako bi susjed mogao udati i preostale _____ kćeri, ali taj put je novac ubacio kroz _____. Ta se tradicija proširila po _____ pa su odrasli počeli darivati djecu na blagdan Svetog Nikole koji slavimo _____. Djeca bi večer uoči blagdana Sv. Nikole stavljala svoje _____ ili _____ u _____ i ujutro bi pronašli _____. Uz to što je zaštitnik _____, sv. Nikola je zaštitnik i _____ jer je poput Isusa smirio uzburkano _____.

Riječi koje trebate upotrijebiti su: *Europi, prozor, biskup, čizmice, dvije, more, cipelice, dimnjaku, pomoraca, novca, Myri, 6. prosinca, prozore, dar.*

Oboji svetog Nikolu

Sveti Niko, donesi mi...

Sveti Niko, donesi mi kakav dar.
Ali gledaj neka bude i slatkiša par.

Moja čizma već je čista,
jer ti voliš da se blista.

Siguran sam,
da ćeš doć
pa odoh spavat'
„Laku noć!”

Nepoznati autor

4

Tema

75 godina Bogu, Redu i narodu Bačke

22

Katolička crkva u regiji

Ladislav Német novi je beogradski nadbiskup i metropolit

28

Intervju

s. Blaženka Rudić, dominikanka

10

Događanja u Subotičkoj biskupiji
Misa u prigodi 75. obljetnice djelovanja dominikanki u Subotici

25

Tragovi kulture

Dani Balinta Vujkova

48

Vjeronauk za odrasle

Advent i ekologija

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godište XXIX., broj 336
Studen (novembar) 2022.

Izdaje:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:
Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:
Vinko Cvijin, glavni i odgovorni urednik, Tel.: +381(0)24 524496
Marko Tucakov, novinar
Željka Zelić Nedeljković, redaktura i korektura
Mirjana Crnković, lektura
Dragan Muharem, član Uredništva
Nebojša Stipić, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković, autor naslovne i zadnje stranice
Vedran Jegić, fotograf

Tisak:
Rotografika d.o.o.
Segedinski put 72
24 000 Subotica
+381 24 636 600

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i verskim zajednicama Republike Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . - Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović“, 1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* Zvonik
* NIU „Hrvatska riječ“
* www.subotica.info
* www.zupasvrokasubotica.com
* www.pixabay.com
* UBH „Dužijanca“

/ DJECA

Zornice

Pet zanimljivosti o zornicama

Ime „zornica“ dobila je po jutarnjoj misi koja se slavi u zoru. Nastale u 5. stoljeću, tada su se slavile u čast Blažene Djevice Marije. Prije je liturgijska boja bila bijela, a danas je zbog adventa ljubičasta. Vrijeme priprave za Božić. Danas – velika posjećenost.

Svaka adventska svijeća ima svoje ime:
POSTILICA – simbolizira nadu i iščekivanje
POMIRILICA – simbolizira mir
PASTIRSKA – slavi radost i veselje
ANĐEOSKA – donosi ljubav.

Djeco, obojite kuglice na božićnom boru i vremenu iščekivanja Božića, svaki dan jednu kuglicu, koje god boje želite.

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: **1650 dinara**
* Poštom: **2000 dinara**: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekoceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 205-0000000514856-51 NLB Komercijalna Banka A.D. Beograd, s naznakom: „za Zvonik“.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 205-0070800067390-03
NLB Komercijalna Banka A.D. Beograd
SWIFT: KOBRRSBB
IBAN: RS35205007080006739003